സാഹിത്യപ്രണയികൾ

മൂന്നാം ഭാഗം.

സാഹിത്യപ്രണയികൾ

മൂന്നാം ഭാഗം.

പ്രകാശകൻ,
തോമസ് പോൾ ബി. എ.

വി. വി. പ്രസിദ്ധീകരണശാല,
തിരുവനന്തപുരം.

1107

സാഹിത്യപ്രണയികൾ

മൂന്നാം ഭാഗം.

I

കേരളവൎമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ.

കൊല്ലവൎഷം പതിനൊന്നാം ശതാബ്ദം കേരളഭാഷയുടെ ശുക്രദശാകാലമായിരുന്നു എന്നു വേണം പറയാൻ. മലയാളഭാഷയെ മാത്രനിൎവിശേഷം ബഹുമാനിച്ചിരുന്ന അനവധി സാഹിത്യപ്രണയികളും, സാഹിത്യകാരന്മാരെ മുക്തഹസ്തം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്ന അനേകം പ്രഭുക്കന്മാരും ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ കേരളഭൂഖണ്ഡത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. സാഹിത്യരസികത്വത്തിനു പുറമെ കവിത്വതാല്പര്യംകൂടി അനുഗൃഹീതന്മാരായിരുന്ന പല പ്രഭുക്കന്മാരും അക്കാലത്തുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. കവിത്വത്തിന്റെയും പ്രഭുത്വത്തിന്റെയും സമഞ്ജസമായ ഈ സമ്മേളനം ചിലരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അത്യന്തം ആശാസ്യമായ ഒരു ഫലത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ സൎവ്വഥാ സംസ്മരണീയനായ ഒരു മഹാനാണ് കേരളകാളിദാസൻ എന്ന പേരിൽ സുപ്രസിദ്ധനായിത്തീൎന്നിട്ടുള്ള കേരളവൎമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സു

കൊണ്ടു്. ഭാഷാപ്രണയികൾക്കു അന്നും ഇന്നും എന്നും സംസ്മരണീയനായ ആ കവികലചക്രവർത്തിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രസംക്ഷേപം വായനക്കാൎക്കു രസാവഹമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ജനനം.

"മൈസൂർ കടുവ" എന്ന അപരാഭിധാനത്താൽ പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടു പോരുന്ന ടിപ്പുവിന്റെ പടയോട്ടക്കാലത്തു് ഉത്തരകേരളത്തിൽനിന്നു് ഓടിവന്നു തിരുവിതാംകൂറിനെ അഭയം പ്രാപിച്ചിരുന്ന പരപ്പനാട്ടു രാജകുടുംബത്തിലെ ഒരംഗമായി 1020-ാമാണ്ടു കുംഭമാസം 10-ാംനു- പൂയം നക്ഷത്രത്തിൽ ചങ്ങനാശ്ശേരി ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ വച്ചു് ഇദ്ദേഹം ജനിച്ചു. സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും നല്ല നൈപുണ്യവും ഇതിഹാസപുരാണാദികളിൽ പരിപാകമായ പരിചയവും സിദ്ധിച്ചിരുന്ന പൂരം തിരുനാൾ ദേവി അംബത്തമ്പുരാട്ടിയും, വിഷവൈദ്യം, ജ്യോതിഷം, വ്യാകരണം, ധൎമ്മശാസ്ത്രം മുതലായവയിൽ അഗാധമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ച തളിപ്പറമ്പത്തു മുല്ലപ്പള്ളി നമ്പൂതിരിയുമായിരുന്നു ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ. ഇത്രമേൽ പ്രശസ്തഗുണശാലികളായ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ വളൎന്നുവന്ന ഒരു കുട്ടി, കാലാന്തരത്തിൽ കേരളമെങ്ങും സുപ്രസിദ്ധനായ ഒരു കലാകുശലനായിത്തീൎന്നതിൽ എന്താണത്ഭുതം? കുട്ടികളുടെ ഭാവി അച്ഛനമ്മമാരുടെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യത്തേയും സദാചാരസമ്പത്തിനേയുമാണു പ്രധാനമായി ആശ്രയിച്ചു നില്ക്കുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കി ആളുകൾ വഴിപിഴയ്ക്കാത്ത

സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തിലും ഫലപ്രദമായ ബാലപരിചരണത്തിലും വേണ്ടപോലെ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നുവരികിൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു!

ബാല്യവും വിദ്യാഭ്യാസവും.

പാരമ്പര്യക്രമമനുസരിച്ചു തമ്പുരാന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം അഞ്ചു വയസ്സിൽത്തന്നെ ആരംഭിക്കപ്പെട്ടു. കുലഗുരുവായ തിരുവാര്‍പ്പിൽ വാരിയരായിരുന്നു പ്രഥമ ഗുരുഭൂതൻ. ഇന്നും ചങ്ങനാശ്ശേരി കൊട്ടാരത്തിലെ കുലഗുരുസ്ഥാനം തിരുവാര്‍പ്പിൽ വാരിയത്തേക്കാണെന്നാണു വെച്ചിട്ടുള്ളതു്. ചരിത്രനായകനെ എഴുത്തിനിരുത്തിയ ആശാന്റെ പേർ രാമവാരിയർ എന്നായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പേരുകേട്ട ഒരു പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠനല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും ബാലശിക്ഷണത്തിൽ പ്രായോഗികമായ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ച ഒരാളായിരുന്നു എന്നാണു കേട്ടിട്ടുള്ളതു്. ശിഷ്യന്റെ മേധാശക്തിയും ഒട്ടും ചില്ലറയായിരുന്നില്ല. ഈ ഗൃഹവിദ്യാഭ്യാസം ഒൻപതു വയസ്സുവരെ മുടങ്ങാതെ നടന്നു. അതിനിടയ്ക്കു കോയിത്തമ്പുരാൻ രഘുവംശം മാഘം, നൈഷധം മുതലായ കാവ്യങ്ങളിലെ ഏതാനും സര്‍ഗ്ഗങ്ങൾ പഠിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതി ഇന്നത്തെപ്പോലെ ഉപരിപ്ലവമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ സംസ്കൃതഭാഷയിലെ ഏതു പുസ്തകം വായിച്ചാലും സാമാന്യം അര്‍ത്ഥം മനസ്സിലാകത്തക്ക ഭാഷാജ്ഞാനം ഈ കാലംകൊണ്ടു തമ്പുരാനുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞു.

മാതാവു വിദുഷിയായിരുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഗുണം ചരിത്രനായകന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേകം പ്രത്യക്ഷപ്പെ

ട്ടിട്ടുണ്ടെന്നാണു പറയപ്പെടുന്നതു്. "വിദുഷികളായി മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏതാനും സ്ത്രീകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രഥമഗണനീയയായ എന്റെ മാതാവു് ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ എനിക്കു് വിദ്യയിൽ അഭിരുചി ജനിപ്പിക്കുന്നതിനായി പല വിദ്വാന്മാരുടെ കഥകൾ പറയുകയും അവരുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലിത്തരികയും മററും ചെയ്തിരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ചിലപ്പോൾ സ്വയം ലളിതങ്ങളായ ചെറിയ ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കി എന്നെ പഠിപ്പിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു" എന്നു കോയിത്തമ്പുരാൻ പിന്നീടു് ഒരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി കുട്ടികളെ കളരിയിലേക്കോ സ്കൂളിലേക്കൊ പറഞ്ഞയച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ, അതിനെപ്പററി തങ്ങൾക്കു യാതൊരു ചുമതലയുമില്ലെന്നു വിചാരിച്ചു സമാധാനിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കന്മാർ ഇതിൽനിന്നു പല പാഠങ്ങളും പഠിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടു്. മനഃപരിഷ്കാരവും സ്വഭാവരൂപീകരണവുമാണല്ലൊ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പരമമായ പ്രയോജനം. പുസ്തകപരിശീലനം കൊണ്ടു മാത്രം ഈ രണ്ടു ഗുണങ്ങളും ഉണ്ടായിക്കൊള്ളുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നതു ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്ന രക്ഷാകർത്താക്കന്മാർക്കു കുട്ടികളുടെ നേരെയുള്ള ശ്രദ്ധയേയും, കുട്ടികൾക്കു കൂട്ടുകാരായി കിട്ടുന്ന ചങ്ങാതിമാരുടെ സ്വഭാവഗുണത്തേയുമാണു്, ഇതു് അധികമായി ആശ്രയിച്ചു നിൽക്കുന്നതു്. വിശ്വവിശ്രുതനായ നെപ്പോളിയൻ, ഭാരതവീരസന്താനമായ ശിവാജി മുതലായ മഹാന്മാർ തങ്ങളുടെ സർവ്വാഭ്യുദയങ്ങൾക്കും നിദാനമായിട്ടുള്ളതു് തങ്ങളുടെ അമ്മമാരാണെ

ന്നു പിൽകാലങ്ങളിൽ തുറന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു വെറും മാ
തൃഭക്തികൊണ്ടു മാത്രമായിരിക്കയില്ല. പ്രകൃതവശാൽ
പറയേണ്ടിവന്ന ഈ ഭാഗം ഇവിടെ നില്ക്കട്ടെ.

തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയതു്.

ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ രാമവൎമ്മമഹാരാജാവു തിരുമ
നസ്സിലെ പിതാവും നമ്മുടെ ചരിത്രനായകന്റെ മാതു
ലനുമായ രാജരാജവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ അന്നു തിരു
വനന്തപുരത്തായിരുന്നു താമസം. ഭാഗിനേയന്റെ
ബുദ്ധിസാമൎത്ഥ്യം കണ്ടു അത്യന്തം സന്തുഷ്ടനായിത്തീൎന്ന
അദ്ദേഹം 1030-ാമാണ്ടു കന്നിമാസത്തിൽ മരുമകനെ.
തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അന്നുമു
തൽ ആജീവനാന്തം ചരിത്രനായകന്റെ താമസം തി
രുവനന്തപുരത്തുതന്നെയായിരുന്നു. രാജധാനിയിലെ
ത്തിയതിനുശേഷം മരുമകന്റെ ഗുരുസ്ഥാനം മാതുലൻ
തന്നെ ഏററു. പ്രസ്തുത ഗുരുശിഷ്യബന്ധം നാലുകൊല്ല
ത്തിലധികം നീണ്ടുനില്ക്കുന്നതിനു ദൈവം അനുവദിച്ചി
ല്ല. ഈ അല്പകാലത്തിനിടക്കുതന്നെ മഹാകാവ്യങ്ങൾ,
നാടകങ്ങൾ, ചമ്പുക്കൾ, അലങ്കാരം, വ്യാകരണം, മീമാം
സ മുതലായ അനവധി വിഷയങ്ങളിൽ ചരിത്രനായക
നു നിഷ്കൃഷ്ടമായ ജ്ഞാനം. സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എ
ന്നു പറഞ്ഞാൽ, അമ്മാവൻ മരുമകനെ പഠിപ്പിച്ചിരു
ന്നതു ഏതു രീതിയിലാണെന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ. ഇ
തിനുപുറമെ, ഇക്കാലംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലീഷിലും
സാമാന്യമായ ഒരു ജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.
അന്നു കൊട്ടാരം വൈദ്യനായിരുന്ന പാച്ചു മൂത്തതു കോ
യിത്തമ്പുരാനെ വൈദ്യശാസ്ത്രം പഠിപ്പിച്ചതും ഈ ഘട്ട

ത്തിൽതന്നെയാണ്. ഇങ്ങനെ ചരിത്രനായകൻെറ വിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ കർണ്ണധാരത്വം വഹിച്ചിരുന്ന മാതുലൻ, 1034 മീനമാസത്തിൽ തീപ്പെട്ടു. അന്നു ഭാഗിനേയന്ന് 14 വയസ്സു മാത്രമേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എങ്കിലും, ഒരു വലിയ പണ്ഡിതൻ എന്നുള്ള പ്രശസ്തി അക്കാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

വലിയ കോയിത്തമ്പുരാനായതു്.

റാണിലക്ഷ്മീഭായിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു പള്ളികെട്ടിനുള്ള ആലോചന നടന്നിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അതു്. അന്നു നാടുവാണിരുന്ന ദീർഘദർശിയും ഭാഗിനേയീവത്സലനുമായ ഉത്രംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നമ്മുടെ ചരിത്രനായകനെ വരനായിതിരഞ്ഞെടുത്തു. അന്നു വരന് ഉപനയനം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാലും, സ്വഗൃഹമായ ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽചെന്നു അതുകഴിച്ചുവരുന്നതിനുസമയംഇല്ലാതിരുന്നതിനാലുംഅടുത്തെങ്ങുംനല്ലഒരു മുഹൂർത്തം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു വിവാഹം നീട്ടിവെക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെപോയതിനാലും, മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം, കിളിമാനൂർ കൊട്ടാരത്തിൽ വെച്ചാണു കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻെറ ഉപനയനകർമ്മം നടത്തിയതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. 1034-മേടം 13-ാംനു- വളരെ കേമമായ നിലയിൽ പള്ളികെട്ടു മഹോത്സവവും നടന്നു.

ശ്രീരാമൻ മൈഥിലിയ്ക്കും ഹിതമൊടു ഭഗവാൻ
കൃഷ്ണനാ രുഗ്മിണിയ്ക്കും
പാരാതേ ചേർന്ന മട്ടിൽ പരിചിനൊടധുനാ
കേരളക്ഷ്മാമണാളൻ

ശ്രീരാജ്ഞിക്കും പരം ചേരന്നൊരു കണവനതായ്
വന്നഹോ ചേൻ ദൈവാൽ
പാരാകെത്തിങ്ങിവിങ്ങും പുകഴൊടുമിവർ വാ-
ഴട്ടെ നൂറാണ്ടിവണ്ണം.

എന്നും മററുമുള്ള മംഗളപദ്യങ്ങൾ ഈ മഹോത്സവ ത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ടവയാണ്. കേരളവർമ്മതി രുമനസ്സിലേക്കു "വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ" എന്ന സ്ഥാനപ്പേർ കിട്ടിയതു ഈ വിവാഹം മൂലമാണ്.

വീണ്ടും വിദ്യാഭ്യാസം.

വിവാഹശേഷവും അദ്ദേഹം വിദ്യാഭ്യാസവിഷയ ത്തിൽ ഉത്സുകനായിത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു; എന്നുമാത്രമ ല്ല, സുബ്ബാദീക്ഷിതരുടേയും ശീനത്തയ്യങ്കാർ ശാസ്ത്രികളു ടേയും അടുക്കൽ വ്യാകരണത്തിലെ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങളും, പണ്ഡിതർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ അടുക്കൽ തർക്ക ശാസ്ത്രവും, ഇലത്തൂർരാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ അടുക്കൽ വേദാന്തവും അഭ്യസിച്ചു അല്പകാലത്തിനിടയ്ക്കു "ചതു ശ്ശാസ്ത്രപണ്ഡിതൻ" എന്നുള്ള ഖ്യാതിയെ സമ്പാദിക്കയും ചെയ്തു. ഡാക്ടർ വേറിങ്ങുസായ്പിന്റെ ശിഷ്യനായി ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലും കൂടുതൽ പരിചയം സമ്പാദിച്ചു. ദിനംപ്രതി വർദ്ധമാനമായിവന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വി ദ്യാവ്യസനിത്വം ഇതുകൊണ്ടും അലംഭാവത്തെ പ്രാപി ച്ചില്ല. മഹാരാഷ്ട്രം, ഹിന്ദുസ്ഥാനി, തമിഴ്, തെലു ങ്ക് എന്നീഭാഷകളിൽ പ്രയോഗക്ഷമമായ പരിചയം അ ദ്ദേഹം അചിരേണ കൈക്കലാക്കി. ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ഇതുപോലെ ഒരു പണ്ഡിതസാർവഭൗമൻ കേരളത്തിലു

ങ്ങും ഇല്ലെന്നുള്ള ഒരു കീൎത്തി സ്വല്പകാലംകൊണ്ടുനാട്ടുമുഴുവൻ പരന്നു.

സംഗീതമഭ്യസിച്ചതു്.

സാഹിത്യവിദ്യാഭ്യാസം ഏകദേശം അവസാനിച്ചപ്പോൾ സംഗീതത്തിലായി വാസന. വീണവായനയാണു ഒന്നാമതായിത്തുടങ്ങിയതു്. പ്രസിദ്ധനായ വെങ്കടാദ്രിഭാഗവതരും വൈണികകേസരിയായ കല്യാണകൃഷ്ണയ്യനുമായിരുന്നു ഗുരുഭൂതന്മാർ. സംഗീതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സരസ്വതീദേവിയുടെ അവതാരമാണെന്നു പറയാവുന്ന ലക്ഷ്മീഭായിതിരുമനസ്സിലെ സഹവാസം ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ കോയിത്തമ്പുരാനു അത്യന്തം പ്രയോജനകരമായിത്തീൎന്നു. ശാസ്ത്രാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ ഭൎത്താവു് ഭാൎയ്യക്കെന്നപോലെ, സംഗീതവിഷയത്തിൽ ഭാൎയ്യ ഭൎത്താവിനും വളരെ ഉപകാരപ്പെട്ടു.

മൃഗയാവാസന.

കോയിത്തമ്പുരാനു ആദ്യകാലങ്ങളിൽ അത്യന്തം പ്രിയകരമായ ഒരു വിനോദം ആയുധാഭ്യാസമായിരുന്നു. ഈ വിദ്യ അഭ്യസിക്കുന്നതിൽ ഒരു ഗുരുഭൂതന്റെസഹായം അദ്ദേഹത്തിനു വളരെയൊന്നും വേണ്ടിവന്നിട്ടില്ലത്രേ. കുതിരസ്സവാരി ആയിരുന്നു മറെറാരു വിനോദം. ആയുധവിദ്യയും കുതിരസ്സവാരിയും കൂടിച്ചേൎന്നപ്പോൾ, അതു മൃഗയാവിനോദത്തിനു മാൎഗ്ഗദൎശകമായിത്തീൎന്നു. നായാട്ടു അദ്ദേഹത്തിനു എത്രമാത്രം രസകരമായ ഒരു വിനോദമായിരുന്നു എന്നതു് പില്കാലത്തു അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയ,

കുന്നിന്നങ്ങേപ്പുറമടവിയാ-
 ണായതിൽ പോയതന്നും
കുന്നിച്ചീടും കുതുകമൊടു ഞാൻ
 കൂട്ടി നായാട്ടുകാരെ
പന്നിക്കൂട്ടം പുലിയിതുകളേ
 വേട്ടയാടീട്ടുയത്നാ
കൊന്നിട്ടുണ്ടന്നതിലൊരു രസം
 സ്വല്പമല്ലിപ്പൊഴും മേ.

എന്ന പദ്യത്തിൽ നിന്നുതന്നെ ധാരാളം തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ. ചരിത്രനായകൻ അനന്തരകാലത്തുണ്ടാക്കിയതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ പ്രാധാന്യത്തെ അർഹിക്കുന്നതുമായ മയൂരസന്ദേശത്തിൽ, നായികയ്ക്കു ദൂതനിൽ വിശ്വാസം ജനിക്കുന്നതിനായി പറയുന്ന,

ലീലാരണ്യേ വിഹഗമൃഗയാ-
 ലോലനായേകദാ ഞാൻ
നീലാപാംഗേ! കമപി നിഹനി
 ച്ചീടിനേൻ നീഡജത്തെ
മാലാർന്നോരാൽ മരുവുമിണയെ-
 ക്കണ്ടു നീ താം ചരന്തീം
കാലാംഗാരം സപദി കൃപയാ
 കാതരേ, ചൊല്ലിയില്ലേ?

എന്ന അഭിജ്ഞാനവാക്യവും മൃഗയാവിഷയകമാണെന്നുള്ളതു ഈ അവസരത്തിൽ പ്രത്യേകം സ്മരണീയമാകുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിച്ചിരുന്ന രണ്ടു കിളിമാനൂർ കോയിത്തമ്പുരാക്കന്മാരിൽ നിന്നു പല ശാസ്ത്രവിദ്യാരഹസ്യങ്ങളും ചരിത്രനായകനു മനസ്സിലാ

ക്കാൻ സാധിച്ചു. ഉണ്ടയിട്ടു ഒരുത്തന്റെ നെഞ്ചിൽ വെടിവെച്ചാൽ, ആ ഉണ്ട അവന്റെ നെഞ്ചിൽത്തട്ടി മുറിവൊന്നും വരുത്താതെ താഴെ വീഴുക, എത്ര ശ്രമിച്ചാലും വെടി പൊട്ടാത്ത വിധത്തിൽ എതിരാളിയുടെ തോക്കിന്റെ വാ കെട്ടുക, സങ്കല്പശക്തികൊണ്ടു താനിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തു മൃഗങ്ങളെ വരുത്തി വെടി വെക്കുക മുതലായ പല അത്ഭുത പ്രയോഗങ്ങളും ഈ തമ്പുരാക്കന്മാരിൽ നിന്നു കൈവശപ്പെടുത്തുകയും പ്രയോഗിച്ചു പരീക്ഷിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു "എന്റെ മൃഗയാസ്മരണകൾ" എന്ന പേരിൽ ഭാഷാപോഷിണിയിൽ എഴുതിയ ഒരു ഉപന്യാസത്തിൽ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. ലക്ഷ്യം പിഴക്കാതെ വെടിവെക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യേക പാടവമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ യൂറോപ്യന്മാർ പോലും അദ്ദേഹത്തെ ഹൃദയപൂർവ്വം തുറന്നു പ്രശംസിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

സാഹിത്യപരിശ്രമം.

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു മററു വിഷയങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന പാണ്ഡിത്യം എത്രമാത്രം മഹത്തരമായിരുന്നാലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിപാവനമായ നാമധേയം കേരളീയർ ഇന്നു കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം സ്മരിക്കുന്നതു "സാഹിത്യസാമ്രാജ്യസാർവ്വഭൌമൻ" എന്ന നിലയിലാകയാൽ, ആ സകലകലാവല്ലഭന്റെ സാഹിത്യസംബന്ധമായ സദ്വ്യവസായത്തെ ഒരു സിംഹാവലോകനംകൊണ്ടെങ്കിലും അനുസ്മരിക്കേണ്ടതു് ഇവിടെ അപരിഹരണീയമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം യൗവനാരംഭത്തിനു മുൻപുതന്നെ സാഹിത്യ

പരിശ്രമത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അക്കാലത്തെ കൃതികളായ അനേകം സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ ഇനിയും അച്ചടിക്കാതെ കിടപ്പുണ്ടെന്നാണു പറയപ്പെടുന്നതു്. ആദ്യം അദ്ദേഹം കവിത എഴുതിത്തുടങ്ങിയതു സംസ്കൃതത്തിൽതന്നെയായിരിക്കണം. അന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതിയുടെ സ്ഥിതിക്കു് ഇതിൽ ഒട്ടും അതിശയിക്കാനില്ല. മലയാളം പഠിക്കുന്നതു് ഒരു വലിയ കാര്യമായി അന്നു് ആരെങ്കിലും ഗണിച്ചിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമാണു്. ആശാന്മാരുടെ അദ്ധ്യാപനരീതി തമിഴിനു പ്രാധാന്യം നൽകിക്കൊണ്ടായിരുന്നു. പ്രഭുകുടുംബങ്ങളിലാകട്ടെ, സംസ്കൃതത്തിനാണു പ്രാമാണ്യം സിദ്ധിച്ചതു്. മലയാളം ആർക്കുമാർക്കും വേണ്ടാത്ത ഒരു നാടൻഭാഷയായി മാത്രമേ ഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു കവിത എഴുതുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ സംസ്കൃതത്തിൽ പദ്യമെഴുതുക എന്നാണു് അന്നു് ആളുകൾ സാധാരണ മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നതു്. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ വളർന്നുവന്ന ചരിത്രനായകൻ ആദ്യകാലത്തെഴുതിയ കവിതകൾ സംസ്കൃതഭാഷയിലായിപ്പോയതിൽ അസ്വാഭാവികമായി ഒന്നുംതന്നെയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

പാഠപുസ്തകക്കമ്മിററി.

അധികം താമസിയാതെ ഈ നില വ്യത്യാസപ്പെട്ടു. ആയില്യംതിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവു് തിരുമനസ്സിലെ ഭരണകാലത്തു ഭാഷാപോഷണപരങ്ങളായ പല ശ്രമങ്ങളും നടന്ന കൂട്ടത്തിൽ രാജ്യത്തിൻെറ നാനാഭാഗങ്ങളിലും "മലയാളം പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ" ഏർപ്പെടുത്തു

കയും നല്ല പാഠപുസ്തകങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനും എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്നതിനുമായി ഒരു ബുക്കുകമ്മിററി സ്ഥാപിക്കയും ചെയ്തു. ആ കമ്മിററിയിൽ ആദ്യം ഒരു സാമാജികന്റെയും ഒടുവിൽ അദ്ധ്യക്ഷന്റെയും നിലയിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള ജോലി ഭാഷാപോഷണത്തിന് അത്യന്തം ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അക്കാലംവരെ മലയാളഭാഷാഗദ്യം വ്യവസ്ഥാപിതമോ സുബദ്ധമോ ആയ ഒരു രീതിയിൽ എത്തിയിരുന്നില്ല. അന്നത്തെ സ്ഥിതിയെപ്പററി ഭാഷാഭിമാനിയായ ഒരു പണ്ഡിതൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഈ പ്രകാരമാകുന്നു:—

"1042-ാമാണ്ടു് അവിടുന്നു (കേരളവർമ്മ) തിരുവിതാംകൂർ ബുക്കുകമ്മിററിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥ എന്തായിരുന്നു! യൂറോപ്യൻപാതിരിമാരുടെ ക്രിസ്തുമതപ്രതിപാദകങ്ങളായ ചില തർജ്ജമകളേയും ഉണ്ണിത്രക്കളായ കേരളപണ്ഡിതന്മാരുടെ സംസ്കൃതപദബഹുലങ്ങളായ ചില ഭാഷാവ്യാഖ്യാനങ്ങളേയും ഒഴിച്ചാൽ, ഗദ്യകാവ്യങ്ങളെന്നു പറയാൻ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റേതെന്നു പറഞ്ഞുവരാറുള്ള കേരളനാടകം അല്ലെങ്കിൽ കേരളോല്പത്തിയും, അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ എഴുതീട്ടുള്ള ഈസോപ്പിന്റെ ചില സാരോപദേശകഥകളും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഭാഷാഗദ്യത്തിന് അക്കാലംവരെ യാതൊരു രീതിയും നിയമവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പാശ്ചാത്യത്തിന്റെ ലളിതമധുരമായ ബാലഭൂഷണം ബുക്കുകമ്മിററി ഏർപ്പെടുത്തിയ വർഷത്തിലാണു ഭൂലോകജാതമായതു്.

ഈ വിധത്തിലുള്ള ഒരുകാലത്തു് ആരംഭിക്കപ്പെട്ട ബുക്കകമ്മിററി വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നിർവ്വഹിച്ച വിസ്മയനീയമായ ഭാഷാപോഷണം വാക്കുകൾക്കു് അഗോചരമാകുന്നു."

അന്നത്തെ ബുക്കകമ്മിററിയുടെ ചരിത്രവും രസാവഹമത്രെ. മലയാളഭാഷയുടെ ഗന്ധംപോലുമില്ലാത്ത ചിലരായിരുന്നു കമ്മിററിയിലെ അംഗങ്ങൾ. അവരാണു പാഠപുസ്തകങ്ങളുടെ എഴുത്തും തിരഞ്ഞെടുപ്പും നടത്തിയിരുന്നതു്. താൻ പാഠപുസ്തകക്കമ്മിററിയിൽ ചേരാനുണ്ടായ കാരണത്തെപ്പററി പറയുന്ന കൂട്ടത്തിൽ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഒരിടത്തു് ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു:—

"......നാട്ടുഭാഷകൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണമെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു (മാധവരായർക്കു) തോന്നി. പള്ളിക്കൂടമെല്ലാം സ്ഥാപിച്ചു. പക്ഷെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു പുസ്തകമില്ല. അതിനാൽ പുസ്തകമെഴുതുന്നതിനായി ഒരു ബുക്കകമ്മിററി ഏർപ്പെടുത്തി. ഇതിൻെറ അദ്ധ്യക്ഷനായി മഹാരാജാവിൻെറ ഇംഗ്ലീഷദ്ധ്യാപകനായിരുന്ന അണ്ണാജിരായരേയും സാമാജികന്മാരായി പണ്ഡിതർ സുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതരേയും കാളേജുമുൻഷിയായിരുന്ന രാമൻതമ്പിയേയും നിയമിച്ചു. രായർക്കു മലയാളഭാഷ അശേഷം അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. ദീക്ഷിതർ വലിയ വൈയാകരണനായിരുന്നുവെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിനു മലയാളത്തിൻെറ ഗന്ധംപോലും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. രാമൻതമ്പി അന്നത്തെ രീതിയനുസരിച്ചു് മലയാ

ളത്തിൽ അറിവുള്ളവനായിരുന്നു. എന്നാൽ അയാൾക്ക ഇംഗ്ലീഷിൽ പരിചയം കുറവായിരുന്നു. അയാൾ ഒരിക്കൽ "Lying in hospital" എന്നതിനെ "ആശുപത്രിയിൽ കിടന്നുറ കിടക്കുക" എന്നു തർജ്ജമചെയ്തതായി ഞാൻ നല്ലപോലെ ഓക്കുന്നു. ഈ രാമൻതമ്പി പുസ്തകമെഴുതും; അണ്ണാജിരായർ അതു വാങ്ങി തിരുത്തും; സുബ്ബയ്യാദീക്ഷിതർ "എസ്സ മൂളും." ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു കമ്മിററിയാണു അന്നു മലയാളപാഠ്യപുസ്തകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി അച്ചടിപ്പിച്ചിരുന്നത്. അന്നു അണ്ണാജിരായർ എന്റെ അടുക്കൽ സംസ്കൃതവും ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കൽ ഇംഗ്ലീഷും പഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. കമ്മിററിയിലെ ഒരു മെമ്പറായി എന്നെക്കൂടി നിയമിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു അദ്ദേഹം ദിവാൻജിയെ അറിയിച്ചു. അന്നു നാടുവാണുകൊണ്ടിരുന്ന ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലേക്കു ആദ്യം കുറെ സമ്മതക്കേടുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ഒടുവിൽ അവിടന്നും സന്തോഷത്തോടുകൂടി കല്പിച്ചു സമ്മതിച്ചു. ഇങ്ങനെയാണു ഞാൻ ബുക്ക കമ്മിററിയിൽ ചേന്നത്."

അക്ബർ.

ഇങ്ങനെ, നല്ല ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ തീരെ ദുർല്ലഭവും "പുസ്തകങ്ങളെഴുതാൻ" നിയമിതരായ കമ്മിററിക്കാർ മലയാളഭാഷയുടെ ഗന്ധംപോലും അറിഞ്ഞുകൂടാത്തവരുമായിരുന്ന ഒരു കാലത്തു് ചരിത്രനായകൻ ആധുനിക ഗദ്യസാഹിത്യത്തിന്റെ അടിത്തറ ഉറപ്പിച്ചതോത്താൽ ആരാണു വിസ്മയപരതന്ത്രരായിത്തീരാത്തതു്? അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യരീതി, ചമ്പുക്കളെപ്പോലെ കടിച്ചാൽ

പൊട്ടാത്ത സംസ്കൃതപദങ്ങൾ കൂടി കലൎന്നതാണെന്നുള്ള ഒരാക്ഷേപം ചിലരുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും കാണുന്നുണ്ടു്. അതു വാസ്തവമാണെന്നു സമ്മതിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയുമില്ല. "അസ്തപൎവ്വതനിതംബത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു് ലംബമാനമായ അംബുജബന്ധുബിംബത്തിൽനിന്നും അംബരമദ്ധ്യത്തിൽ വിഭ്രമരണങ്ങളായി ബന്ധൂകബന്ധുരങ്ങളായ കിരണകന്ദളങ്ങൾ ബദരീനാഥക്ഷേത്രത്തിന്റെയും ഹിമാലയമഹാഗിരിയുടെ തുംഗകളായശൃംഗപരമ്പരകളുടേയും അദഭ്രശുഭ്രകളായ ഹിമസംഹതികളിൽ പ്രതിബിംബിച്ചു പ്രകാശിച്ചു. ദാക്ഷിണാത്യനായ ഒരു മന്ദമാരുതൻ സാനുപ്രദേശങ്ങളിൽ സമൃദ്ധങ്ങളായി വളൎന്നിരുന്ന മഹീരുഹങ്ങളിൽ പ്രഭാതാൽ പ്രകൃതിവികസ്വരങ്ങളായി നിൽക്കുന്ന സുരഭിലതരങ്ങളായ കുസുമങ്ങളുടെ പരിമളധോരണിയെ അധിത്യകകളിലേക്കു പ്രസരിപ്പിച്ചു" എന്നും മററും കമ്പാ പൊട്ടുന്നമാതിരി ചടപടായമാനമായി എഴുതിത്തള്ളിയ അക്ബറിന്റെ പ്രാരംഭഭാഗം വായിക്കുന്ന സാധാരണമലയാളികൾ കാൎയ്യമൊന്നും മനസ്സിലാകാതെ കണ്ണുമിഴിച്ചു് വായും പൊളിച്ചുനിൽക്കയെല്ലാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഗംഭീരങ്ങളായ ആശയങ്ങളെ, വൈകല്യംകൂടാതെ ഉദ്ദിഷ്ടാൎത്ഥം മുഴുവനും ധ്വനിക്കത്തക്കവിധം, പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടിവരുമ്പോൾ ചിലപ്പോൾ സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ സഹായം ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്തതായിത്തീരുമെന്നുള്ളതു തീൎച്ചയാണു്. എന്നാൽ അക്ബർ എഴുതുമ്പോൾ ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിന്റെ സംസ്കൃതപദഭ്രമം, അദ്ദേഹത്തെ വഴിപിഴപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ഈ കാൎയ്യം കോയിത്തമ്പുരാൻ തന്നെ സമ്മതിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ആ ആഖ്യായികയുടെ മുഖവുരയിൽ "പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലങ്ങൾക്കു മുമ്പെഴുതിയ ആദ്യഭാഗത്തിൽ ചിലേടത്തു ചില സംസ്കൃതപ്രയോഗം അനാവശ്യകമായി വന്നുപോയിട്ടില്ലയോ എന്നു എനിക്കു തന്നെ ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നുണ്ടു്. സംസ്കൃതത്തെക്കുറിച്ചു വൈമുഖ്യം ഉള്ളവർ ഉപക്രമം കണ്ടു ബുദ്ധിക്ഷയത്താൽ പുസ്തകം വലിച്ചെറിഞ്ഞുകളയാതെ അല്പം ക്ഷമയോടുകൂടി മേൽ വായിച്ചുനോക്കിയാൽ, അങ്ങോട്ടങ്ങോട്ടു സംസ്കൃതപദപ്രയോഗം കുറവാകുന്നു കാണുന്നതുകൂടാതെ, തങ്ങളുടെ ശ്രമം നിഷ്പ്രയോജനമായി എന്നു പശ്ചാത്താപത്തിനു യാതൊരു വിധത്തിലും ഇടയില്ലെന്നു അവൎക്കു ഒടുവിൽ നിശ്ചയമായി ബോധപ്പെടുന്നതുമാണു്" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നതിൽനിന്നു പന്ത്രണ്ടുകൊല്ലത്തെ അന്തരം ഗദ്യരചനാവിഷയത്തിൽ ഗ്രന്ഥകൎത്താവിൽ വലിയ മാനസാന്തരത്തെ വരുത്തി എന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ.

മററു കൃതികൾ.

വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ പാഠപുസ്തകക്കമ്മിററിയിൽ പങ്കുകൊണ്ടതു് ആയില്യം തിരുനാളിന്റെ കാലത്താണെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. അന്നു മലയാളപള്ളിക്കൂടങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിലേക്കായി അദ്ദേഹം ചിലതൊക്കെ എഴുതാതേയുമിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ആ ഭാഷാഭിമാനിയുടെ സാഹിത്യപ്രണയം അതിന്റെ പരിപൂൎണ്ണരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു വിശാഖം തിരുനാളിന്റെ കാലത്തു മാത്രമാണു്. ഒരാളുടെ ഉയൎച്ചയ്ക്കും

താഴ്ച്ചയ്ക്കും കാരണമായിത്തീരുന്നതു പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ സമ്മർദ്ദമാണെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം ഈ വിഷയത്തിൽ എത്രയും യുക്തമായി കാണപ്പെടുന്നു. ഭാഷാഭിമാനിയും സാഹിത്യപ്രണയിയുമായിരുന്ന വിശാഖം തിരുനാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ പ്രേരണയാണു അക്ബർ എന്ന ആഖ്യായികയുടെ ആവിർഭാവത്തിനു നിദാനമായിത്തീർന്നതു്. ആ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് 1880-ജൂലായി-25-ാം- കോയിത്തമ്പുരാനയച്ച കത്തിലെ ഒരു ഭാഗം നോക്കുക:—"ഇതോടുകൂടി അയക്കുന്ന അക്ബർ എന്ന പുസ്തകം ഇൻഡ്യയിലെ ചരിത്രസംബന്ധമായ ഒരു ആഖ്യായികയാകുന്നു. മഹാനായ അക്ബർ ചക്രവർത്തിയുടെ സ്വഭാവം ഈ കഥയിൽ എത്രയും സരസമായി വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഞാൻ അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരിക്കയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധിയിൽ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്തില്ലല്ലോ എന്നു എനിക്കു വ്യസനം തോന്നത്തക്കവണ്ണം ഇതു എത്രയും ഹൃദയംഗമമായും ശ്രേഷ്ഠമായും ഇരിക്കുന്നു. ഈ ആഖ്യായിക മുഴുവനും തന്നെ ഭാഷാന്തരീകരിക്കത്തക്ക യോഗ്യതയുള്ളതാകുന്നു." ഇതുപോലെ ഉപദേശവും ആജ്ഞയും കൊണ്ടു മാത്രമല്ല, ചിലപ്പോൾ പ്രവൃത്തികൊണ്ടും ആ രാജശ്രേഷ്ഠൻ കോയിത്തമ്പുരാനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. നാട്ടുപള്ളിക്കൂടങ്ങളിലും പൊതുവിൽ ജനങ്ങൾക്കും ഉപയോഗത്തിനായി ബുക്കുകമ്മിററിയാൽ തർജ്ജിമ ചെയ്യപ്പെട്ടതും" തിരുവനന്തപുരം സർക്കാർ അച്ചുക്കൂടത്തിൽ 1070-ൽ ആദ്യമായി അച്ചടിച്ചതും 107 പേരുടെ ജീവചരിത്രസംക്ഷേപങ്ങളടങ്ങിയതുമായ "മഹച്ചരിതസംഗ്ര

ഹം" എന്ന പുസ്തകത്തിലുള്ള ചരിത്രങ്ങളിൽ അഞ്ചെണ്ണം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ തുല്യം ചാർത്തിയവയത്രേ. കേരളീയയുവാക്കന്മാരുടെ ആവശ്യത്തിനായി ആ തരത്തിലുള്ള ഒരു ചരിതസംഗ്രഹം സ്വയം എഴുതി പൂർത്തിയാക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയാണു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആ ജോലി തുടങ്ങിയതു്. ഇടയ്ക്കു നേരിട്ട ദേഹാസ്വാസ്ഥ്യവും രാജ്യഭരണസംബന്ധമായ പരതന്ത്രതയും നിമിത്തം അതു പൂരിപ്പിക്കാൻ സാധിക്കാതെവന്നപ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ആ ജോലി വലിയകോയിത്തമ്പുരാനെ ഏല്പിച്ചു. ഇങ്ങനെയാണു ഇന്നു നാം കാണുന്ന മഹച്ചരിതസംഗ്രഹം ഉണ്ടായതു്. കോയിത്തമ്പുരാൻ എഴുതിയ നാല്പതുപേരുടെ ചരിത്രങ്ങൾ മാത്രമെടുത്തു പ്രത്യേകപുസ്തകരൂപത്തിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചരിത്രനായകൻ ബുക്കകമ്മിററിയിലുണ്ടായിരുന്ന കാലത്തു മേൽപറഞ്ഞവകൂടാതെ, സന്മാർഗ്ഗപ്രദീപം, വിജ്ഞാനമഞ്ജരി, സന്മാർഗ്ഗസംഗ്രഹം, ഒന്നുമുതൽ മൂന്നുവരെയുള്ള തിരുവിതാംകൂർ പാഠപുസ്തകങ്ങൾ എന്നിവയും ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, ക്ഷേത്രവ്യവഹാരം മുതലായ ശാസ്ത്രീയവിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വകയായും അദ്ദേഹത്തിൻെറ പരിശോധനയോടുകൂടിയും പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. അതിനുശേഷമാണു ഭാഷയിൽ ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ ധാരാളമായി ഉണ്ടായിത്തുടങ്ങിയതു്. ഇങ്ങനെ വസ്തുകൊണ്ടുനോക്കിയാലും ആധുനികഭാഷാഗദ്യത്തിൻെറ പിതൃസ്ഥാനം വലിയകോയിത്തമ്പുരാനു നൽകുന്നതു ഒരിക്കലും അനുചിതമോ അസംഗതമോ ആയിവരികയില്ലെന്നു പറയുന്നതിൽ എതിരഭിപ്രായമുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ആട്ടക്കഥകൾ.

ആട്ടക്കഥകൾ സാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ചും അഭിനയത്തെ സംബന്ധിച്ചും ഇന്ന് ഒട്ടുമുക്കാലും ലുപ്തപ്രചാരങ്ങളായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ രണ്ടു വിധത്തിലും അവ പ്രചുരപ്രചാരങ്ങളായിരുന്ന ഒരു കാലം കേരളത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. എന്തെങ്കിലും ഒരാട്ടക്കഥ എഴുതിയാൽ മാത്രമേ കവിത്വം സൎവ്വസമ്മതമായിത്തീരുകയുള്ളു എന്നായിരുന്നു അന്നത്തെ വെപ്പ്. ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് മഹാകവി ഉള്ളൂർ ഒരിടത്തു പറയുന്നതു നോക്കുക:—

"കൊല്ലം 1034-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു മലയാളകവികളുടെ നില ഒരു വിധത്തിലും സ്പൃഹണീയമായിരുന്നില്ല. സംസ്കൃതരീതിയെ അനുസരിച്ചുള്ള ഭാഷാചമ്പുക്കളുടേയും മററും കാലം അതിനുവളരെ മുൻപുതന്നെ അക്രമിച്ചിരുന്നു. ദ്രാവിഡസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള കവനം സംസ്കൃതാഢ്യൽ പന്നന്മാൎക്കു ഗൎഹ്യമായും തീൎന്നു. തന്നിമിത്തം ദേശഭാഷയിൽ ഗ്രന്ഥനിൎമ്മാണം ചെയ്യ് ബാക്കി സമയമുണ്ടെങ്കിൽ അന്നത്തെ പണ്ഡിതന്മാർ അതു് ആട്ടക്കഥയുണ്ടാക്കുന്നതിലേക്കു മാത്രമാണു വിനിയോഗിച്ചുവന്നതു്. സുദാഹരണം തിരുവാതിരപ്പാട്ടും മററുമെഴുതിയ ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടേയും, സന്താനഗോപാലം തുള്ളൽക്കഥയുണ്ടാക്കിയ വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻെറയും അനന്തരഗാമികൾക്കു ഈ നിൎബ്ബന്ധം ആവശ്യകമല്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും, വാസ്തവത്തിൽ കഥകളിയൊഴിച്ചുള്ള കാവ്യഗ്രന്ഥത്തിനു ഭാഷയിൽ മേന്മയില്ലെന്നുതന്നെയായിരുന്നു അക്കാലത്തെ പണ്ഡിതന്മാരുടെ മതം."

ഇങ്ങനേയുള്ള ഒരുകാലത്തു സാഹിത്യപരിശ്രമത്തിൽ ഏൎപ്പെട്ട ചരിത്രനായകനും ഗതാനുഗതികന്യായേന ചില ആട്ടക്കഥകളുണ്ടാക്കി. ഹനുമദുൽഭവം, മത്സ്യവല്ലഭവിജയം, പ്രലംബവധം, ധ്രുവചരിതം, പരശുരാമവിജയം, സോമവാരവ്രതത്തിന്റെ ഉത്തരാൎദ്ധം ഇവയാണു് അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ആട്ടക്കഥകൾ. സോമവാരവ്രതത്തിന്റെ പൂൎവ്വാൎദ്ധം മാതുലനായ രാജരാജവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ എഴുതിയിരുന്നതുകൊണ്ടാണു് ചരിത്രനായകൻ ഉത്തരാൎദ്ധം മാത്രമെഴുതിയതു്. കഥകളികളിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ തനിസ്സംസ്കൃതത്തിലായിരിക്കണമെന്നുള്ള ധാരണ സാമാന്യജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽനിന്നു നിശ്ശേഷം ഉന്മൂലനം ചെയ്തതും പലവിധത്തിലുള്ള പ്രാസങ്ങൾ ചേൎത്തു പാട്ടുകൾക്കു വൈചിത്ര്യം വരുത്തിക്കാണിച്ചുകൊടുത്തതും വലിയകോയിത്തമ്പുരാനാകുന്നു. ഇങ്ങനെ മാമൂലനുസരിച്ചു് നിൎമ്മിച്ചതാണെങ്കിലും ഒടുവിൽ ഒരു പരിഷ്കാരത്തിനു മാൎഗ്ഗദൎശനം ചെയ്ത ചരിത്രനായകന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ ഇന്നും സാഹിത്യരസികന്മാരുടെ സവിശേഷമായ ശ്ലാഘയ്ക്കു പാത്രമായിത്തന്നെ ശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. "അമ്മാവനും ഗുരുവുമാകിയ രാജരാജവൎമ്മാഖ്യ"നാണു അദ്ദേഹത്തിനു ആദ്യമായി കഥകളിയിൽ ഒരു രസം ജനിപ്പിച്ചതു്. ഈ വിഷയത്തെപ്പററി അവിടുന്നുതന്നെ ഒരു മുഖവുരയിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്:—

"എന്റെ ഗുരുനാഥനായ മാതുലനായിരുന്നു എനിക്കു് ആട്ടക്കഥകളിൽ ആദ്യമായി ഒരു രസം ജനിപ്പിച്ചതു്. ഒരു ദിവസം അംബരീഷചരിതം കഥ ആടാൻ

നിശ്ചയിച്ചിരുന്നപ്പോൾ അതിലേ "കനകരുചി രുചിരാംഗിമാരേ" എന്ന പദത്തിന്റെ കൈകൾ എന്നെയും എന്റെ സഹപാഠിയായിരുന്ന രാമവൎമ്മൻ അമ്മാവനേയും കാണിച്ചു മനസ്സിലാക്കിത്തന്നിരുന്നു. അന്നു രാത്രിയിൽ ആട്ടം കണ്ടപ്പോൾ അംബരീഷവേഷംകെട്ടിയ കുറച്ചു വൃദ്ധപ്രതിയുള്ള ഒരു നടനായ കൊച്ചുപിള്ള പണിക്കർ മേല്പറഞ്ഞ പദത്തിൽ അല്പം തെററായിട്ടാണു കൈകൾ കാണിച്ചതു്! പിറേറദിവസം ഗുരുനാഥൻ ഞങ്ങളുടെ പാഠസമയത്തു് "ഇന്നലെ അംബരീഷന്റെ വേഷം കെട്ടിയ പണിക്കർ കനകരുചിരുചിരാംഗിമാരേ എന്ന പദത്തിനു കൈകാണിച്ചതു ശരിയായോ?" എന്നു ഞങ്ങളോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ "കനകരുചിരുച്യംഗിമാരേ" എന്നാണു അയാൾ കൈകാണിച്ചതെന്നു ഞാൻ അറിയിച്ചസമയം അമ്മാവന്റെ തിരുമുഖത്തു അനുഗ്രഹസൂചകമായ ഒരു പ്രസാദം സ്ഫുരിച്ചു. അന്നുമുതൽക്കാണു എനിക്കു് ആട്ടക്കഥകളിൽ ഒരു അഭിനിവേശം ജനിച്ചുതുടങ്ങിയതു്."

കാരണം എന്തുതന്നെയായാലും അതിൽനിന്നുണ്ടായ ഫലം ഇന്നു സഹൃദയലോകത്തെ സന്തോഷിപ്പിക്കാൻ സർവ്വഥാ പൎയ്യാപ്തമായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു തീൎച്ചതന്നെ.

കഷ്ടകാലം.

രാജസേവ "അസിധാരാവ്രതം"പോലെ കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമായ ഒന്നാണെന്നു പറയുന്നതു എത്രയോ വാസ്തവമാണു്. അതു ചിലപ്പോൾ യാതൊരു കാരണവുംകൂ

ടാതെ പല അനത്ഥങ്ങളേയും വരുത്തിവെക്കും. ഇങ്ങ നേയുള്ള ഒരു കഷ്ടകാലം 1050-ാമാണ്ടിൽ നമ്മുടെ ചരിത്രനായകനേയും ബാധിച്ചു. ആയില്യംതിരുനാറം മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു എന്തൊ കാരണവശാൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻെറ നേരെ അല്പം തിരുവുള്ള ക്കേട്ടു തോന്നുകയും അതിൻെറ ഫലമായി അദ്ദേഹത്തെ ആലപ്പുഴകൊട്ടാരത്തിൽ അസ്വാതന്ത്ര്യനാക്കി താമസിപ്പിക്കാൻ കല്പന പുറപ്പെടുകയും ചെയ്തു. തിരുമനസ്സിലെ ഭാഗിനേയിയും കോയിത്തമ്പുരാൻെറ ധമ്മപത്നിയുമായ റാണിലക്ഷ്മീഭായി മുതലായവർ ചെയ്ത പ്രാത്ഥനകളെല്ലാം നിഷ്ഫലങ്ങളായി. ചരിത്രനായകൻ അസ്വാതന്ത്ര്യത്തെ വരിക്കേണ്ടിവന്നു. വിധി വൈപരീത്യത്താൽ വന്നുകൂടിയ ഈ സ്വാതന്ത്ര്യവിഘാതം 1055-ൽ വിശാഖംതിരുനാറം സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്യുന്നതുവരെ നീണ്ടുനിന്നു.

മയൂരസന്ദേശം.

"ഒന്നു ചീഞ്ഞാൽ മറെറാന്നിനുവളം" എന്നു മലയാളത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായ ഒരു പഴഞ്ചൊല്ലുണ്ടല്ലോ. ദേശകാലമെന്യേ പലസ്ഥലത്തും ഇതു ഫലിച്ചു കണ്ടിട്ടുമുണ്ടു്. ലോകമാന്യനായ ബാലഗംഗാധരതിലകൻെറ "ഗീതാരഹസ്യം" പോലെ അത്ര ഉൽകൃഷ്ടമായ ഒരു നിരൂപണഗ്രന്ഥം ഭഗവൽഗീതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇതുവരെ ഒരു ഭാഷയിലുംഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നാണു പറയുന്നതു്. പാശ്ചാത്യരും പൌരസ്ത്യരുമായ പല പണ്ഡിതന്മാരും അമൂല്യവും അത്യുച്ചവുമായ ആ ഉത്തമഗ്രന്ഥത്തെ സശിരഃകമ്പം ശ്ലാഘിക്കുന്നുമുണ്ടു്. ഇത്രമേൽ

ഉൽകൃഷ്ടമായ ഗീതാരഹസ്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു കാരണമായിത്തീൎന്നതു ബാലഗംഗാധരതിലകന്റെ കാരാഗൃഹവാസമായിരുന്നു എന്നു് പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ജെയിലിലെ താമസം ഉത്തമഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിൎമ്മിക്കാനുള്ള വിശ്രമാവസരമായി ഉപയോഗിച്ച പാശ്ചാത്യന്മാരും തീരെ അപൂൎവ്വമല്ല. നമ്മുടെ ചരിത്രനായകന്റെ വിഷയത്തിലും ഈ ഫലം തന്നെയാണുണ്ടായതു്. അന്നു അദ്ദേഹത്തിനു നേരിട്ട സ്വാതന്ത്ര്യഭംഗമാണു പിന്നീട്ടു "മയൂരസന്ദേശം" എന്ന മനോഹരകാവ്യത്തിനു കാരണമായിത്തീൎന്നതെന്നു ആൎക്കാണു അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു്? മലയാള ഭാഷയിലുണ്ടായിട്ടുള്ള സന്ദേശകാവ്യങ്ങളിൽ ഗുണപൗഷ്കല്യംകൊണ്ടു നോക്കിയാൽ ഇന്നും മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്നതു മയൂരസന്ദേശംതന്നെയാണു്. അക്ലിഷ്ടസുന്ദരങ്ങളായ അനേകം പദ്യങ്ങൾ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തെ വിശേഷിച്ചും ചേതസ്സമാകൎഷകമാക്കിത്തീൎത്തിട്ടുണ്ടു്. മയൂരസന്ദേശത്തിൽ മതിമയങ്ങിയ സഹൃദയാഗ്രേസരനായ ഒ. ചന്തുമേനവനവർകൾ ആ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാമത്തെ പതിപ്പിനു എഴുതിയിരുന്ന "പീഠിക" യിൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു:- "അതിലളിതമായി അത്യന്തമനോഹരമായിരിക്കുന്ന ഈ മയൂരസന്ദേശമണിപ്രവാളപുസ്തകത്തിന്മേൽ എനിക്കുള്ള അളവില്ലാത്ത വാത്സല്യത്തിന്റെ വ്യാപാരങ്ങൾ പല പ്രകാരങ്ങളിലും തങ്ങളെത്തന്നെ പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഒന്നാണു്, മംഗലാപുരം ബാസൽ മിഷ്യൻ അച്ചുകൂടത്തിൽ ഈ പുസ്തകത്തെ ഈ വിധം അച്ചടിച്ചു കാണുന്നതു്. ഇത്ര മനോഹരങ്ങളായ മണിപ്രവാളപദ്യ

ങ്ങളെ ഇങ്ങനെ ഭംഗിയുള്ള അച്ചടിയിൽതന്നെയാണു വായിക്കേണ്ടതു്. ജഗന്മോഹിനിയായ ഒരു യുവതിയെ നാട്യത്തിന്നോ ഗാനത്തിന്നോ രംഗത്തിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ടതു അവൾക്കു യോജ്യമായവിധത്തിലുള്ള വസ്ത്രാഭരണങ്ങളാൽ അലങ്കരിപ്പിച്ചുതന്നെയാണല്ലോ-" ആ സഹൃദയൻ മയൂരസന്ദേശത്തെ എത്രമാത്രം വിലമതിച്ചിരുന്നുവെന്നു ഇതിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

രണ്ടും മൂന്നും തവണ കൃഷിയേ-
റുന്ന കണ്ടങ്ങളെയും
വണ്ടും ഞണ്ടും തരമൊടു കളി-
ക്കുന്ന കുണ്ടങ്ങളേയും
തണ്ടും കെട്ടിത്തരമൊടു ചരി-
ക്കുന്ന വള്ളങ്ങളേയും
കണ്ടും കൊണ്ടങ്ങുചെറുപുഴകൾ താൻ-
തീരമാർഗ്ഗേണ പോക.

വഞ്ചിക്ഷോണിക്കൊരു തിലകമാ-
മ്പൂരത്തേക്കു പോകം
വഞ്ചിക്കൂട്ടം വരുമളവില-
ത്തോട്ടു വാരത്തൊതുങ്ങി
വഞ്ചിക്കേണം വളരെ മരനീ-
രുള്ളിലുണ്ടാക മൂലം
വൻചിത്തഭ്രാന്തെഴുമരയരാം
നാവികക്കൂട്ടരേ നീ.

എന്നിങ്ങനെ അടി തെളിഞ്ഞു കാണുന്ന നദിയെപ്പോലെ അർത്ഥം സുസ്പഷ്ടമായി പ്രകാശിക്കുന്ന ലളിതകോമളപദ്യങ്ങളും

മല്ലീജാതിപ്രഭൃതി കുസുമ
സ്മേരമായുല്ലസി[illegible]
സല്ലീലം [illegible] കിസലയകരം
കൊ[illegible]ിന്നൊന്നുതലോടും
വല്ലീനാം നീ പരിചയരസം
പൂണ്ടു കൗതൂഹലത്താൽ
ലുല്ലീഢാത്മാ ചിരതരമിരു-
ന്നദ്ധമാന്തിച്ചിടൊല്ലേ.

എന്നിത്യാദി ധ്വനിപ്രധാനങ്ങളായ സരസശ്ലോകങ്ങളും ഈ സന്ദേശത്തിൽ ധാരാളമുണ്ട്. "സന്ദേശകാവ്യപംക്തിയിൽ ഉത്തമങ്ങൾ കാളിദാസരുടെ മേഘസന്ദേശവും ലക്ഷ്മീദാസന്റെ ശുകസന്ദേശവുമാണെന്നുള്ളതു സൎവ്വസമ്മതമാണല്ലൊ. ശബ്ദാൎത്ഥാലങ്കാരങ്ങളിലുള്ള തുല്യതയോൎത്താൽ, മയൂരസന്ദേശം, അൎദ്ധഭാഗിക്കുമാത്രം കേൾവിപ്പെട്ട കാളിദാസകൃതിദ്വയം, ഇതിവൃത്തം കവിയുടെ ജീവിതവൃത്തത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടമാകയാൽ കല്പിതകഥാവസ്തുവായ ലക്ഷ്മീദാസകൃതിയേയും സുഗമമായി ജയിക്കുന്നുവെന്നു സമ്മതിക്കാതെ കാൎയ്യപരിശോധകന്മാൎക്കു ഗത്യന്തരമില്ല" എന്നാണു കവിത്വത്തിലും നിരൂപകത്വത്തിലും ഒരുപോലെ മികച്ചുനില്ക്കുന്ന ഉള്ളൂർ മയൂരസന്ദേശത്തെപ്പററി ഒരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

കേരളീയഭാഷാശാകുന്തളം.

ചരിത്രനായകൻ "കേരളകാളിദാസൻ" എന്ന പേരിലാണു് ഇന്നു പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്നതെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. നിങ്ങളിൽ പലരും മനസ്സിലാക്കീട്ടു

ള്ളതുപോലെ ശാകുന്തളപരിഭാഷതന്നെയാണ് അതിനു കാരണം. മലയാളഭാഷയിൽ ഒന്നാമതായുണ്ടായ ഒരു നാടകമായിരുന്നു "കേരളീയ ഭാഷാശാകുന്തളം." അതിന്നു ധാരാളം അനന്തരവന്മാരുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആദ്യമായി ഒരു നാടകം മലയാളത്തിലവതരിപ്പിക്കാനുള്ള മഹാഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചതു കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കാണ്. ആ നാടകം പൊതുജനങ്ങളെ എത്രമാത്രമാണ് രസിപ്പിച്ചതെന്നുള്ളതിനു കൈയും കണക്കുമില്ല. വണ്ടിക്കാരും വള്ളക്കാരും കൂടി ഇതിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ ഹൃദിസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു. നടൻ നാരായണപിള്ളയുടെ അഭിനയസാമർത്ഥ്യം ഭാഷാശാകുന്തളത്തിന്റെ പ്രചാരത്തെ ശതഗുണീഭവിപ്പിച്ചു. അതോടുകൂടി ഭാഷാനാടകങ്ങളുടെ സംഖ്യ അതിരില്ലാതെ വർദ്ധിച്ചുതുടങ്ങുകയും "നാടകാന്തം കവിത്വം" എന്ന ചൊല്ല് "നാടകാദ്യം കവിത്വം" എന്നു മാറേറണ്ട ഘട്ടം വന്നുകൂടുകയും ചെയ്തു. മുൻഷി രാമക്കുറുപ്പിന്റെ കംഭാണൻ സധൈര്യം രംഗപ്രവേശം ചെയ്തു നാടകകവികളെയെല്ലാം നാട്ടിൽനിന്നു ആട്ടിപ്പായിച്ചിരുന്നില്ലെന്നുവരികിൽ, നാടകസാഹിത്യം വളരെ ദുഷിച്ചുപോകുമായിരുന്നു. ഭാഷാശാകുന്തളം ജനങ്ങളെ അത്ര അധികം ആകർഷിച്ചു.

ഭാഷയിൽ ആദ്യമായാവിർഭവിച്ച നാടകമാണെന്നുള്ളതുകൊണ്ടുമാത്രമല്ല, ശാകുന്തളം പൊതുജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേകശ്ലാഘയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചതു. വലിയ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ തർജ്ജമയുടെ വിശേഷവും ഇതിന്നു ഒരു കാരണമായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിലും ഏററക്കുറച്ചിൽ കൂടാ

തെ മൂലാൎത്ഥം മുഴുവനും ഭാഷയിൽ വരുത്താൻ സാധിച്ചിട്ടുള്ള നാടകങ്ങൾ കേരളീയഭാഷാശാകുന്തളത്തെപ്പോലെ വേറെ അധികമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. നാടകം അഭിനയത്തെയാണല്ലോ പ്രധാനമായി ലക്ഷീകരിക്കുന്നതു്. പദ്യങ്ങളിൽ സംഗീതസുഖം വരുത്താൻ സാധിച്ചാൽ മാത്രമേ അഭിനയം പൂൎണ്ണഫലത്തിൽ കലാശിക്കയുള്ളൂ. ഈ രഹസ്യം വേണ്ടതുപോലെ മനസ്സിലാക്കി, ഉചിതങ്ങളായ പദങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുത്തു് അൎത്ഥത്തിനു ഒട്ടും കോട്ടം തട്ടാതെ പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടാണു് ശാകുന്തളം പ്രതീക്ഷയിൽ കവിഞ്ഞുള്ള പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ചതു്. അനുകരണഭ്രാന്തന്മാരായ അനേകഗ്രാമികൾ, കാരണത്തിൽ ശ്രദ്ധപതിപ്പിക്കാതെ കാൎയ്യത്തെ മാത്രം നോക്കി പ്രവൎത്തിച്ചതുകൊണ്ടു പരാജയത്തെ വരിക്കേണ്ടിവന്നു. ശാകുന്തളത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകം ഉദ്ധരിച്ചു് ഈ തത്വത്തെ തെളിയിക്കാം.

മൂലം.

സരസിജമനുവിദ്ധം ശൈവലേനാപി രമ്യം
മലിനമപി ഹിമാംശോൎല്ലക്ഷ്മ ലക്ഷ്മീം തനോതി
ഇയമധികമനോജ്ഞാ വല്കലേനാപി തന്വീ
കിമിവ ഹി മധുരാണാം മണ്ഡനം നാകൃതീനാം?

തൎജ്ജമ.

ഫുല്ലാബ്ജത്തിനു രമ്യതയ്ക്കു കുറവോ
പായൽ പതിഞ്ഞീടിലും
ചൊല്ലാർന്നോരഴകല്ലയോ പനിമതി-
യ്ക്കങ്കം കറുത്തെങ്കിലും

മല്ലാക്ഷീമണിയാൾക്കു വല്ക്കലമിതും
ഭൂഷിതശോഭാവഹം
നല്ലാകാരമതിന്നലങ്കരണമാ-
മെല്ലാപ്പദാൎത്ഥങ്ങളും.

കേരളവൎമ്മ.

കരിഞ്ചണ്ടിച്ചാൎത്തും കമലമലരിൽ
കാന്തികരമാം
കറുത്താണെന്നങ്കക്കറി കുറവിനാമോ
വിധുവിന്?

പ്രകാശം ചേൎക്കുന്നു മരവുരിയുമൊ-
ട്ടേറെയിവളിൽ
പ്രകൃത്യാ ചേലാൎന്നോരുടലിനഴകേ-
കാത്തതെന്തുതാൻ?

എ. ആർ. രാജരാജവൎമ്മ.

കമലമഴകു പൂണ്ടും ശൈവലം ചുററിയാലും,
ഹിമകിരണനിലങ്കം താനുമാഭാഭിവൎദ്ധി,
അധികസുഭഗയാമിത്തന്വിയീ വല്ക്കലത്താൽ
മധുരസഹിതരൂപേ ഭൂഷയായ്ത്തീരുമേതും.

ദിവാൻ ബഹദൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള.

തണ്ടാരിന്നഴകല്ലയോ ചുഴലവും
ചേരും കരിമ്പായലും
കണ്ടാലെന്തു ഹിമാംശുവിന്നഴകാ-
ണേററം കറുത്തങ്കവും

വണ്ടാർവേണിയിവൾക്കുമേററമഴകാ-
ണീ വല്ക്കലംപോലുമേ
കൊണ്ടാടേണ്ടുമൊരാകൃതിക്കഴകിനാ-
മെല്ലാവുമെല്ലായ്പോഴും.

കരുവാ കൃഷ്ണനാശാൻ.

ഈ നാലു തർജ്ജമകളിൽ മൂലത്തിനോട്ട് അധികം യോജിക്കുന്നതും സംഗീതസുഖം കലർന്നതുമായ പദ്യം ഏതാണെന്നു പറയുന്നതിന് ഒരു പ്രശ്നക്കാരൻെറ ആവശ്യമുണ്ടോ? കേരളീയഭാഷാശാകുന്തളത്തെ ജയിക്കണമെന്നുള്ള മനഃപൂർവ്വമായ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി വളരെ മനസ്സിരുത്തി മലയാളശാകുന്തളമെഴുതിയ കേരളപാണിനിക്കുപോലും ചരിത്രനായകൻെറ തർജ്ജമയെ ജയിക്കാനെന്നല്ല സമീപിക്കാൻപോലും കഴിഞ്ഞില്ല.

അംഭോവിന്ദുതുഷാരമന്ദമരുതാ
ഖേദക്ലമച്ഛേദിയാ-
മംഭോജച്ഛദതാലവൃന്തമതുകൊ-
ണ്ടൻപോടു വീശട്ടയോ?
രംഭോരു! പ്രചുരാദരം മടിയിൽവെ-
ച്ചിഷ്ടാനുരോധേന ഞാ-
നംഭോജാരുണമാം ഭവൽ പദയുഗം
ബാലേ! തലോടട്ടയോ?

എന്നിങ്ങനെശ്രവണമാത്രയിൽതന്നെചെവിക്കിമ്പംനല്കുന്ന അനവധിപദ്യങ്ങൾ കോയിത്തമ്പുരാൻെറശാകുന്തളത്തിലുണ്ട്. ഈ തരത്തിൽ ഒരൊററ പദ്യമെങ്കിലും എഴുതാൻ മററു തർജ്ജമക്കാൎക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഗദ്യങ്ങൾ തർജ്ജമചെയ്യുന്ന വിഷയത്തിലും ചരിത്രനായകൻ കുണി

ച്ച പാടവം അനന്യസാധാരണമായിരുന്നു. ഭാഷാന്തരങ്ങളായും സ്വകപോലകല്പിതങ്ങളായും അനവധി നാടകങ്ങൾ മലയാളത്തിലുണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഇക്കാലത്തുപോലും നീചപാത്രങ്ങളെന്നോ ഉത്തമപാത്രങ്ങളെന്നോ ഉള്ള വ്യത്യാസത്തെ വകവെക്കാതെ എല്ലാവരുടെ സംഭാഷണവും ഒരേരീതിയിലുള്ള ഭാഷയിൽ വാർത്തെടുക്കുകയാണു കവികൾ ചെയ്യുന്നതു്. നീചപാത്രങ്ങളുടെ സംഭാഷണം ഭാഷയെ സംബന്ധിച്ചും നീചമായിരിക്കണമെന്നു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു വേണ്ട ഔചിത്യം അധികം പേൎക്കും ഉള്ളതായി കാണുന്നില്ല. കോയിത്തമ്പുരാനാകട്ടെ, മുക്കുവൻ, പോലീസ്സുകാർ മുതലായവരുടെ സംഭാഷണത്തെ വളരെ തന്മയത്വത്തോടുകൂടിയാണു തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. മലയാളഭാഷയിൽ ആദ്യമായി ആവിർഭവിച്ച ശാകുന്തളം മലയാളികളെ അത്ര അധികം ആകർഷിച്ചതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണെന്നു് ഇപ്പോൾ സ്പഷ്ടമായല്ലൊ.

ഇതൊക്കെ ശരിയാണെങ്കിലും, നിർഭാഗ്യവശാൽ അപൂർവ്വം ചില പദ്യങ്ങൾ കടിച്ചാൽ പൊട്ടാത്തവിധം സംസ്കൃതപദബഹുലങ്ങളായിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള കാൎയ്യം മറച്ചുവെയ്ക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ആ കാൎയ്യം "എനിക്കു ബാല്യംമുതൽക്കുതന്നെ സംസ്കൃതത്തിൽ കവനംചെയ്തു പരിചയിച്ചു് ആ ഭാഷ അധികം സ്വാധീനപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു്, ഈ തർജ്ജമയിൽ സംസ്കൃതപദപ്രയോഗങ്ങൾ അല്പം ബഹുലീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനെ ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു" എന്നു പറഞ്ഞു ആമുഖോപന്യാസത്തിൽ പരിഭാഷകൻ തുറന്നു സമ്മതിക്കുന്നുമുണ്ടു്. എന്നാൽ സം

സ്സൂതത്തിന്റെ ഈ ഉപദ്രവം കൂടാതെ നല്ല മലയാളത്തിൽ ശാകുന്തളം തൎജ്ജമചെയ്യാൻ പുറപ്പെട്ടവരിൽ ആൎക്കും തന്നെ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ പദ്യങ്ങൾക്കുള്ളതുപോലുള്ള സംഗീതസുഖം വരുത്താൻ സാധിച്ചില്ലെന്നുള്ളതു വായനക്കാർ പ്രത്യേകം ഓൎത്തിരിക്കേണ്ടതാണു്. കേരളകാളിദാസന്റെ തൎജ്ജമക്കുള്ള ഗാംഭീൎയ്യവും സാരസ്യവും മററു തൎജ്ജമകളിൽ കാണുന്നില്ലെന്നുള്ളതും വിസ്മരണീയമല്ല. കേരളീയഭാഷാശാകുന്തളമാണു കോയിത്തമ്പുരാന്റെ പുസ്തകരൂപത്തിലുള്ള ആദ്യത്തെ ഭാഷാകൃതി എന്നുള്ളതും ഈ അവസരത്തിൽ പ്രസ്താവയോഗ്യമത്രെ.

ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസം.

ഒരുകാലത്തു കേരളത്തിലെ പ്രധാനകവികളെല്ലാം രണ്ടുകക്ഷിയായിപ്പിരിഞ്ഞു ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തെപ്പററി ഗംഭീരമായ ഒരു വാദപ്രതിവാദസമരം നടത്തിയതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. പ്രാസം ആവശ്യമാണെന്നു മാത്രമല്ല അതിൽ സ്വരവ്യഞ്ജനങ്ങൾക്കു ഐകരൂപ്യം വേണമെന്നുംകൂടി ചരിത്രനായകൻ പ്രവൃത്തികൊണ്ടു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി. പ്രാസപ്രയോഗത്തിൽ അശക്തരായ ചിലൎക്കു ഇതു തീരെ അസാദ്ധ്യമായിത്തീൎന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, മറെറാരു ഗുണവുമില്ലെങ്കിലും പ്രാസമുണ്ടായാൽ മതി പദ്യം നന്നാവാൻ, എന്ന ഒരു തെററിദ്ധാരണയും ചിലരുടെ ഇടയിൽ കടന്നുകൂടി. ഏതാദൃശങ്ങളായ വൈകല്യങ്ങളാണു പ്രാസസമരത്തിനു കാരണങ്ങളായിത്തീൎന്നതു്. കേരളീയശാകുന്തളത്തിലും അമരുകമണിപ്രവാളത്തിലും അപൂൎവം ചില പദ്യങ്ങൾ സ്വരവ്യ

ഞ്ജനങ്ങൾക്കൈകരൂപ്യമില്ലാത്തവയായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇവയെ ഉദാഹരിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രാസദീക്ഷ സാൎവ്വത്രികമാക്കുന്നതു വലിയ പണ്ഡിതന്മാൎക്കുംകൂടി അസാദ്ധ്യമാണെന്നു എതിരാളികൾ വാദിച്ചുതുടങ്ങി. മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ഈ വാദത്തെ ദുൎബ്ബലമാക്കിയപ്പോൾ അതു സ്വകപോലകല്പിതമായ ഒരു കൃതിയാണെന്നും ഭാഷാന്തരമായിരുന്നെങ്കിൽ ഒരിക്കലും അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ സാധിക്കയില്ലായിരുന്നു എന്നുമായി എതിരാളുടെ ആക്ഷേപം. അന്യാപദേശശതകത്തിന്റെ ഭാഷാന്തരം കൊണ്ടു കോയിത്തമ്പുരാൻ ഈ ആക്ഷേപത്തെയും തകൎത്തുകളഞ്ഞു.

പല്ലണച്ചു ചെറു വിട് മരങ്ങളെയുപദ്രവിച്ചു
വിളയാടുവാൻ
വല്ലഭത്വമെഴുമുഗ്ര പട്ടികളിരിക്കിലെ-
ന്തവ മരിക്കിലും,
നല്ല വന്മലയിലേറി വാണിടണ,മിന്ദ്രപോലെ
വിഹരിക്കണം,
കൊല്ലണം മദഗജങ്ങളെ, ശ്രുതി മൃഗേന്ദ്രനെ-
ന്നിഹ പരത്തണം.

എത്രയുണ്ടു തവ ജീവകാലമയി ചക്രവാകി!
പുനരല്പമേ
തത്ര യൌവന,മതിങ്കലും പകുതി രാത്രിയാ-
യതിൽ വിയോഗമായ്
അത്ര നിൻ ജനി നിരൎത്ഥയാണറിക ശിഷ്ടമാം
സമയമുള്ളതാ-
ണെത്രയും പ്രണയകോപമാസ്സുളകിലാരു നിന്റെ
ഹിതമോതിടും?

എന്നിങ്ങനെ സരസകോമളത്വം തികഞ്ഞ അന്യാപദേശതർജ്ജമ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തിൽ സ്വരവ്യഞ്ജനങ്ങൾക്കു ഐകരൂപ്യം വരുത്തി പദ്യങ്ങൾ ഭാഷാന്തരം ചെയ്യുന്നതു തീരെ അസാദ്ധ്യമാണെന്നുള്ള എതിരാളികളുടെ അഭിപ്രായത്തെ പാടെ ഖണ്ഡിച്ചു. പ്രാസത്തെപ്പററി കേരളകാളിദാസൻ പറയുന്നതു ഇങ്ങിനെയാണ്:—"ദ്രാവിഡന്മാരും കേരളീയരുമായ പ്രാചീനഭാഷാമഹാകവികൾ അവ്യഭിചാരേണ ആദരിച്ചിരുന്നതായ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസത്തെ തീരെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനെക്കാൾ അതിൽ യഥാശക്തി സ്വരവ്യഞ്ജനങ്ങൾക്ക് സാരൂപ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിക്കയാണ് ആധുനികകവികളിൽ ശക്തിമാന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതെന്നുള്ള എന്റെ അഭിപ്രായത്തെ ഇദാനീന്തനന്മാരായ സൽകവികളിൽ ചിലർ ആദരിക്കാതിരിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതു എനിക്ക് അനല്പമായ ചാരിതാർത്ഥ്യത്തിന്നു കാരണമാണ്. ഭാഷാകവിതയിൽ പ്രാസനിർബ്ബന്ധം കൂടാതിരുന്നാൽ പദ്യങ്ങൾക്കു അധികലാളിത്യമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു വാസ്തവമാണെങ്കിൽ ഭാഷാഗദ്യങ്ങൾക്കു തദധികമായ ലാളിത്യമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളത് അതിലുമധികം വാസ്തവമാകകൊണ്ടു ഭാഷാപണ്ഡിതന്മാർ പദ്യനിർമ്മാണത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കയാണല്ലോ വേണ്ടതു്. അതു ചെയ്യാതിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ഭാഷാകവിതയിൽ യഥാശക്തി പ്രാസത്തെ നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ടുപോകതന്നെയാണു വേണ്ടതു് എന്നാണു എന്റെ അഭിപ്രായം." പ്രാസവിരോധകക്ഷികൾ ഈ വക അഭിപ്രായങ്ങളെക്കൊണ്ടൊന്നും അടങ്ങുകയില്ലെന്നായി. വാദപ്രതിവാദം വർദ്ധിച്ചു.

ഇരുകൂട്ടരും വ്യക്തിപരമായ ആക്ഷേപം തുടങ്ങി. സാഹിത്യസാമ്രാജ്യം ആകപ്പാടെ ഒന്നിളകി മറിഞ്ഞു. പ്രജകളുടെ അന്തഃഛിദ്രം കണ്ടുകൊണ്ടു ചക്രവൎത്തി എങ്ങിനെയാണു് അടങ്ങിയിരിക്കുക? സ്വാൎത്ഥത്തിന്നു് അല്പം ഹാനി തട്ടിയാലും പ്രജകളെ രഞ്ജിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണല്ലോ രാജധൎമ്മം. ഇരു കക്ഷികളേയും തമ്മിൽ യോജിപ്പിച്ചു് അവരവരുടെ "സൌന്ദൎയ്യപ്പിണക്കം" തീൎക്കേണ്ട ചുമതല സാഹിത്യസാമ്രാജ്യചക്രവൎത്തിയായ കേരളവൎമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ തലയിലായി. അദ്ദേഹം സ്വതഃസിദ്ധമായ സൌജന്യബുദ്ധിയോടുകൂടിത്തന്നെ വിധിയും കല്പിച്ചു.

"വാസന്തീമധുവാൎന്ന വാക്കിനു സജാ-
തീയ ദ്വിതീയാക്ഷര-
പ്രാസം തീൎപ്പതു കൈരളീമഹിളതൻ-
മംഗല്യമാണോൎക്കണം
ഹാ സംനത്തിലസംശയം പഴിയതിൽ
പാഴായ് പറഞ്ഞാൽ പരീ-
ഹാസം സജ്ജുകളുരത്തടത്തിലതിയായ്
ചേൎന്നതാശ്ചൎയ്യമോ."

എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വന്ത അഭിപ്രായമെങ്കിലും പ്രജാരഞ്ജനത്തിൽ ഏകതാനനായിരുന്ന ആ മഹാമനസ്കൻ അതിൽനിന്നു് ഒരടി താണു് "കവിതാവാസനയില്ലാത്തവർ കവിതയ്ക്കു ആരംഭിക്കരുതാത്തതുപോലെ പ്രാസം പ്രയാസംകൂടാതെ പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു സാമൎത്ഥ്യമില്ലാത്തവർ അതിനു പുറപ്പെടരുതു്" എന്നു തീൎപ്പുകല്പിച്ചു. ഉദ്ദേശം മുഴുവൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കി

ലും, പ്രാസമില്ലാത്ത കവിത കവിതയല്ലെന്നുള്ള ചിലരുടെ നിർബ്ബന്ധത്തിനു ഈ വിധി നിമിത്തം അല്പം ശൈഥില്യം സംഭവിച്ചതിനാൽ പ്രാസവിരോധികൾ ഇതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടു. "അശക്തന്മാർ പ്രാസം ഉപയോഗിച്ചില്ലെങ്കിലും തരക്കേടില്ല എന്നല്ലേ വിധിയുടെ ആന്തരാർത്ഥം? അങ്ങനെ കവിതയെഴുതി, തങ്ങളുടെ അശക്തതയെ ഏറ്റുപറയാൻ വല്ലവരും പുറപ്പെട്ടാൽ അതിൽ ആർക്കാണു വിരോധം?" എന്നു വിചാരിച്ചു പ്രാസപക്ഷപാതികളും സമാധാനിച്ചു. ഇങ്ങനെ ഇരുകൂട്ടരേയും ഒരുപോലെ സമാശ്വസിപ്പിക്കത്തക്ക രീതിയിൽ കരുതിക്കൂട്ടിത്തന്നെയാണു ചരിത്രനായകൻ വിധിയിലെ വാചകരീതി തയാറാക്കിയതു്. ആ വഴക്കു് അങ്ങനെ അവസാനിച്ചു. അരങ്ങത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെങ്കിലും തിരശ്ശീലക്കുള്ളിലിരുന്നുകൊണ്ടു പ്രാസവിരോധികളുടെ സൂത്രധാരത്വം വഹിച്ചിരുന്ന കേരളപാണിനിക്കു് ഇതുകൊണ്ടും തൃപ്തിയായില്ല. കോയിത്തമ്പുരാനെക്കൊണ്ടു പ്രാസനിർബ്ബന്ധമില്ലാത്ത ഒരു കവിത എഴുതിക്കുന്നതിനു അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചുതുടങ്ങി. ഭാഗിനേയനും ശിഷ്യനുമായ ആ ഭാഷാഭിമാനിയുടെ അപേക്ഷ, ഉപേക്ഷിക്കാനുള്ള വൈമനസ്യംകൊണ്ടു്, ചരിത്രനായകൻ മനസ്സില്ലാമനസ്സോടെ നിർമ്മിച്ച ഖണ്ഡകാവ്യമാണു ദൈവയോഗം മണിപ്രവാളം.

പ്രാസപ്രയോഗനിയമത്തെയൊഴിച്ചു നവ്യം
കാവ്യം ചമയ്ക്കുവതിനെൻ പ്രിയഭാഗിനേയൻ
ശിഷ്യാഗ്രഗണ്യനരുൾചെയ്തതുപോലെ ഞാനി-
ന്നിദ്ദൈവയോഗകഥയൊന്നു കുറിച്ചിടുന്നേൻ.

എന്നു ആ കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ഗ്രന്ഥകർത്താവു ഈ കാൎയ്യം തുറന്നുപറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടു്. ഈ വിധം പ്രത്യേകമായ ഒരുദ്ദേശത്തോടുകൂടി ശപഥപൂൎവ്വം എഴുതിത്തുടങ്ങിയ കൃതിയായിരുന്നിട്ടും, അദ്ദേഹത്തിനു സഹജമായ പ്രാസപ്രിയത്വം,

കൊണ്ടാടുവാനുപയമത്തെയശ്ചന്ദ്രതല്പ-
മുണ്ടായിരുന്നവിടെയന്നാറ വീട്ടിലെങ്കിൽ,
രണ്ടായിരം രസനകൊണ്ടവനെന്തു സാദ്ധ്യ-
മുണ്ടാമനന്തഫലമത്രയുമക്ഷികൊണ്ടു്.

എന്നിങ്ങനെ ഇടയ്ക്കിടക്കു ദൈവയോഗത്തിലും പ്രത്യക്ഷപ്പെടാതിരുന്നില്ല.

വാസനയെപ്പററി.

പ്രാസവിഷയത്തിലെന്നപോലെ വാസനയുടെ വിഷയത്തിലും ചരിത്രനായകൻെറ അഭിപ്രായം ഒരു പുതിയരീതിയിലായിരുന്നു. കവിതാവാസന ജന്മാന്തരജന്യമാണെന്നാണല്ലോ സാധാരണക്കാരുടെ അഭിപ്രായം. ഈ അഭിപ്രായത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി, ആതരത്തിലുള്ള ആളുകൾ കവിത എഴുതിയാൽ മാത്രമേ നന്നാവുകയുള്ളുവെന്നും കൂടി ഇക്കൂട്ടർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഇക്കാൎയ്യത്തിൽ അത്ര യോജിച്ചിരുന്നില്ല. കവിതയ്ക്കു കാരണമായി അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരുന്നതു വ്യുൽപത്തിയേയും അഭ്യാസത്തെയുമാണു്. 1067-ൽ കോട്ടയത്തുവെച്ചു നടന്ന കവിസമാജത്തിലെ കവിതാപരീക്ഷകളിൽ വിജയം നേടിയവൎക്കു സമ്മാനം നൽകുന്നതിനായി 1067 മേടം 15-ാം- പരപ്പനാട്ടു രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാൻെറ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ തിരുവനന്തപുര

ത്തുവെച്ചു നടത്തിയ ഒരു യോഗത്തിൽ ചരിത്രനായകൻ ഈ വിധം പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു:—

"വാസനയുണ്ടെങ്കിലല്ലാതെ കവിതയ്ക്കു വേണ്ടഗുണം വരികയില്ലെന്നു വിചാരിക്കുന്നതു അത്ര ശരിയല്ലെന്നാണു എന്റെ പക്ഷം. എത്രതന്നെ വാസനയുണ്ടായിരുന്നാലും വ്യവസായം കൊണ്ടല്ലാതെ ഒന്നുംതന്നെ സാദ്ധ്യമല്ല. വാസനയെന്നു പറയുന്നതു സാഹിത്യത്തിലും മററും ഒരുത്തനു സവിശേഷമായി ഒരു പ്രതിപത്തി ഉണ്ടാവുകമാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു എന്നാണു മഹാന്മാരായ അനേകം പണ്ഡിതന്മാർ വിശ്വസിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഒരാൾ വാസനയേ പരിശ്രമംചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തി എന്നു നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്നു. മറെറാരാൾ അതു കേവലം ക്ഷമയല്ലാതേ മറെറാന്നുമല്ലെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ജന്മാന്തരവാസനഎന്നൊന്നു ഇല്ലാതേവരാൻ പാടില്ലെന്നു ഞാനും സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതിനെ സംഗീതസാഹിത്യാദികൾക്കു സാക്ഷാൽ കാരണമായികല്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അവയിൽ ചിലർക്കുണ്ടാകുന്ന അഭിരുചിക്കു ഹേതുവായി വിചാരിക്കുന്നതാണു അധികം യുക്തിയുക്തമായിരിക്കുന്നതു് എന്നാണു എന്റെ അഭിപ്രായം. ആ അഭിരുചിയെ അനുസരിച്ചുള്ള പ്രവൃത്തിയിൽ ഫലവിശേഷം കാണുന്നതു ഒരുത്തന്റെ പരിശ്രമത്തിനു അനുരൂപമായിട്ടേ ഇരിക്കൂ. ഇതിനു എന്നെത്തന്നെ ഞാൻ ഒരു ഉദാഹരണമാക്കിക്കൊള്ളുന്നു. ഇപ്പോൾ എനിക്കു കവിത സ്വാധീനപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാമെങ്കിൽ, അതു അഭ്യാസബലംകൊണ്ടും ബാല്യത്തിൽ മാതാവിന്റെ പ്രേരണയാൽ ജ

നിച്ച അഭിനിവേശത്താൽ ചോദിതമായ സ്ഥിരപരിശ്രമം കൊണ്ടും മാത്രമാകുന്നു...."

ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ചരിത്രനായകൻ അവലംബിച്ചിട്ടുള്ളതു ദണ്ഡിയുടെ അഭിപ്രായത്തേയാണെന്നു തോന്നുന്നു. "കവിതാജായതേശക്ത്യാ വൎദ്ധതേഭ്യാസയോഗതഃ" എന്നാണു ദണ്ഡിയുടെ മതം. ഈ സിദ്ധാന്തത്തിന അസാധുത്വം കല്പിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധം വലിയ പാണ്ഡിത്യമൊന്നുമില്ലാത്ത ആളുകളും കൂടി ചിലപ്പോൾ അഭ്യാസബലംകൊണ്ടുമാത്രം കവികളായിത്തീൎന്നിട്ടുള്ളതിനു നമുക്കു വേറെയും പല അനുഭവങ്ങളുണ്ടല്ലോ.

സംസ്കൃതകവിതകൾ.

കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ഭാഷാകവിതയെപ്പററി മാത്രമേ ഇതുവരെ ഈ ഉപന്യാസത്തിൽ കാൎയ്യമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളു. ഇതുപോലെയോ, അഥവാ ഇതിനേക്കാൾ കൂടുതലായോ, അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിലും കവിതയെഴുതീട്ടുണ്ട്. ഒരു വിധം നോക്കുകയാണെങ്കിൽ, മലയാളത്തേക്കാൾ സംസ്കൃതമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു അധികം സ്വാധീനപ്പെട്ടിരുന്നതു എന്നുവേണം പറയാൻ. മുന്നുദ്ധരിച്ച ചില ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു ചരിത്രനായകൻ തന്നെ ഇതു സമ്മതിക്കുന്നതായി നമുക്കു മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇരുപതു സൎഗ്ഗങ്ങളും ആയിരത്തിഅഞ്ഞൂറോളം ശ്ലോകങ്ങളുമുള്ള "വിശാഖവിജയം" വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ അപദാനങ്ങളെ വിഷയമാക്കി അദ്ദേഹം സംസ്കൃതഭാഷയിലെഴുതീട്ടുള്ള ഒരു മഹാകാവ്യമാകുന്നു. സന്ദർഭവശാൽ ആയില്യംതിരുനാൾമുതല

യ ചില പൂർവ്വികന്മാരുടെ വൃത്താന്തവും ഇതിൽ സംക്ഷേ പിച്ചു വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കവിതാരീതി സരസവും പ്രസന്നവുമാണ്.

ശ്രീമാൻ വിശാഖർക്ഷഭവോ വിഭാതി
ശ്രീവഞ്ചിഭൂപാലകുലാവതംസഃ
ശ്രീപത്മനാഭാംഘ്രിസമർപ്പിതാത്മാ
ശ്രീരാമവർമ്മാ കുലശേഖരോയം.

എന്നിങ്ങനെ ലളിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങളാണ് ഇതിലധികം കാണുന്നതു്. നൈഷധകർത്താവായ ശ്രീഹർഷനെ അനുകരിച്ചു് ഓരോ സർഗ്ഗത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ

ജാതഃ കേരളമണ്ഡലോദരഗതേ
ശ്രീപപ്പുഭൂപാംബയാ
ഖ്യാതഃ കേരളവർമ്മരാജ ഇതിയഃ
ശ്രീവഞ്ചിരാജ്ഞീപതിഃ
നേതുർവ്വഞ്ചിപതേഃ കുചേലചരിതം
സംക്ഷേപതഃ പ്രസ്തുവൻ.
സർഗ്ഗസ്തസ്യ കൃതൌ വിശാഖവിജയേ
കാവ്യേ തൃതീയോഗതഃ

എന്നിങ്ങനെ കവിയേയും കാവ്യോദ്ദേശത്തെയും സർഗ്ഗസംഖ്യയേയും സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഓരോപദ്യം ചേർത്തുകാണുന്നുണ്ടു്. ദാക്ഷിണാത്യരും ഔത്തരാഹരും പൌരസ്ത്യരും പാശ്ചാത്യരുമായ അനവധി സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരുടെ പ്രകടമായ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രീഭവിച്ച പ്രസ്തുത മഹാകാവ്യം, ചരിത്രനായകന്റെ സംസ്കൃതകവി

താനിൎമ്മാണപാടവത്തിന്റെ ഒരു വിജയസ്തംഭമെന്നപോലെ ഇന്നും സാഹിത്യരസികന്മാരുടെ ഇടയിൽ പ്രശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. താൻ ചെയ്തുപോയ അപരാധമെല്ലാം ക്ഷമിച്ചു മാപ്പുതരണമെന്നു ആയില്യംതിരുനാളിനോടപേക്ഷിക്കുന്ന രീതിയിൽ, അൻപതു വിംശതികളിലായി ആയിരം പദ്യങ്ങളടക്കിക്കൊണ്ടെഴുതിയ മറെറാരു സംസ്കൃതമഹാകാവ്യമാണു "ക്ഷമാപണസഹസ്രം." കംസവധചമ്പു, യമപ്രണാമശതകം, തുലാഭാരശതകം, വിക്ടോറിയാചരിതസംഗ്രഹം, പാദാരവിന്ദശതകം, വ്യാഘ്രാലയേശശതകം, നക്ഷത്രമാല, അമൃതമഥനം, ശൃംഗാരമഞ്ജരി, എന്നു തുടങ്ങിയ ഒട്ടനവധി സംസ്കൃതകൃതികൾ ഇതുകൂടാതെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായിട്ടുണ്ടു്. ആ വക കൃതികളെപ്പററി ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമില്ല. ജിജ്ഞാസുക്കളുണ്ടെങ്കിൽ, അന്വേഷിച്ചറിയുന്നതിനുവേണ്ടിടത്തോളമുള്ള മാർഗ്ഗദർശനം ചെയ്യേണ്ടഭാരം ഇനിയുമുള്ള വിവരണംകൊണ്ടു നിർവ്വഹിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

സാഹിത്യപ്രോത്സാഹനം.

കോയിത്തമ്പുരാന്റെ സഹൃദയത്വവും, സാഹിത്യപ്രണയവും "ഗ്രന്ഥനിൎമ്മാണം" എന്ന പരിമിതമായ പരിധികളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങത്തക്കതല്ലായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രോത്സാഹനം നിമിത്തം അരയും തലയും മുറുക്കി അരങ്ങത്തു പ്രവേശിച്ച സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ സംഖ്യ കുറച്ചൊന്നുമല്ല. അക്കാലത്തു പുറപ്പെട്ടിരുന്ന പുസ്തകങ്ങളിൽ ഒരു വലിയ ഭൂരിപക്ഷം, കോയിത്ത

മ്പുരാന്റെ സാക്ഷ്യപത്രത്തോടുകൂടിയവയായിരുന്നു. "ഗ്രന്ഥപരിശോധകന്റെ നിലയിൽ നോക്കുകയാണെങ്കിൽ ഇക്കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുവൎഷങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള മലയാളപുസ്തകങ്ങളിൽ 75 ശതമാനവും അവിടത്തെ പരിശോധനയോടോ അഭിപ്രായത്തോടുകൂടിയെങ്കിലുമോ അല്ലാതെ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല" എന്നു 1081-ൽ ഉള്ളൂർ ഒരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. അഭിപ്രായത്തിനു കിട്ടുന്ന പുസ്തകങ്ങളെല്ലാം വായിച്ചു തിരുത്തി അവൎക്കു് ഓരോ സാക്ഷ്യപത്രം എഴുതി കൊടുക്കുക എന്നുള്ളതു് അത്ര സുഖകരമോ സുസാദ്ധ്യമോ ആയ ഒരു ജോലിയല്ലെന്നു് അനുഭവസ്ഥന്മാൎക്കറിയാം. "പുസ്തകം ധാരാളം വായിക്കാനിടവരുന്നതു സന്തോഷകരം തന്നെ. എന്നാൽ അവയെല്ലാം തിരുത്തി അവയ്ക്കു് ഓരോ അഭിപ്രായമെഴുതിക്കൊടുക്കുക എന്നുള്ളതു വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടായി തോന്നുന്നു" എന്നു കോയിത്തമ്പുരാൻ, കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസ് മാപ്പിളയ്ക്കയച്ച ഒരു കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നതുകൊണ്ടു്, ഗ്രന്ഥപരിശോധനാകൃത്യം രസകരമായ ഒരു ജോലിയായതുകൊണ്ടല്ല അദ്ദേഹം അതിൽ ഏൎപ്പെട്ടതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. മാതൃഭാഷാപ്രണയവും മലയാളത്തിലെ ഗ്രന്ഥദൗൎല്ലഭ്യം കണ്ടുണ്ടായ മനസ്താപവും കൊണ്ടു മാത്രമാണു്, കുറെ ബുദ്ധിമുട്ടനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നാലും ഗ്രന്ഥകാരന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതു് തന്റെ ഒരു ചുമതലയാണെന്നു ആ മഹാൻ തീരുമാനിച്ചതു്. ഈ പ്രോത്സാഹനം ചിലപ്പോൾ അസ്ഥാനത്തിലും പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടു പോയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള ഒരാക്ഷേപം ചിലൎക്കു ഇല്ലെന്നില്ല. എന്നാൽ

അന്നത്തെ കാലസ്ഥിതിക്കു അത്തരത്തിലുള്ള പ്രോത്സാഹനമാണു അത്യാവശ്യമായിരുന്നതെന്നും "ക്ഷീരമുള്ളൊരകിടിൻ ചുവട്ടിലും ചോരതന്നെ കൊതുകിന്നു കൗതുകം" എന്ന രീതിയിലുള്ള ദോഷൈകദൃഷ്ടി അദ്ദേഹവും സ്വീകരിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഭാഷാദേവിയുടെ ഭണ്ഡാഗാരം ഇന്നു കാണുന്ന പരിപുഷ്ടിയെപ്പോലും പ്രാപിക്കയില്ലായിരുന്നുവെന്നും ഇക്കൂട്ടർ ഓൎക്കാത്തതു കഷ്ടമാണ്. പ്രിയംവദനും ഗുണൈകദൃക്കും ആശ്രിതവത്സലനുമായ ആ സാഹിതീദാസന്റെ ഔദാൎയ്യപൂൎവ്വമായ പ്രോത്സാഹനമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, കേരളത്തിൽ ഇന്നു ഇത്ര വളരെ ഗദ്യകാരന്മാരോ, പദ്യകവികളോ, പത്രങ്ങളോ, മാസികകളോ, മുദ്രാലയങ്ങളോ, പുസ്തകശാലകളോ ഉണ്ടാകുമായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു തൎക്കമററ സംഗതിയാണ്.

മററുള്ളവർ എന്തു പറയുന്നു?

ഇങ്ങനെ നോക്കിയാൽ, കേരളകാളിദാസനിൽ നിന്നു കേരളഭാഷയ്ക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള അഭിവൃദ്ധി, പറഞ്ഞവസാനിപ്പിക്കത്തക്കതല്ലെന്നു കാണാം. മലയാള സാഹിത്യചരിത്രസംഗ്രഹകൎത്താവായ പ്രൊഫ്സർ പി. ശങ്കരൻ നമ്പ്യാരവർകൾ (എം. എ.) "ആധുനിക മലയാളകാലത്തെപ്പററിപ്പറയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു:—"കേരളകാളിദാസൻ എന്ന അപരനാമത്താൽ സുപ്രസിദ്ധനായ കേരളവൎമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ കാലത്തോടു കൂടി ആധുനിക മലയാളം പെട്ടെന്നു രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. ഭാഷാസാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ സൎവ്വസമ്മതമായ ചക്രവൎത്തിസ്ഥാനം, സക

ലകലാവല്ലഭനായ ആ തിരുമേനിക്കല്ലാതെ അതുവരെ അധിരോഹണം ചെയ്വാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല. സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിലെ പൗരവൎഗ്ഗത്തിൽ ദാക്ഷിണാത്യന്മാരും ഔത്തരാഹന്മാരും, യാഥാസ്ഥിതികന്മാരും ഉൽപതിഷ്ണുക്കളും, ഒരുപോലെ ഭയഭക്തിബഹുമാനങ്ങളോടു കൂടി അദ്ദേഹത്തെ ആദരിച്ചു പോന്നിരുന്നു. സരസ്വതീദേവിയുടെ സ്തനദ്വയം സ്വാധീനത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ആ മഹാശയൻ എല്ലാം കൊണ്ടും ഒരു ചക്രവൎത്തിതന്നെയായിരുന്നു. കേരളഭാഷയ്ക്കു സൎവ്വതോമുഖവും സൎവ്വജനീനവുമായ അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ, ഇതുപോലെ മനഃപൂൎവ്വമായും മമതയോടുകൂടിയും പ്രവൎത്തിച്ചിട്ടുള്ളവർ വേറെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം......തിരുവിതാംകൂർ പാഠപുസ്തകക്കമ്മറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷൻ എന്ന നിലയിലും സ്വന്തം നിലയിലും അദ്ദേഹം ഭാഷയ്ക്കു വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള പരിശ്രമത്തിനു അതിരില്ല. അക്കാലം വരെ ഭാഷാസാമ്രാജ്യത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഓരോ പന്ഥാവിൽകൂടിയും ഈ ദേശാഭിമാനി സഞ്ചരിച്ചു; ഈ സഞ്ചാരത്തിൻെറ ഫലം അനല്പവും അസാധാരണവുമായിരുന്നു. പണ്ടുതന്നെയുണ്ടായിരുന്ന വഴികളിൽ ചിലതെല്ലാം വെട്ടിത്തെളിയിച്ചു, വിസ്താരം കൂട്ടി, പാന്ഥന്മാൎക്കു സുഗമമാക്കിത്തീൎത്തു. അത്യാവശ്യം കാണുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ പുതിയ പാതകളുണ്ടാക്കി. പൗരാവലിയിൽ യോഗ്യന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കയും തദ്വാരാ ദേശാഭിമാനികളുടെ എണ്ണം വൎദ്ധിപ്പിക്കയും ചെയ്തു. ഈ മഹാനുഭാവൻെറ ഗുണഫലമായി ഭാഷാസാഹിത്യസാമ്രാജ്യം

ആകൃപ്പാടെ ഒന്ന രൂപാന്തരപ്പെട്ടുവെന്ന ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം."

ചരമം.

1090-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിൽകോയിത്തമ്പുരാൻ പതിവുപോലെ സ്വാമിദർശനത്തിനായി വൈക്കത്തേക്ക പുറപ്പെട്ടു. ഭക്താഗ്രേസരനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന "വ്യാഘ്രാലയേശ"ദർശനം കൊല്ലംതോറും പതിവുള്ള ഒരു കൃത്യമായിരുന്നു. സ്വാമിദർശനം കഴിഞ്ഞു കന്നി 2-ാംനു- സുഖമായി അരിപ്പാട്ടെത്തി; അവിടെ അനന്തപുരത്തുകൊട്ടാരത്തിൽ ഒന്നരണ്ടു ദിവസം സ്വജനങ്ങളോടൊന്നിച്ച് താമസിച്ച്, പ്രിയഭാഗിനേയനായ കേരളപാണിനിയോടുകൂടി കന്നി 4-ാംനു- രാജധാനിയിലേക്ക പുറപ്പെട്ടു. യാത്ര ഒരു മോട്ടോർകാറിലായിരുന്നു. കായംകുളത്തിന സമീപംവെച്ച് കേരളീയരുടെ ഭാഗ്യചക്രത്തോടൊപ്പം വണ്ടിച്ചക്രവും മറിഞ്ഞുപോകയാൽ, വലിയ കോയിത്തമ്പുരാന ചില പരുക്കുകൾ പററുകയും ഉടനെ അദ്ദേഹത്തെ മഞ്ചലിലെടുത്തു മാവേലിക്കരക്ക കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്തു. മനുഷ്യശക്തിയ്ക്കു സാദ്ധ്യമായ വിധത്തിലുള്ള എല്ലാതരം ചികിത്സയും ശുശ്രൂഷയും നടത്തിഎങ്കിലും കന്നി 6-ാംനു- ആ മഹാത്മാവ് കാലയവനികയ്ക്കുള്ളിൽ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്കയാണുണ്ടായത്.

ഉപസംഹാരം.

മലയാളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി ജീവിച്ച്, മലയാളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി പരിശ്രമിച്ച്, മലയാളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി മരിച്ചവരായി കേരളവർമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാനെപ്പോലെ കേരളത്തിൽ അധികം പേരുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്ന തോ

ന്നില്ല. ഭാഷാസാഹിത്യതരുവിന്റെ പദ്യശാഖയുടെ പരിപോഷകൻ തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛനാണെങ്കിൽ, ഗദ്യശാഖയുടെ പരിപോഷകനും പരിരക്ഷകനും കേരളകാളിദാസനത്രെ. അദ്ദേഹത്തെ കേരളീയരുടെ ആരാധനാപാത്രമാക്കിത്തീൎത്തതു സാഹിത്യപ്രണയവും സഹൃദയത്വവും മാത്രമല്ല; വിശാലമനസ്കത, ആശ്രിതവാത്സല്യം, വിനയശീലം, പരോപകാരതത്പരത മുതലായ മററു പല സൽഗുണങ്ങളും അതിനു സഹകാരികാരണങ്ങളായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടു്.

"അപ്പാണ്ഡിത്യവിശേഷ, മാ വിനയ, മാ-
ഗ്ഗാംഭീര്യ, മൈശ്വര്യ, മാ-
ത്തൽപ്പാദാശ്രിതവത്സലത്വമികവാ,
ലോകോപകാരവ്രതം,
അപ്പാരായണയോഗ്യസൽകവന, മാ-
ദ്ദാക്ഷിണ്യ, മാസ്സൗഹൃദം,
പപ്പ്വാധീശ! ഭവൽഗുണങ്ങളിൽ മറ-
ന്നേക്കാവതെന്തൊന്നുവാൻ!"

എന്നു ചരിത്രനായകന്റെ ചരമത്തെപ്പററി കേട്ടപ്പോൾ ഹൃദയംതകൎന്ന മഹാകവി വള്ളത്തോൾ പറഞ്ഞുപോയതു വെറുതെയല്ല. ഇങ്ങനെയുള്ള മഹാന്മാർ ഭൗതികശരീരത്തെ വെടിഞ്ഞാലും, ചിരംജീവികളായിത്തന്നെ പരിശോഭിക്കുമെന്നുള്ളതിനു എന്താണു സംശയം? കേരളവൎമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ആത്മാവു്, സാഹിത്യപ്രണയികളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കേരളത്തിലെ സാഹിത്യാന്തരീക്ഷത്തിൽ ഇന്നും സോല്ലാസം സഞ്ചരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കണം!

II

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ.

കവിത പ്രകൃതിയുടെ ഒരു പകൎപ്പാണെന്നു് ഏതോ ഒരു പാശ്ചാത്യപണ്ഡിതൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഇതു ശരിയാണെങ്കിൽ, പ്രകൃതി രാമണീയകം പരിപുഷ്ടമായി വിളങ്ങുന്ന ദിക്കിൽ കവിയുടെ പ്രതിഭാവിലാസം പരിപൂൎണ്ണമായ നിലയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുമെന്നുള്ളതു തീൎച്ചയാണല്ലോ. പരിതഃസ്ഥിതികളാണു കവികളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതു് എന്ന അഭിപ്രായവും ഇതിനു് അനുകൂലമായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെപ്പോലെ വൈചിത്ര്യവും വൈവിദ്ധ്യവും സൌകുമാൎയ്യവും സൌകൎയ്യവും തികഞ്ഞ പ്രകൃതിവിലാസം ലോകത്തിൽ മററു അധികം സ്ഥലങ്ങളിലുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്. ഈ ഭൂവിഭാഗത്തെ സന്ദൎശിക്കാനിടയായിട്ടുള്ള സഞ്ചാരികളെല്ലാം ഇവിടത്തെ നയനമനോമോഹനമായ കാഴ്ചകളെ ഒട്ടും ലോഭംകൂടാത്ത ഭാഷയിൽ ഹൃദയംഗമമായി വൎണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഏതാദൃശമായ കേരളത്തിലെ കവിതാരാമത്തിൽ കവികോകിലങ്ങളുടെ സംഖ്യ വൎദ്ധിച്ചുവരുന്നതിൽ എന്താണതിശയം? നേരെ മറിച്ചു്, അതിനു വിപരീതമായിരുന്നു അനുഭവമെങ്കിൽ, അതു കുറെയേറെ വിസ്മയജനകമായിത്തീരുമായിരുന്നു.

മലയാളത്തിലെ സാഹിത്യക്ഷേത്രത്തിൽ കവിതക്കൃഷിക്കു ബീജാവാപം ചെയ്ത പൂജ്യപാദനായ തുഞ്ച

തെഴുത്തച്ഛനായിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതിൽ വലിയ വിപ്രതിപത്തിയുണ്ടാകാനിടയില്ല. അന്നുമുതൽ കേരളത്തിലെ ജനതതി ആ കൃഷിയുടെ സൽഫലം അനുഭവിച്ചുതുടങ്ങി. പുതുതായി കൃഷിതുടങ്ങിയ പലരും ആ ക്ഷേത്രത്തെ സസ്യസമൃദ്ധമാക്കിത്തീർത്തിട്ടുമുണ്ട്. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ പലരെപ്പററിയും നമുക്കു പൂർണ്ണമായിട്ടൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. അറിയാവുന്നവർ അതു പുറത്തു പറയുകയുമില്ല. ശോചനീയമായ ഈ അവസ്ഥയെ യഥാശക്തി പരിഹരിക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി നടത്തിയ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണങ്ങളുടെ ഫലമത്രെ ഈ ജീവചരിത്രസംക്ഷേപം. അതുലമായ കവനകലാവൈഭവം, അഗാധമായ ചരിത്രവിജ്ഞാനം, അശ്രാന്തമായ പരിശ്രമശീലം, അസാധാരണമായ സൌജന്യപ്രഭാവം മുതലായ വിവിധ വിശിഷ്ടഗുണങ്ങളുടെ വിളനിലമെന്ന നിലയിൽ കേരളമൊട്ടുക്കു സുപ്രസിദ്ധനായിത്തീർന്ന ഒരു സരസദ്രുതകവി കിരീടമണിയെപ്പററിയാണ് ഇതിൽ പ്രതിപാദിക്കാൻ പോകുന്നതു്. ചരിത്രനായകൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനാണെന്നു് ഇനി പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലൊ.

സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിലെ സവ്യസാചിയായിരുന്ന കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ ജനനത്താൽ അനുഗൃഹീതമായ സുദിനം 1040-ാമാണ്ടു കന്നിമാസം 4-ാംനു-യായിരുന്നു. കുറച്ചധികം കാലമായി കവിതയ്ക്കും കലാനൈപുണ്യത്തിനും കേൾവി കേട്ടുപോരുന്ന കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജകുടുംബത്തിൽപെട്ട കുഞ്ഞി

ച്ചിളളത്തമ്പുരാനും, അത്ഭുതപൂർവ്വമായ ഒരു കവിതാസംര ഭംകൊണ്ടു സാഹിത്യലോകത്തിൽ സ്വനാമസംഘടിതമായ ഒരു പുതിയ പ്രസ്ഥാനത്തെ വെട്ടിത്തുറന്ന വെണ്മണിഅച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാർ. പാരമ്പര്യത്തിനു ഒരു പ്രത്യേക മാഹാത്മ്യമുണ്ടെന്നു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ ജീവിതചര്യകൾ നമ്മെ മനസ്സിലാക്കുന്നു. വെണ്മണിനമ്പൂരിപ്പാട് ഒരു പ്രസിദ്ധ കവിയായിരുന്നല്ലോ. പിന്നെ, കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജകുഡുംബമാണോ കവിതാവിഷയത്തിൽ പിന്നോക്കം നില്ക്കുന്നതു്?

കുഡുംബപാരമ്പര്യമനുസരിച്ചു കുട്ടിക്കു യഥാവിധി രാമവർമ്മ എന്നു നാമകരണം ചെയ്തു എങ്കിലും അച്ഛനമ്മമാർ ഓമനയായി കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ എന്നാണു വിളിച്ചുവന്നതു്. അതിന്റെ ലഘൂകൃതരൂപമായിട്ടോ എന്തോ, ചിലർ കുഞ്ഞൻ എന്നും കൂടി അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചുവന്നിരുന്നു. സാഹിത്യലോകത്തിൽ ഇന്നു സുവിദിതമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള നാമധേയം ഇവയിൽ രണ്ടാമത്തേതാണെന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കവിയും അധികം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതു ആ പേരുതന്നെയാണെന്നു തോന്നുന്നു. എഴുത്തുകുത്തുകളിലും മറ്റും അദ്ദേഹം ആ പേരുതന്നെയാണു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു്.

രഞ്ജിപ്പേറുന്ന ശങ്കുണ്ണിയജ്ഞനാൽ കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ
കുഞ്ഞിക്കുട്ടനയക്കുന്ന കുഞ്ഞിശ്ലോകങ്ങളാണിതു്

എന്നും മറ്റുമുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ നോക്കുക. അപൂർവ്വം ചില സംസ്കൃതകൃതികളിൽ രാമവർമ്മ എന്ന പേരും ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലെന്നില്ല.

തമ്പുരാന്റെ ബാല്യകാലം ശോഭനമായിരുന്നു എന്നുതന്നെ വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒരു രാജകുഡുംബാംഗത്തിന്നു ലാളനയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യാതൊരു ക്ഷാമവും ഉണ്ടാകാനിടയില്ലല്ലൊ. ഒരു വന്ധ്യയാണെന്നു ബന്ധുക്കളുടെ സംശയത്തിന്നുപോലും വിഷയീഭവിക്കത്തക്കവിധം ൩൭ വയസ്സുവരെ കഴിഞ്ഞുകൂടിയതിന്നുശേഷം ഉണ്ടായ ഉണ്ണിയായതുകൊണ്ടു മാതാവിന്നു കുഞ്ഞിക്കുട്ടന്റെപേരിൽ പ്രത്യേകിച്ചും ഒരു വാത്സല്യം തോന്നിയിരുന്നു. എന്നാൽ "ലാളനാൽ ബഹവോ ദോഷാഃ" എന്ന ആപ്തവാക്യം നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഉണ്ണിക്കുദോഷകരമാകാത്തവിധത്തിൽ മാത്രമേ ആ മാതാവു് തന്റെ വാത്സല്യാതിരേകം പുറമേ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നുള്ളു. "സംസർഗ്ഗജാദോഷഗുണാ ഭവന്തി" എന്ന തത്വം നമ്മുടെ നിത്യാനുഭവത്തിൽപെട്ടതാണല്ലൊ. കുഞ്ഞിപ്പിള്ളത്തമ്പുരാനും ഇതു വേണ്ടവിധം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. അതിനാൽ മകന്റെ സുഹൃൽസഹവാസത്തെ സംബന്ധിച്ചു ബാല്യത്തിൽതന്നെ ആ മാതൃകാമാതാവു് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. സ്വഭാവരൂപീകരണവിഷയത്തിൽ മാതാവു് ബാല്യത്തിൽ കാണിച്ച നിഷ്കർഷയാണു പിന്നീടു തനിക്കുണ്ടായ സകലശ്രേയസ്സുകൾക്കും നിദാനമായിത്തീൎന്നതെന്നു തമ്പുരാൻ തന്നെ പലപ്പോഴും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

അഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിൽതന്നെ വിദ്യാരംഭം കഴിഞ്ഞു. കുലഗുരുവായ വളപ്പിൽ ഉണ്ണിആശാനായിരുന്നു പ്രഥമഗുരു. കോവിലകത്തുനിന്നു പുറമേ പറഞ്ഞയക്കാൻ മനസ്സനുവദിക്കായ്കയാൽ, മകന്റെ പ്രഥമപാഠ

ങ്ങളെല്ലാം സ്വന്തംമേൽനോട്ടത്തിൽ തന്റെ അടുത്തുവെച്ചുതന്നെയാണു മാതാവു് നിർവഹിച്ചതു്. തമ്പുരാന്റെ രണ്ടാമത്തെ ഗുരുനാഥൻ ഒരു മാതുലനായ ഗോദവർമ്മരാജാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം 1049-ൽ അന്തരിക്കുമ്പോൾ ചരിത്രനായകനു ഒൻപതു വയസ്സുമാത്രമേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളുവെങ്കിലും രഘുവംശം, മാഘം, മുതലായ ചില കാവ്യങ്ങൾ അന്നു പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സ്വന്തം മാതുലനായ വിദ്വാൻ കുഞ്ഞിരാമവർമ്മതമ്പുരാന്റെ അടുക്കലാണു പിന്നീടു പഠിച്ചതു്. അദ്ദേഹം വലിയ ഒരു വൈയാകരണനായിരുന്നതുകൊണ്ടു സിദ്ധാന്തകൗമുദി, മനോരമ, പരിഭാഷേന്ദുശേഖരം മുതലായ വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങൾ മേധാശാലിയായ ഭാഗിനേയനെ എളുപ്പത്തിൽ പഠിപ്പിച്ചു.

"അമ്മാവനും ഗുരുവുമാകിയ കുഞ്ഞുരാമ-
വർമ്മാവനീപതി കൃപാനിധി ചാരുശീലൻ
ദുർമ്മാർഗ്ഗമേറിടുമൊരെൻ കവിതയ്ക്കു നല്ല
സന്മാർഗ്ഗരീതി വരുവാൻ വരമേകിടേണം"

എന്നു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ പിന്നീടുണ്ടാക്കിയ സ്യമന്തകം നാടകത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ ഭക്തിപൂർവ്വം സ്മരിച്ചിട്ടുള്ളതു ഇദ്ദേഹത്തെയാകുന്നു. കാവ്യവ്യാകരണാലങ്കാരപാഠങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സംസ്കൃതത്തിലെ ഏതു ഗ്രന്ഥവും തമ്പുരാനു പരാശ്രയം കൂടാതെ നോക്കി മനസ്സിലാക്കാമെന്ന നിലയായി; എന്നാൽ അദ്ദേഹം അതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടില്ല. കുഞ്ഞൻ തമ്പുരാനവർകളുടെ അടുക്കൽ തർക്കവും, ശംഗോപാലാചാര്യ്യരുടെ അടുക്കൽ വേദാന്തവും വലിയകൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ അടുക്കൽ

ജ്യോതിഷവും മാതാമഹിയായ കൊച്ചുതമ്പുരാട്ടിയുടെ അടുക്കൽ ഗണിതവും അഭ്യസിച്ചു അദ്ദേഹം തൻെറ ജ്ഞാനഭണ്ഡാഗാരത്തെ പരിപുഷ്ടവും പരിപാവനവുമാക്കിത്തീൎത്തു.

ഉപനയനം കഴിഞ്ഞാൽ കുറെക്കാലം കുലദേവതയായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതിയെ ഭജിക്കുന്ന പതിവ് അവിടത്തെ തമ്പുരാക്കന്മാൎക്കുണ്ടു്. അതിനെ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനും യഥാവിധി നിൎവഹിച്ചു. എന്നുമാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭജനം ചില പ്രത്യേക നിഷ്ഠകളോടുകൂടിയായിരുന്നു എന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വല്ല പ്രത്യേകോദ്ദേശ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. രണ്ടായാലും ഭജനം കഴിഞ്ഞു ലോകരംഗത്തിലേക്കിറങ്ങിയ അവസരത്തിൽ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ, കാളീദേവിയുടെ "കളകരുണകളിക്കുന്ന കല്യാണരംഗ"മായിത്തീൎന്നിരുന്നു എന്നുള്ളതു തീൎച്ചയാണു്.

തമ്പുരാൻെറ കവിതാനാടി ആദ്യമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതു എന്നാണെന്നു സൂക്ഷ്മമായി അറിയപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും, വിദ്യാൎത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ അദ്ദേഹം കവിത എഴുതിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു എന്നനുമാനിക്കുന്നതു അബദ്ധമായിത്തീരാനിടയില്ല. വെണ്മണിയുടെ കവിതാവാസന പൈതൃകസ്വത്തെന്ന നിലയിൽ പുത്രനിൽ പകൎന്നിരുന്നു എന്നുള്ളതു തീൎച്ചതന്നെ. അല്ലാതെ പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു കവിതാപരിശീലനം പിതാവിൽനിന്നു അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, പുത്രൻ കവി[illegible]

ത്തിൽ പ്രവേശിച്ചകാലത്തു പിതാവ് സാഹിത്യസംരംഭങ്ങളിൽനിന്നെല്ലാം വിരമിച്ച് "നടനം കഴിഞ്ഞ നാട്യശാലപോലെ"ശാന്തതയെ അവലംബിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. തമ്പുരാൻ എട്ടുപത്തു വയസ്സുപ്രായമുള്ളകുട്ടിയായിരുന്നപ്പോൾ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതിക്ഷേത്രത്തിൽ താലപ്പൊലിക്കുംമററും വെണ്മണിഅച്ഛൻ അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാറുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അങ്ങനേയുള്ള അവസരങ്ങളിൽ ക്ഷേത്രത്തിലെ കാഴ്ചകളെപ്പററി ചെറിയ പദ്യങ്ങൾ തമ്പുരാനെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിപ്പിക്കാറുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ചിലർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഉത്സവസ്ഥലങ്ങളിൽ ഒന്നിച്ചു കൂടിയാൽ അക്ഷരശ്ലോകം ചൊല്ലുക മുതലായ സാഹിത്യവിനോദങ്ങൾ അന്നു മഹാകവികളുടെ ഇടയിൽപോലും സാധാരണമായിരുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള സദസ്സുകളിലും വെണ്മണിഅച്ഛൻ തമ്പുരാനെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാറുണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. അക്കാര്യം എങ്ങനേയിരുന്നാലും, തമ്പുരാൻെറ വൈമാത്രേയഭ്രാതാവായിരുന്ന വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂരിപ്പാടു കവിതാവിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മാർഗ്ഗദർശിയും ഗുരുഭൂതനുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു തീർച്ചതന്നെ. വാസ്തവം പറയുകയാണെങ്കിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ വെണ്മണി മഹനെ ഒരു ജ്യേഷ്ഠനോ ഗുരുവോ സ്നേഹിതനോ ഉപദേഷ്ടാവോ മാത്രമായിട്ടല്ല, ഇവരുടെയെല്ലാം ഒരു സങ്കലനരൂപമായിട്ടാണു കരുതിയിരുന്നതെന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യം തെളിയിക്കുന്നുണ്ട്.

"ഇഷ്ടൻ, ശിഷ്യൻ, കഞ്ഞി-
ക്കുട്ടൻ, സഹജൻ, സഖാവു, സരസം ഞാൻ
തുഷ്ട്യാ വെണ്മണിമഹനാ-
യിട്ടു വിടും കൈയെഴുത്താണു്.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോവിലകവുമായി ദീർഘകാലത്തെ പരിചയമുള്ള ക്രനേഴത്തു പരമേശ്വരമേനോനവർകൾ വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേക്കു കൊടുങ്ങല്ലൂർ കവിരാജകുമാരന്മാരുമായുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധത്തെപ്പററി ഒരിടത്തു ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു:—"ശ്രീരാമചരിതാദിസംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളുടെ കർത്താവും വ്യാകരണത്തിലും ജ്യോതിഷത്തിലും പ്രസിദ്ധനമായിരുന്ന വിദ്വാൻ എളയതമ്പുരാൻ 1026-ൽ തീപ്പെട്ടു. പ്രസിദ്ധഭാഷാകവികളായിരുന്ന പൂന്തോട്ടത്തു നമ്പൂരിയും വെണ്മണി അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടും ഈ വിദ്വാൻ തമ്പുരാൻെറ മഹാസ്നേഹിതന്മാരായിരുന്നു. അവർ രണ്ടുപേരും തുംബുരുനാരദന്മാരെപ്പോലെ ഏകവിദ്യാവിദഗ്ദ്ധന്മാരായ രണ്ടു ചങ്ങാതിമാരായിരുന്നുവെങ്കിലും 1040-ാമാണ്ടിൽ പൂന്തോട്ടം നഷ്ടമായി. പിന്നെ കുറച്ചുകാലത്തേക്കു് അച്ഛൻ നമ്പൂരിപ്പാടുമാത്രം ഭാഷാകവിഭാരതവംശത്തിൽ ഭീഷ്മരെപ്പോലെ ഏകശേഷനായിത്തീന്നു. എങ്കിലും ഏറെത്താമസംകൂടാതെ മഹൻനമ്പൂരിപ്പാടവർകൾ കവിതാവിഷയത്തിലും അച്ഛൻെറ അനുഗാമിയായിട്ടു കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ മുതലായ കവിഭാരതരാജകുമാരന്മാരുടെ ദ്രോണാചാര്യപദത്തെ പ്രാപിച്ചു. വിദ്വാൻ എളയതമ്പുരാൻെറ പ്രധാനശിഷ്യനും നല്ല വൈയാകരണനുമായിരുന്ന കുംഭകോണം കൃഷ്ണശാസ്ത്രികൾ 1040 മുതൽ 1074 വരെ ഈ രാജവംശത്തിലേക്കൊരു വേദവ്യാസരായിരു

ന്നു. ഈ വ്യാസരുടെ ആൎഷസംസ്കാരവും ഭീഷ്മരുടെ ഉപദേശവും ദ്രോണാചാൎയ്യരുടെ ശിക്ഷയും സിദ്ധിച്ച കവിരാജകുമാരന്മാരിൽ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ സവ്യസാചിയായിത്തീൎന്നു. കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ മാത്രമല്ല, ഈ കാവ്യക്കളരിയിൽ പയററിയിട്ടുള്ളതു്. കാത്തുള്ളിൽ അച്യുതമേനോൻ, ഒറവങ്കരരാജാ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ, കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി എന്നിവരും ഈ ദ്രോണശിഷ്യന്മാർതന്നെ."

തമ്പുരാനും മഹൻനമ്പൂരിപ്പാടിനും തമ്മിൽ പല സംഗതികളിലും സാമ്യമുണ്ടായിരുന്നു. പിതൃസ്വത്തായ കവിതാവാസന രണ്ടുപേരിലും ഒരുപോലെ പ്രകാശിച്ചു. അസൂയ, ദുരഭിമാനം, പരോൽകൎഷാസഹിഷ്ണുത മുതലായ ദുൎഗ്ഗുണങ്ങൾ തീരെ ബാധിക്കാതിരുന്നതുകൊണ്ടും പണ്ഡിതപാമരഭേദം കൂടാതെ എല്ലാത്തരക്കാരോടും ഒരുപോലെ സൗഹാൎദ്ദത്തോടും സൌജന്യത്തോടും കൂടി പെരുമാറിവന്നതിനാലും രണ്ടുപേൎക്കും മിത്രസമ്പത്തു ധാരാളമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും കവിതയിൽത്തന്നെയാണു അവസാനംവരെ പ്രധാനമായി പരിശ്രമിച്ചിട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ സ്ഥിരോത്സാഹവിഷയത്തിൽ വലിയ വ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്ന ജ്യേഷ്ഠന് അനുജനെപ്പോലെ സമ്പാദ്യക്കാരനാകാൻ സാധിച്ചില്ല. തമ്പുരാൻ വെണ്മണി മഹനെ വൎണ്ണിച്ചെഴുതിയ ഒരു പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അലസതയെ സരസമായി സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്ങനേയെന്നു നോക്കുക:—

ഉന്മേഷത്തൊടുതാൻ മുറുക്കിയരിക-
ത്തല്ലം മുറുക്കാനുമായ്
ചുമ്മാതെ മണി പത്തടിപ്പതുവരേ
മൂടിപ്പുതച്ചങ്ങനെ
ബ്രഹ്മസ്വപ്നമനോമായതിന്റെ പടിയിൽ
പൂർണ്ണാനന്ദോദയം പര-
ബ്രഹ്മംകണ്ടമരുന്ന വെണ്മണിമഹൻ
നമ്പൂരിയെക്കണ്ടു ഞാൻ!

ഇതിൽ വാസ്തവാംശമുണ്ടായിരിക്കാം; വെണ്മണിമഹൻ നമ്പൂരിപ്പാട് "ആകപ്പാടെ" വലിയ ഒരു മടിയനായിരുന്നിരിക്കാം. എന്നാലും, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ എന്നീ രാജകുമാരന്മാരെ മലയാളസാഹിത്യരംഗത്തിലേക്കു ഇറക്കിവിട്ടതും അവരെ ഒന്നാംതരം കവികളാക്കിത്തീർത്തതും ആ മടിയനായിരുന്നു എന്നുള്ള വാസ്തവം ഒരിക്കലും മറക്കത്തക്കതല്ല. കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജകുടുംബാംഗങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ അപാരമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടുകയായിരുന്നു അതുവരെയുള്ള പതിവ്. വെണ്മണി അച്ഛന്റെയും മകന്റെയും സാഹചര്യം സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു വരികിൽ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനും കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനും ആ പഴയ പതിവിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായ ഒരു മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി സഞ്ചരിക്കുമായിരുന്നുവോ എന്ന് വളരെ സംശയമാണ്. മഹൻനമ്പൂരിപ്പാടിലെ ചരമത്തെപ്പറ്റി അനുശോചിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ മലയാളമനോരമ 1068-ൽ തന്നെ ഇക്കാര്യം തുറന്നുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അന്നു ആ പത്ര

ത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട മുഖപ്രസംഗത്തിലെ ഒരു ഭാഗം ഇങ്ങനെയായിരുന്നു:—

"......കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോവിലകം വളരെ പുരാതനമായി കേരളത്തിൽ അവിടവിടെമാത്രമുള്ള വിദ്വൽസഭാസ്ഥാനങ്ങളിൽ മുഖ്യമായിട്ടുള്ള ഒന്നാണു്. ആ കോവിലകത്തു വലിയവലിയ വിദ്വാന്മാരും മഹാകവികളുമായി അനേകം തമ്പുരാക്കന്മാരുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അവരിലാരും സംസ്കൃതത്തിലല്ലാതെ, മലയാളഭാഷയിൽ ഒരു ശ്ലോകമെങ്കിലും ഉണ്ടാക്കാൻ തോന്നുകയോ ഉണ്ടാക്കുകയൊ ചെയ്തിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ സരസദ്രുതകവികിരീടമണിയായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനും കവിസാർവ്വഭൗമനായ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനും, വെണ്മണി അച്ഛൻനമ്പൂരിയും, മഹൻനമ്പൂരിയും ആ കോവിലകത്തു ചെന്നു വശമാകാതെയിരുന്നുവെങ്കിൽ, കാരണവന്മാരുടെ സമ്പ്രദായത്തെ വിട്ടു പ്രവർത്തിക്കയാകട്ടെ, ഇന്നത്തെ നിലയിൽ എത്തിച്ചേരുകയാകട്ടെ ചെയ്യയില്ലായിരുന്നു എന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണു്......"

കവികൾ ഒന്നിച്ചു കൂടി വെടി പറയുന്നതും ചിലപ്പോൾ കവിതന്നെ വെടിക്കു വിഷയമാകുന്നതും അക്കാലത്തു് ഒട്ടും അപൂർവ്വമല്ലായിരുന്നു. സാഹിത്യലോകത്തിൽ ഒരുവിധം പേരുകേട്ടു കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ "കീരിയും പാമ്പും പോലെ" ആത്മസ്നേഹത്തിൽ ഇണങ്ങിക്കഴിയുന്ന പരിഷ്കൃത സമ്പ്രദായം അന്നു ഇന്നത്തെപ്പോലെ നടപ്പിൽ വന്നിരുന്നില്ല. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോവിലകത്തിനു ഒരു വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാനമെന്ന നിലയിൽ അല്പമായ പ്രസിദ്ധിയൊന്നുമല്ല അന്നു സിദ്ധിച്ചിരുന്നതു്. വിദ്യാ

ഭ്യാസത്തിന്നും വാദപ്രതിവാദത്തിന്നും സംശയനിവാരണത്തിന്നുമായി കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു് അനവധി ആളുകൾ അന്നു അവിടെ വന്നുകൂടുക പതിവായിരുന്നു. ഒരുവിധം കവിതാവാസനയുള്ളവരെ കണ്ടുമുട്ടിയാൽ അതൊരു സുദിനമായിട്ടാണു് അന്നുള്ളവർ വിചാരിച്ചു വന്നിരുന്നതു്. കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ, ഒട്ടവിൽ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ, കുണ്ടൂർ നാരായണമേനോൻ, കാത്തുള്ളിൽ അച്യുതമേനോൻ, ഒറവങ്കര രാജാ, കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞൻതമ്പുരാൻ, വെണ്മണിമഹൻ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ മുതലായവർ അന്നു കൂടെക്കൂടെ സാഹിത്യവിനോദംകൊണ്ടു സമയം പോക്കിയിരുന്ന ഒരു "സെറ്റുകാർ" ആയിരുന്നു. ഇവരിൽ രണ്ടു മൂന്നു പേരെങ്കിലും ഒന്നിച്ചു ചേരാൻ ഇടയായാൽ, അന്നു എന്തെങ്കിലും ഒരു കവിതാവിനോദം ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണു്. ഭാഷാന്തരം, സമസ്യാപൂരണം, വർണ്ണനം, വാക്യരചന, ദ്രുതകവനം, ഖണ്ഡകൃതികൾ ഇങ്ങനെ ഏതു രൂപത്തിലായാലും വേണ്ടില്ല ഒരു കവിതാപരീക്ഷ നടത്തിയാൽ മാത്രമേ മേൽപറഞ്ഞ സെറ്റുകാർക്കു സുഖമാകയുള്ളു. ജയാപജയങ്ങളെ അത്ര വലിയ ഒരു കാര്യമായി കണക്കാക്കുകയോ ഒന്നോ രണ്ടോ തവണയോ അഥവാ കൂടെക്കൂടെയോ പരീക്ഷയിൽ തോററുപോയി എന്നുവെച്ചു് പിന്നീടു് ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കാതിരിക്കയോ ചെയ്യുന്ന സ്വഭാവം അന്നുള്ളവർക്കു് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. നിർദ്ദോഷവും രസകരവുമായ ഒരു വിനോദം മാത്രമായിട്ടാണു് അവർ അതിനെ വകവെച്ചിരുന്നതു്. എന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞ സെറ്റുകാരിൽ അധികംപേരും ഇ

സാഹിത്യവിനോദത്തിൻെറ ഫലമായിട്ടാണ് പിന്നീട് [illegible] കവികേസരികളായിത്തീർന്നതെന്നുള്ള വാസ്തവം മറക്കത്തക്കതോ മറയ്ക്കത്തക്കതോ അല്ലതാനും. അന്നത്തെ ഈവക വിനോദങ്ങളിൽ സൂത്രധാരത്വം വഹിച്ചിരുന്നതു വെണ്മണി മഹനും, ആദ്യവസാനവേഷക്കാരനാകാറുണ്ടായിരുന്നതു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു പ്രത്യേകം സ്മരണീയമത്രേ.

പുസ്തകരൂപത്തിൽ തമ്പുരാൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ആദ്യത്തെ കൃതി "കവിഭാരത"മാണെന്നു തോന്നുന്നു. "ഭാഷാകവികളുടെ പുനരുജ്ജീവനകാലം എന്നു സമ്മതിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മലയാള മനോരമാവതാരം ഉണ്ടായ ഇടയ്ക്കു് ഈ ചെറിയ ഗ്രന്ഥം അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാനായി മഹാനുഭാവനായ കവി അത്യന്തദയാപുരസ്സരം എന്നെ ഏല്പിച്ചതാണ്." എന്നാണ് ആ ചെറുകൃതിയുടെ പ്രസ്താവനയിൽ പ്രസാധകനായ കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസുമാപ്പിള പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു്. മനോരമയുടെ ആവിർഭാവം 1065-ൽ ആയിരുന്നല്ലോ. കവിഭാരതത്തിൻെറ രംഗപ്രവേശം ചിലരെയൊക്കെ മുഷിപ്പിച്ചതും അതിൻെറ ഒരു വിദൂരപരിണാമഫലമായി കവിരാമായണം രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതും ഒടുവിൽ തൽസംബന്ധമായി ഒരു വലിയ ലീലാകലഹവും മാദ്ധ്യാരണവും നടന്നതും മറ്റു പ്രസിദ്ധമാകയാൽ ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല. മൂലൂർ എസ്. പത്മനാഭപ്പണിക്കരെഴുതിയ കവിരാമായണത്തിൽ തമ്പുരാനെ ഭാഗ്യരാമനാക്കി കല്പിച്ചുകൊണ്ടെഴുതിയ ആ പദ്യം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം.

ചൊല്ലേറും കവിരാജ സംഹതികളെ-
ത്താൻ തൂവലാൽ വെൾമഴു-
ത്തുള്ളിച്ചയ്ക്കു തരം ചമച്ച കവിത-
പ്പോരിൽ പിണങ്ങീടിലും
നല്ലോണം വിജയം ലഭിച്ചു വിജയ-
ശ്രീമേന്ത ശോഭിച്ചിടും
കല്യാണാംബുധി കുഞ്ഞിക്കുട്ടധരണീ-
പാലേശ്വരൻ ഭാഗ്യവാൻ.

പല യുവകവികളുടേയും രംഗപ്രവേശത്തിന്നു കാരണമായിത്തീൎന്ന പ്രസ്തുത കവിരാമായണവാദപ്രതിവാദബഹളം കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ കവിഭാവനത്തിൽനിന്നാണു പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടതെന്നും ഉറങ്ങിയോ മയങ്ങിയോ കിടന്നിരുന്ന കവികളെ ഇങ്ങനെ തട്ടിയുണൎത്തിയതിനുള്ള അഭിമാനത്തിനു പൂൎണ്ണാവകാശി തമ്പുരാൻ തന്നെയാണെന്നും ഉള്ള പരമാൎത്ഥം ഒരിക്കലും വിസ്മരിക്കത്തക്കതല്ല.

മൂൎത്തിമത്തായ ഉത്സാഹമെന്നു മഹാകവി ഉള്ളൂരിനാൽ പ്രകീൎത്തിതനും, കേരളത്തിലെ സാഹിത്യരസികന്മാരെ കണ്ടുപിടിച്ച് അവരെ യഥോചിതം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് അവരെക്കൊണ്ടു എന്തെങ്കിലും എഴുതിക്കുന്നതിൽ അനിതരസാധാരണമായ പാടവത്തെ പ്രദൎശിപ്പിച്ചിരുന്ന ആളുമായ കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസ് മാപ്പിള മലയാളമനോരമ ആരംഭിച്ച കാലത്തുതന്നെ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെ പിടികൂടിയിരുന്നു. അന്നു കഷ്ടിച്ച് 25 വയസ്സു മാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന ചരിത്രനായകന്റെ കവനകലാപാടവവും ദ്രുതകവനസാമൎത്ഥ്യവും

ഭാഷാപ്രണയിയായിരുന്ന ആ പത്രപ്രവർത്തകനെ വിസ്മയ പരതന്ത്രനാക്കിത്തീർത്തിരിക്കണം. മനോരമയുടെ പഴയ ലക്കങ്ങൾ പരിശോധിച്ചു നോക്കിയാൽ, അവയിൽ തമ്പുരാന്റെ പേരു പതിയാത്തവയായി വളരെയൊന്നും കാണുകയില്ല. സമസ്യകൾ, ചിത്ര പ്രശ്നങ്ങൾ, ഭാഷാന്തരങ്ങൾ, വിവിധ വർണ്ണനകൾ എന്നിങ്ങനെ ബഹുമുഖങ്ങളായ സാഹിത്യവിനോദങ്ങൾക്കു മനോരമയിലെ ഭാഷാകവിതാപംക്തി സസന്തോഷം സ്വാഗതമരുളിയിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അതു്. വല്ല കാരണവശാലും കുറച്ചു ദിവസത്തേക്കു മനോരമയിൽ എന്തെങ്കിലും എഴുതാൻ സാധിക്കാതെ വരുന്നപക്ഷം, അതു തമ്പുരാനെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിച്ചിരുന്നുവെന്നു് ക്ഷമായാചനം എന്ന പേരിൽ 66 കർക്കടകം 4-ാം-യിലെ മനോരമയിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുള്ള ഒരു പദ്യത്തിൽനിന്നു കാണാം. നോക്കുക:—

മുട്ടാതെന്നുമൊഴിച്ചിടാതിതുവരെ
 പ്പിച്ചായി ഞാൻ വല്ലതും
തട്ടാതുണ്ടു മനോരമയ്ക്കു കവികൾ-
 ക്കുത്സാഹമുണ്ടാകുവാൻ;
മുട്ടാളത്തരമല്ല നാലു കുറിയായ്
 പത്രത്തിലെൻ നാമവും
വിട്ടായിങ്ങനെയായതിന്നു കൃപയാ
 മാപ്പേകണം പത്രികേ!

ദ്രുതകവനപരീക്ഷ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോവിലകത്തെ സാഹിത്യവിനോദങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നുവെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനു ഇ

വിഷയത്തിൽ എത്രത്തോളം പാടവമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു അദ്ദേഹത്തിനു അക്കാലത്തു സിദ്ധിച്ച "സരസദ്രുതകവികിരീടമണി" എന്ന പേരിൽനിന്നു തെളിയുന്നുണ്ടു്. ഭാഷാപോഷിണിസഭയുടെ പ്രാഗ്രൂപമായി 67 വൃശ്ചികത്തിൽ കോട്ടയത്തുവെച്ചു നടന്ന "കവിസമാജ"മാണു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെ പരസ്യമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്യിച്ചതു്. അതിൻെറ ചരിത്രമറിയുന്നതു വായനക്കാൎക്കു രസാവഹമായിരിക്കും. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കോവിലകത്തുവെച്ചു കൂടക്കൂടെ നടന്നിരുന്ന കവിതാപരീക്ഷകളുടെ വിവരം ലേഖകന്മാർ പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ചില തെക്കൻകവികൾക്കു ഇതൊന്നും അത്ര വിശ്വസിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അവരിൽ ചിലർ തമ്പുരാനെ സൂത്രത്തിൽ ഒന്നു പരീക്ഷിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. ഈ വക സംഗതികളുടെ ഉള്ളുകള്ളികളറിഞ്ഞിരുന്നവനും അന്നു മനോരമആപ്പീസിൽ ജോലിചെയ്തിരുന്ന ആളുമായ ശ്രീമാൻ പി. കെ. കൊച്ചീപ്പൻതരകൻ അവർകൾ ഒരു ദൃക്സാക്ഷിയുടെ നിലയിൽ, അന്നത്തെ സംഭവങ്ങളെപ്പററി സന്ദർഭവശാൽ ഒരിടത്തു് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു ചിലഭാഗങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു് അനുചിതമായിത്തീരുകയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

"......ഈ ഘട്ടത്തിൽ, വടക്കൻകവികളിൽ ചിലർ ഒന്നും രണ്ടും മണിക്കൂർകൊണ്ടു 100-ം 150-ം ശ്ലോകങ്ങൾ രചിക്കുന്നു എന്നു മനോരമയിൽ ചില വൎത്തമാനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അതിനു ദൃഷ്ടാന്തമായി ഒരു മണിക്കൂറുകൊണ്ടു ദക്ഷയാഗത്തെപ്പററി നൂറു ശ്ലോ

കമെഴുതി മനോരമയിലേക്കയച്ചു. ഇതൊന്നും തെക്കൻ കവികൾക്കു വിശ്വസിക്കാൻ പാടില്ലാതെയായി. വറുഗീസുമാപ്പിളമുഖാന്തരം എഴുത്തുകുത്തായി. "എന്നാൽ ഒരുദിവസം നിശ്ചയിക്കുക, ഞങ്ങൾ വന്നു ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തിത്തരാം" എന്നായിരുന്നു വടക്കരുടെ മറുപടി. ഇത്രയുമായപ്പോൾ കോട്ടയത്തുവെച്ചു ഒരു കവിസമാജം നടത്താനും അവിടെ ചില പരീക്ഷകൾ ഏർപ്പെടുത്താനും തീർച്ചയാക്കി. 1067-ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ഏററവും പ്രശസ്തമായ വിധത്തിൽ കവിസമ്മേളനം നടന്നു. വലിയകൊട്ടാരത്തിൽനിന്നുപോലും ഇതിലേക്കു ഒരു നല്ല സംഖ്യ കോട്ടയം ട്രഷറിയിൽനിന്നു കൊടുപ്പിക്കയും മററു വേണ്ട സഹായങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നു കല്പനപ്രകാരം തഹസീൽദാൎക്കു ഉത്തരവു വരികയും ചെയ്തു. ....കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്റെ ദ്രുതകവിതയാണല്ലൊ തെക്കൻകവികളുടെ ലക്ഷ്യം. മണി പത്തരയായപ്പോൾ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ, കെ. സി. കേശവപിള്ള, കേശവനാശാൻ, കട്ടക്കയത്തിൽ ചെറിയാൻമാപ്പിള, പി. കെ. കൃഷ്ണൻവൈദ്യൻ മുതലായവർ പരീക്ഷാഹാളിൽ ഹാജരുകൊടുത്തു. എല്ലാവൎക്കും സ്ഥാനങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചു. എഴുതാനുള്ള കടലാസ്സ് മഷി മുതലായതും ഹാജരാക്കി. ഏ. ആർ. തമ്പുരാനും കുമാരമംഗലസ്സ് നമ്പൂരിപ്പാടുംകൂടി ഗൂഢമായി ആലോചിച്ച് ഗംഗാവതരണംകഥ നാലങ്കത്തിലും ആറു ശ്ലോകത്തിലുംകുറയാതെ നാടികാരൂപത്തിൽ അഞ്ചു മണിക്കൂറുകൊണ്ടു എഴുതിത്തീൎക്കണമെന്നുള്ള ചോദ്യക്കടലാസ്സും കൊടുത്തു. എന്റെ ആയുസ്സിൽ കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത അത്ഭുതകര

മായ ഒരു കാഴ്ച അന്നാണു ഞാൻ കണ്ടതു്. കുഞ്ഞിക്കു ട്ടൻതമ്പുരാൻ, അന്നാ, ആളു മാറിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ ക്രുദ്ധമുഖം വീർത്തുതുടുത്തു കണ്ണുകൾ രണ്ടു രക്ത പിണ്ഡങ്ങളായി. ആ ഉഗ്രമൂർത്തി കണ്ണടച്ചു് അല്പനേരം ധ്യാനിച്ചിരുന്നു. അടുത്തിരുന്ന ക്ഷേനെഴുത്തു പരമേശ്വര മേനവനോടു് എഴുതിക്കൊള്ളുന്നതിനും ആജ്ഞാപിച്ചു. പിന്നത്തെ കഥകൾ ഞാൻ എന്താണു പറയേണ്ടതു്! ശ രിക്കു മൂന്നര മണിയായപ്പോൾ— അതേ: നാലു മണിക്കൂ റുകൊണ്ടു— നാലങ്കവും നൂററൊന്നു ശ്ലോകവും അതിന ടുത്ത ഗദ്യങ്ങളുമായി നാടകം തീൎന്നുകഴിഞ്ഞു. ഉടനെ തന്നെ അദ്ദേഹം തനിക്കായി അഗ്രാസനം ഒഴിഞ്ഞുവെ ച്ചിരുന്ന മീററിങ്ങിലേക്കു പോകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ പരദേവതയായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളി അ ദ്ദേഹത്തിൽ ആവേശിച്ചു എന്നാണു പരമേശ്വരമേ നോൻ എന്നോടു പറഞ്ഞതു്. എന്നെപ്പോലെ പല രും പരിഭ്രമിച്ചു വശായി. തെക്കൻകവികളിൽ ചിലർ നാടകം തീൎന്നില്ലെന്നുപോലും വാദിച്ചു. എന്നാൽ വാ സ്തവം മനസ്സിലായപ്പോൾ എല്ലാവരും അദ്ദേഹത്തെ ന മസ്കരിക്കാനിടയായി... ......"

ഇങ്ങനെ കവിസമാജത്തിലെ ദ്രുതകവിതാപരീക്ഷ യിൽ തമ്പുരാൻ സമ്പാദിച്ച വിജയം വിസ്മയജനകവും അനന്യസാധാരണവുമായിരുന്നു. അത്ഭുതപൂർവ്വവും അശ്രു തപൂർവ്വവുമായ ആ പരീക്ഷാവിജയവാർത്തയെ വിശ്വസി ക്കാൻ കഴിയാത്ത ചിലരും അന്നത്തെ പരീക്ഷയിൽ എന്തോ കൃത്രിമമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുപോലും പറഞ്ഞു പരത്താതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ തമ്പുരാനോ തമ്പുരാ

ന്റെ "സെറുകാർ"ക്കോ ഈ ദ്രുതകവിതാസമ്പ്രദായം അത്ര പത്ഥ്യമോ സാദ്ധ്യമോ ആയിരുന്നില്ലെന്നു നമുക്കു മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടല്ലോ. 66-ൽ നളചരിതം മഹാനാടകവും ദക്ഷയാഗശതകവും 67-ൽ രാജസൂയം നാടകവും ദ്രുതകവിതാരൂപത്തിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ഉണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. വൃശ്ചികത്തിലെ കവിസമാജത്തിനു ദ്രുതകവനം ഒരു പരീക്ഷാവിഷയമായിരിക്കുമെന്നു മുൻകൂട്ടി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്ന ചില സ്നേഹിതന്മാരുടെ നിർബ്ബന്ധപ്രകാരം ആ ആണ്ടു കന്നി 12-ാംനു ഞായറാഴ്ച എറണാകുളത്തുവെച്ചു 6½ മണിക്കൂർകൊണ്ടു അഞ്ചങ്കത്തിലുണ്ടാക്കിയതാണു രാജസൂയം നാടകം. കൊച്ചുണ്ണിമേനോൻ ബി. ഏ., മാണിക്കത്തുശങ്കരമേനോൻ, ഒടുവിൽ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ, സി. എസ്. ഗോപാലപ്പണിക്കർ, ചാത്തനാത്തു ശങ്കുണ്ണിമേനോൻ, മുതലായവർ ഇതിനു സാക്ഷികളായിരുന്നു. ഇതുപോലെ സ്യമന്തകം, സന്താനഗോപാലം, തുപ്പൽകോളാമ്പി മുതലായ പല കൃതികളും തമ്പുരാന്റെ ദ്രുതകവിതാവർഗ്ഗത്തിൽ പെട്ടവയത്രെ. കവിതാനിർമ്മാണം കേവലം ഒരു വിനോദമായി കരുതിയിരുന്നതല്ലാതെ, പുസ്തകമച്ചടിച്ചു പേരോ പണമോ സമ്പാദിക്കണമെന്നുള്ള വിചാരം ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ, തമ്പുരാനെഴുതിയ കൃതികളിൽ പലതും നശിച്ചുപോകാനിടയായിട്ടുണ്ടു്. എറണാകുളത്തു വെച്ചു് 67-ൽ എഴുതിയതായി മേൽ പ്രസ്താവിച്ച രാജസൂയം നാടകവും,

"ധീവിശ്വാസത്തിനായ്ത്താൻ മണിയിടശരിയായ്
പത്തിരണ്ടാലെ മൂന്നു-
റാവും പദ്യങ്ങൾ പത്തങ്കവുമിതുവിധമായ്
നാടകം തീൎത്തുവിട്ടു."

എന്നു തമ്പുരാൻതന്നെ നടുവത്തച്ഛന് എഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചുകാണുന്ന നളചരിതം മഹാനാടകവും അക്കൂട്ടത്തിൽപെട്ടവയാണ്. ഇതിനു പുറമേ, നമുക്കു പേരുപോലും കിട്ടാതെ വേറെ എന്തെല്ലാം നശിച്ചുപോയിട്ടുണ്ടോ എന്തോ?

സാധാരണ കവികൾക്ക് അത്ര എളുപ്പത്തിൽ അഭിഗമ്യമല്ലാത്തവിധത്തിലുള്ള ദ്രുതകവനസാമൎത്ഥ്യത്തിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനുണ്ടായിരുന്ന പ്രശംസനീയമായ പരിചയത്തെ സശിരഃകമ്പം അഭിനന്ദിക്കുന്നതോടുകൂടി തന്നെ, പ്രസ്തുതവിഷയത്തിലുള്ള ഭ്രമം ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയെ ഗുണപൗഷ്കല്യവിഷയത്തിൽ അല്പം താഴ്ത്തിക്കളഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള പരമാൎത്ഥം തുറന്നു പറയാതിരിക്കാനും നിവൃത്തിയില്ല.

കോട്ടയം കവിസമാജമതിങ്കൽ
കോട്ടമറെറാരു പരീക്ഷയതിങ്കൽ
പുഷ്ടവേഗമതെടുത്തിഹ കുഞ്ഞി-
ക്കുട്ടഭൂപതി കൃതിച്ചുവതല്ലോ.

എന്ന ഗംഗാവതരണം നാടകത്തിലെ പദ്യത്തിൽ എന്തൊരു രസികത്വമാണുള്ളത്? എന്നു മാത്രമോ? നാലു പാദത്തിലും നിരൎത്ഥകമായ ഓരോ "അതി"നെ കുത്തിത്തിരുകിയിരിക്കുന്നതു് എത്ര വൈരസ്യജനകമായിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക. കോട്ടമറ്റ, ഒരു, പുഷ്ടവേഗം,

ഇഹ, എടുത്തു് എന്നിത്യാദി പദങ്ങൾ പാദപൂരണത്തിനല്ലാതെ മററു വല്ല വിശേഷാൎത്ഥത്തേയും ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നതിന്നാണു പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു് ആൎക്കാണു പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുക! "ഇങ്ങനെയുള്ള ദ്രുതകവനഭ്രമംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചില കവിതകൾക്കു്, പ്രത്യേകിച്ചും ആദ്യകാലത്തെ ചില കവിതകൾക്കു്, രചനാഭംഗി കുറവായിപ്പോയിട്ടുണ്ടു്" എന്നു തമ്പുരാൻെറ ആരാധകനായ ഒരു മഹാൻതന്നെ ഒരിക്കൽ തുറന്നു സമ്മതിക്കാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായിത്തീൎന്നതു് ഇതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കണം. തമ്പുരാൻെറ ദ്രുതകവിതകളെല്ലാം മേലുദ്ധരിച്ച പദ്യംപോലെ നിരൎത്ഥകപദബഹുലങ്ങളോ അരസികങ്ങളോ ആണെന്നു് ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽനിന്നു് ആരും ഊഹിക്കയില്ലെന്നു് വിശ്വസിക്കുന്നു. അങ്ങനെ അനുമാനിക്കുന്നതുപോലും ആ കവികലാകേസരിയുടെ നേരെ കാണിക്കുന്ന കൃതഘ്നതയായിട്ടാണു കലാശിക്കുക. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ രസികൻകവിതയടങ്ങിയ ഒന്നാംതരം പദ്യങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദ്രുതകവനങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ടു്.

കാണും സഭ്യജനാനനാവലി കണ-
ക്കിപ്പോൾ സരോജവ്രജം
കാണുന്നുണ്ടു വിടൎന്നുകൊണ്ടവകളിൽ
കണ്ണെന്നപോലെപ്പൊഴും
ചേണാൎന്നീടിന വണ്ടുമുണ്ടു മധുവു-
ണ്ടുംകൊണ്ടു വാഴുന്നു പൂ-
ബാണൻതന്നുടെ കീൎത്തിപോലെ കളഹം-
സൗഘം കളിക്കുന്നതേ.

എന്നിങ്ങനെ അൎത്ഥാലങ്കാരവും

ഒട്ടേറീട്ടും തണുപ്പാൽ ശിലയൊടു സമമായ്
കട്ടയായുള്ള മഞ്ഞും-
കട്ടക്കൂട്ടങ്ങളും ഭാസ്കരകരനികരം
ചുട്ടതട്ടുന്നമൂലം
ഒട്ടൊട്ടായിട്ടലിഞ്ഞിട്ടൊഴുകിയചലപൃ
ഷ്ഠത്തിൽ നിന്നിട്ടൊലിച്ചി-
ട്ടൊട്ടല്ലേ ചോലപോലേ ധരണിതലമതിൽ
ചെന്നു വിഴുന്നതിപ്പോൾ

എന്നു തുടങ്ങിയ ശബ്ദാലങ്കാരവും തികഞ്ഞ പദ്യങ്ങൾ മേൽപറഞ്ഞ "ഗംഗാവതരണ"ത്തിൽത്തന്നെ കാണാം.

പദ്യരചന കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്നു ഹൃദ്യമായ ഒരു വിനോദം മാത്രമായിരുന്നു. സ്നേഹിതന്മാൎക്കു വല്ല ആവശ്യങ്ങൾക്കുമായി അയച്ചിരുന്ന കത്തുകൾപോലും പദ്യമയങ്ങളായിരിക്കണമെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്നു നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. പദ്യരൂപത്തിൽ താനയയ്ക്കുന്ന കത്തുകൾക്കു വല്ലവരും ഗദ്യത്തിൽ മറുപടി അയച്ചാൽ, പരിഭവിച്ചും ശകാരിച്ചും അവരെക്കൊണ്ടു പിന്നീട് പദ്യത്തിൽ കത്തുകളെഴുതിച്ചല്ലാതെ തമ്പുരാനടങ്ങിയിരുന്നില്ല. പദ്യത്തിൽ എഴുത്തുകളയയ്ക്കുന്ന സമ്പ്രദായം മലയാളത്തിൽ സാധാരണമാക്കിയതു കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിൽ വലിയ അതിശയോക്തിയുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഏകദേശം പതിനായിരം ശ്ലോകങ്ങളുടങ്ങിയ ആയിരം കത്തുകൾ അദ്ദേഹം പലൎക്കുമായി എഴുതിയിട്ടുണ്ടെന്നാണു മി. പി. വി. കൃഷ്ണവാൎയ്യരുടെ അഭിപ്രായം. ബങ്കിംചന്ദ്രചാറ്റർജി, രവീന്ദ്രനാ

ടാഗോർ മുതലായ സാഹിത്യപ്രണയികൾ മാതൃഭാഷയിൽ മാത്രമേ കവിതയെഴുതുകയുള്ളൂ എന്നു ശാഠ്യംപിടിച്ചതിന്റെ ഫലമായി ബങ്കാളിഭാഷാസാഹിത്യം എത്രമാത്രം അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടോ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാന് ലേഖനവിഷയത്തിൽ പോലുമുണ്ടായിരുന്ന പദ്യരചനാനിർബന്ധം കേരളഭാഷാസാഹിത്യത്തെയും അത്രമാത്രം പ്രചുരപ്രചാരമാക്കിത്തീർത്തിട്ടുണ്ട്. കവികൾക്ക് എഴുതായ്ക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു ഈ നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എന്ന് ആരും തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്.

ബാലശിക്ഷയ്ക്കലട്ടുന്ന ബാലപുത്രി സരസ്വതി
അലട്ടു തീർത്തുവിട്ടേയ്ക്കു വിലചിന്നെന്തരാമെടോ

എന്നു വിദ്യാർത്ഥിനിയായ പുത്രിക്കു "ബാലശിക്ഷ" എന്ന പുസ്തകം വാങ്ങിക്കൊടുക്കുന്നതിനായി ക്ലാസ്സ്‌വാദ്ധ്യാർക്കും;

അതിരസമൊടു കിട്ടപ്പൻ വരുമ്പോൾ മറക്കാ-
തതിവിടയമന്ദാരം വാങ്ങിവെയ്ക്കാനപേക്ഷ,
കൊതി പുതിയൊരു ചേനസ്സൂറ്റമിങ്ങുള്ളവക്കു-
ണ്ടതിനൊരു വഴിക്കൂടിക്കാണണം കേമനാം താൻ.

എന്ന് അങ്ങാടിമരുന്നും ചന്തസ്സാമാനവും വാങ്ങിച്ചു കൊണ്ടു ചെല്ലുന്നതിനായി പരിചിതന്മാർക്കും;

ഒൻപതു മണിവരെയെഴുതീ-
ട്ടൻപതു പദ്യത്തിലധികമായീല;
ഒരു മണി മുട്ടുമ്പോഴേ-
യ്ക്കൊരു വരവിങ്ങോട്ടു കൂടിയേ തീരൂ

എന്നും മററും മഹാഭാരതതർജ്ജമ പകൎത്തിയെടുക്കുന്നതിന് കൈയെഴുത്തുകാൎക്കും;

പെരുമാറച്ചെട്ടിപ്പെൻസിലി-
നരുതിയിതാ വന്നു ഭാരതാപ്പീസ്സിൽ;
ഒരു കോലയച്ചുതരണം
വെറുതേ കരുതിക്കിടന്നിടും വകയിൽ

എന്നിങ്ങനെ പെൻസിലും മററും ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു വല്ല സ്നേഹിതന്മാൎക്കും ചെറിയ കുറിപ്പുകൾ എഴുതിഅയച്ചിരുന്നതുപോലും പദ്യരൂപത്തിലായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ ചരിത്രനായകൻ പദ്യരചനയെ എത്രമാത്രം ലഘുവായ ഒരു കൃത്യമായിട്ടാണു വിചാരിച്ചിരുന്നതെന്നു എളുപ്പത്തിൽ തെളിയും.

തമ്പുരാന്നു സംസ്കൃതഭാഷയിലും അഗാധമായജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം പഠിച്ചതായി മേൽ വിവരിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പേരുകളിൽനിന്നു വായനക്കാർ ഊഹിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. എന്നാൽ കേരളത്തിലെ സാധാരണ പണ്ഡിതന്മാരുടേതുപോലെയായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംസ്കൃതജ്ഞാനം. അതു പ്രയോഗക്ഷമവും കൂടിയായിരുന്നു. മലയാളത്തിലെന്നപോലെ സംസ്കൃതത്തിലും കവിതയെഴുതുന്നതിന്നു അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായിരുന്ന ഹസ്തലാഘവത്തെയോൎത്താൽ ആ മഹാകവിയെ സാഹിത്യലോകത്തിലെ സവ്യസാചിയായിട്ടു വേണം ഗണിക്കാൻ. ദ്രുതകവനവിഷയത്തിലും സംസ്കൃതഭാഷ അദ്ദേഹത്തിന്ന് അധീനമായിരുന്നു. 67 ഇടവം 17-ാം തീയതി കൊടുങ്ങല്ലൂർ പുത്തൻകോവിലകത്തുവെച്ചു വെണ്മണിമഹന്റെ ഉത്സാഹത്തിന്മേൽ നടന്ന ഒരു സംസ്കൃ

തകവിതാപരീക്ഷയിൽ കവിസാൎവ്വഭൗമനായിരുന്ന കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനെപ്പോലും പശ്ചാൽകരിച്ച കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനാണു വിജയംസമ്പാദിച്ചതു്. ആശ്വാശതകം, കിരാതരുദ്രസ്തവം, ബഭ്രുവാഹനവിജയം, കിരാതാൎജ്ജുനീയം വ്യായോഗം, ജരാസന്ധവധം വ്യായോഗം, സുഭദ്രാഹരണം, മുതലായ പല കൃതികളും അദ്ദേഹം സംസ്കൃതഭാഷയിലെഴുതീട്ടുണ്ടു്. ശൈലിയുടെ സാരള്യം കൊണ്ടു നോക്കിയാൽ തമ്പുരാനു മലയാളത്തേക്കാൾ അധികം സ്വാധീനമായിരുന്നതു സംസ്കൃതമല്ലേ എന്നുപോലും സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

> കുഞ്ഞിക്കുട്ടാപരാഖ്യസ്സകില കവയിതാ
> രാമവൎമ്മാവനീശഃ;
> പുണ്യം വസ്തു പ്രശസ്തം, മഗധപതിജയാ
> നായകോ ഭീമസേനഃ;
> കിഞ്ചാന്യസ്സൂത്രധാരഃ സ്വയമിഹ കഥനാ
> കൌതുകീവാസുദേവഃ;
> പ്രാജ്ഞാസ്സാമാജികാശ്ചേത്യഭിനയവിഷയേ
> സൎവ്വമവ്യാഹതം നഃ.

എന്നിത്യാദി ജരാസന്ധവധവ്യായോഗത്തിലേയും

> കിം കിം ജല്പസി സൎവ്വലോകവപുഷോ
> ദേവസ്യ ഗൗരീപതേ-
> ൎദ്ദോഷാൻ നിൎഭയമേവ ഗാണ്ഡിവഭൃതോ
> വീരസ്യ സംശൃണ്വതഃ?

ഏഷ ത്വാം ശരദിന്നവർഷ്മവിഗള-
ദ്രക്താക്ത പൃഥ്വീതലം
പ്രത്യംഗം പരിഖണ്ഡയൻ പലഭുജാം
ഭോജ്യം കരോത്യുജ്ജ്വലഃ

എന്നു തുടങ്ങി, കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യായോഗത്തിലേയും കവിതാരീതിയെ പരിശോധിക്കുന്നവക്ക്, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ കാളിദാസാദികൾക്കുപോലും അസൂയാജനകമായ ഒരു കാവ്യശൈലിയെ കരസ്ഥമാക്കിവെച്ചിരുന്നു എന്നു കാണാം. സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരായ സുഹൃത്തുക്കളുമായി എഴുത്തുകുത്തു നടത്തിയിരുന്നതും ദേവഭാഷയിൽ തന്നെയായിരുന്നു. അതും പദ്യരൂപത്തിൽ വേണമെന്നു നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. കേരളഭോജരാജനെന്നു സുപ്രസിദ്ധനായ കവിരാജകുമാരമാനവിക്രമഏട്ടൻ തമ്പുരാൻ തുടങ്ങിയ ചിലക്ക് അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിലെഴുതിയ കത്തുകൾ പുസ്തകരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

അധിപാഠകശാലമീയുഷാ
വിധിവത്പാഠകതാം ചിരായുഷാ
ഭവതാദ്രതമുദ്ഗുണവാക്ത്വഷാ
സ്വവയസ്യാഃ കിമു വിസ്മൃതാ മൃഷാ?

എന്നിങ്ങനെ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസവും അന്ത്യപ്രാസവും നിഷ്പ്രയാസം ഘടിപ്പിച്ചു രസികത്വത്തിനു ഹാനി തട്ടാതെ സംസ്കൃതത്തിൽ കത്തുകളെഴുതുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു പ്രയാസവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനേപ്പോലെ സംസ്കൃതഭാഷയിൽ പ്രായോഗികമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചവരായി ഈ അടുത്ത

കാലത്തു കേരളത്തിൽ അധികം പേരുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്.

സഹൃദയാഗ്രേസരനായ ഈ സവ്യസാചിയുടെ സൽകീർത്തിയെ സാഹിത്യലോകത്തിൽ സുപ്രതിഷ്ഠിതമാക്കിത്തീർത്ത മറെറാരു സംഭവം മഹാഭാരതതർജ്ജമയായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഭാരതപരിഭാഷയാണു അദ്ദേഹത്തെ കേരളവ്യാസനെന്ന പേരിൽ സുപ്രസിദ്ധനാക്കിത്തീർത്തതു്. കേൾക്കാൻ രസാവഹമായ ആ ചരിത്രത്തിന്റെ സംക്ഷേപം ഇവിടെ വിവരിക്കാം. വിദ്യാവിനോദിനി പത്രാധിപരായിരുന്ന സി. പി. അച്യുതമേനോനവർകൾ ഭാരതം തർജ്ജമ ചെയ്യിക്കുവാൻ 1067-ൽ ശ്രമം തുടങ്ങി. തർജ്ജമ കിളിപ്പാട്ടു രീതിയിൽ അനുപദമായിട്ടായിരിക്കണം എന്നായിരുന്നു നിശ്ചയം. സി. പി. അതിനു വേണ്ട സകല ഒരുക്കങ്ങളും ചെയ്തു. പരിഭാഷയ്ക്കു പർവ്വം തിരിച്ച് ആളുകളെ ചുമതലപ്പെടുത്തി; മാസികയായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു തുടങ്ങണമെന്നും ജോലി അഞ്ചു കൊല്ലം കൊണ്ടു മുഴമിക്കണമെന്നും തീരുമാനിച്ചു; അഞ്ചു കൊല്ലത്തേക്കുംകൂടി 17 ക. 8 ണ വരിസംഖ്യയും നിശ്ചയിച്ചു. ഈ വക കാര്യങ്ങളെല്ലാം വിവരിച്ചും ഭാഷാബന്ധുക്കളുടെ സഹായസഹകരണങ്ങളെ പ്രതീക്ഷിച്ചും 1068 കന്നി 17ന-യിലെ മനോരമയിൽ ദീർഘമായ ഒരു പരസ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. പരിഭാഷകസംഘത്തിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. 67 കർക്കടകത്തിൽ തമ്പുരാൻ നടുവത്തച്ഛനെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ ഭാരതപരിഭാഷാവിഷയത്തെപ്പററി ഇങ്ങനെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു:—

കേട്ടാലും കേളിയേറും കഠിനവിഷയമാം
ശ്രീമഹാഭാരതത്തെ-
ക്കൂട്ടായിട്ടെട്ടുപത്താളുകൾ കവികൾ സഖേ!
ഭാഷയാക്കിച്ചമപ്പാൻ
കോട്ടം കൂടാതൊരുങ്ങുന്നതിനിഹ തുടരു-
ന്നുണ്ടതിന്നഞ്ചു വാരം
കൂട്ടുന്നുണ്ടിങ്ങു കാലം കഴിയുമതിനക-
ത്തച്ചടിപ്പും നടപ്പും.

കൊച്ചുണ്ണിക്ഷോണിപാലൻ, കൊടിയൊരുകവികാ
ത്തുള്ളി, യെന്നല്ലഹോ ഞാ,-
നച്ഛൻ നമ്പൂരിയാമങ്ങയി, തവ തനയൻ,
കൊച്ചു കുഞ്ഞുണ്ണിരാജൻ,
സ്വച്ഛൻ മദ്ദേശികക്ഷ്മാപതി, ശുഭമതി കു-
ഞ്ഞു, രഹോ! സീ. പി, സാക്ഷാൽ
മെച്ചം ചേരുന്നൊരാ വെണ്മണി, കവിമണി കൂ-
ടനേഴനും പോരു പോരേ?

ഇത്രയൊക്കെക്കോലാഹലത്തോടുകൂടിയാണ് വി
നോദിനിപ്പത്രാധിപർ പടയ്ക്കു വട്ടം കൂട്ടിയത്. പതി
നൊന്നു കവികൾകൂടി മഹാഭാരതം തർജ്ജമ ചെയ്യുന്നതി
ന്നു അഞ്ചുകൊല്ലം വേണ്ടിവരുന്നതാണെന്നായിരുന്നു സങ്ക
ല്പം. മനോരമയിലെ പരസ്യം കണ്ട ഉടനെ തിരുവിതാം
കൂർ മഹാരാജാവ് 1000-ം, കൊച്ചി ഇളയതമ്പുരാൻ
150-ം റാണി സേതുലക്ഷ്മീഭായി ആററങ്ങൾ മൂത്തതമ്പു
രാൻ 150-ം കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ
100-ം രൂപവീതം സഹായധനം വാഗ്ദാനം ചെയ്യുകയുണ്ടാ

യി. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിട്ടും കാൎയ്യം നടപ്പിൽ വന്നില്ല. പതിനൊന്നു മഹാരഥന്മാർക്കൂടി അഞ്ചുകൊല്ലംകൊണ്ടു ചെയ്തു തീൎക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ആ ജോലിഒടുവിൽ, കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ഒററക്കു മൂന്നുകൊല്ലംകൊണ്ടു നിറവേററുകയാണുണ്ടായതു്. അഹോ! എന്തൊരു നെഞ്ഞൂക്കു്!! എന്തൊരുത്സാഹശക്തി!!! ഭാരതപരിഭാഷ അവസാനിച്ചതോടുകൂടി ഭാഷാന്തരകൃത്യം അദ്ദേഹത്തിനു എത്രയും ലഘുതരമായിത്തീൎന്നു. പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളും ഇതുപോലെ പരിഭാഷപ്പെടുത്തണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ അടുത്ത മോഹം. ആയിടയ്ക്കു ആ ഉത്സാഹമൂൎത്തി ഒരു കവിസുഹൃത്തിനയച്ച കത്തിലെ ഒരു ഭാഗം നോക്കുക:—

കഴിഞ്ഞൂ ഭാരതം; ഭാരമൊഴിഞ്ഞൂ വലുതൊ,ന്നിനി
പൊഴിഞ്ഞൂറും രസാൽ വേറെച്ചുഴിഞ്ഞൂക്കിൽ പിടിക്കണം
പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങൾ പതിരററു കിടക്കവേ
മതിമങ്ങിച്ചീപ്രവൃത്തി മതിയാക്കുകിൽ നഷ്ടമാം.

ദൈവം അനുവദിച്ചിരുന്നു എന്നു വരികിൽ, നിശ്ചയമായും ആ മഹാശയൻ ചില പുരാണങ്ങളുംകൂടി പരിഭാഷപ്പെടുത്തി കൈരളീദേവിയുടെ കാൽത്തളിരിൽ കാഴ്ചവെക്കുമായിരുന്നു. എന്തു ചെയ്യാം! ദൈവത്തിനു് അതു സമ്മതമല്ലാതെ പോയി.

ഇന്നു ഗദ്യംപോലും പച്ചമലയാളത്തിലെഴുതാമെന്നുള്ള നില വന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ടു്. കുറെ കാലത്തിനുമുൻപു ചിലതെത്ര സ്ഥിതി ഇതൊന്നുമായിരുന്നില്ല. എഴുത്തുകാരനറിയാതെതന്നെ ധാരാളം സംസ്കൃതപദങ്ങൾ പേനത്തു

യിൽനിന്ന പൊഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും. "വിരവൊടു പിരിചൊടു ചെമ്മേ മമ്മാ" തുടങ്ങിയ "വിടവടപ്പൃപദങ്ങൾ" ഇഷ്ടംപോലെ പ്രയോഗിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും, സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ സഹായംകൂടാതെ ഒരു ശ്ലോകമെഴുതാൻ അന്നാക്കും കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അങ്ങനെയിരിക്കേയാണ് ഒരിക്കൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ "പച്ച മലയാളത്തിൽ" ഒരു പദ്യമെഴുതി വിദ്യാവിനോദിനിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. ഇതിനെത്തുടൎന്നു മററുകവികളുടെ വകയായി വേറെയും ചില ഒററ ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടു. ആയിടയ്ക്കു ഒരുദിവസം "വിദ്യാവിനോദിനിപത്രാധിപരും കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും മററുമായി എറണാകുളത്തുവെച്ചു കവിതാവിഷയകമായി ഓരോന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, സംസ്കൃതാപേക്ഷ അശേഷം കൂടാതെ ഓരോ ഒററശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കാമെങ്കിലും ഒരു കഥ മുഴുവൻ ഉണ്ടാക്കാൻ അസാദ്ധ്യമാണെന്നു പത്രാധിപരും സാദ്ധ്യമാണെന്നു തമ്പുരാനും തൎക്കിക്കുകയുണ്ടായി." തന്റെ ഈ അഭിപ്രായം സാധുവാണെന്നു തെളിയിക്കുന്നതിനായിട്ടാണു തമ്പുരാൻ "നല്ല ഭാഷ"യിൽ ഒരു കഥയെഴുതി ഉണ്ടാക്കിയത്.

വക്കാണത്തിന്നു വന്ന വാനവർകളെ-
    പ്പായിച്ച മറോവക
ക്കാക്കാണിയുലകെന്നു വന്നതു കണ-
    ക്കല്ലെന്നു കണ്ടിട്ടുടൻ

മുക്കണ്ണന്‍ തിരുമേനി മുഷ്ക്കോട്ടമിട-
ഞ്ഞേററിട്ടു ചെന്തീയണി-
ത്തുക്കണ്ണൊന്നു മിഴിച്ചുവാറു വെളിയില്‍
കാണായ തായേ! തൊഴാം.

എന്നിങ്ങനേ ആരംഭിക്കുന്നതും "നല്ല ഭാഷാ" പദങ്ങളേക്കൊണ്ടു രസികന്മാരെ ആകമാനം ഇളക്കിമറിച്ചതുമായ ആ പച്ചമലയാളകൃതി പുറത്തുവന്നതിനുശേഷം, കുണ്ടൂര്‍, ഉള്ളൂര്‍, പി. ജി. മുതലായവര്‍ ആ രീതിയെ അനുകരിച്ചു കവിത എഴുതിത്തുടങ്ങിയതും കാലക്രമത്തില്‍ ഒരു പുതിയ പ്രസ്ഥാനമെന്ന നിലയില്‍ അതു സാഹിത്യലോകത്തില്‍ വേരൂന്നിയതും മററും പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

പ്രാസപ്രയോഗവിഷയത്തില്‍ നമ്മുടെ ചരിത്രനായകന്‍ ഒരു വലിയ യാഥാസ്ഥിതികനായിരുന്നു. ഉള്ളൂരും കെ. സി. യും തമ്മില്‍ നടന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസസമരം തുടങ്ങുന്നതിനു എത്രയോ മുന്‍പു —മലയാളമനോരമയുടെ പ്രാരംഭകാലത്തു്—തദ്വിഷയകമായിത്തന്നെ മറെറാരു ചെറിയ വാദപ്രതിവാദം നടന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. വാദി പ്രതിവാദികളില്‍ ഏതോ ഒരു കക്ഷി പ്രാസപ്രയോഗത്തെ സംബന്ധിച്ചു് തമ്പുരാന്റെ അഭിപ്രായം എന്താണെന്നറിഞ്ഞാല്‍കൊള്ളാമെന്നു ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോള്‍ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെയാണു പറഞ്ഞതു്:—"പ്രാസം പരിത്യജിക്കണമെന്നോ വൃത്തം പരിത്യജിക്കണമെന്നോ നിര്‍ബന്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ടല്ല, മലയാളത്തില്‍ സരസകവിതാസമ്പല്‍സമൃദ്ധി സംഭവിക്കുന്നതു്. നിരര്‍ത്ഥകപദങ്ങളെ ബലാദാകര്‍ഷിച്ചു് വല്ലവിധത്തിലും നാലുപാദങ്ങളെത്തികയ്ക്കണമെന്നുമാത്രം വിചാ

രിക്കാതേ, സപ്രയോജനങ്ങളും സരസങ്ങളും സഹൃദയഹൃദയാഹ്ലാദകങ്ങളുമായ സാധുപദങ്ങളെക്കൊണ്ടുമാത്രം സരസകവിതകൾ ഉണ്ടാക്കുവാൻവേണ്ടി സകലകവികളോടും സമ്പ്രാർത്ഥിക്കുകയത്രേ സമുചിതമാകുന്നതു്." തമ്പുരാന്റെ പ്രാസത്തോടുണ്ടായിരുന്ന പ്രതിപത്തി ഇതിൽനിന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ. ഏകാദശകവികർത്തൃകമായി നടത്താൻ നിശ്ചയിച്ച മഹാഭാരതതർജ്ജമയിൽ പ്രാസപ്രയോഗനിർബന്ധത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു അംശകർത്തന്മാരായ ഏതോ ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. തമ്പുരാന്നു ഇതൊട്ടും രസിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം ആ അഭിപ്രായത്തെ എതിർത്തുകൊണ്ടു ആയിടയ്ക്കു മനോരമയിലെഴുതിയിരുന്ന രണ്ടു പദ്യങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:—

പാരിൽ പാരം പരന്നീടുമൊരറിവുപെറും
    ഭാരതം ഭാഷയാക്കാ-
നാരംഭിക്കും മഹാന്മാരതിലനഗതമാം
    പ്രാസ നിർബ്ബന്ധഗന്ധാ
തീരട്ടെത്യജിച്ചീടുകിലധികഗുണം
    വന്നുകൂടീടുമെന്നായ്
സാരജ്ഞന്മാരിലോതുന്നിതു ചിലരതിലു-
    ണ്ടൊട്ടഭിപ്രായഭേദം.

    കേരളഭാഷയിൽ വാക്കുക-
    ളേറെക്കുറവുണ്ടതിൽപെടും ദോഷം
    നേരിട്ടീ പ്രാസത്തിൻ-
    പേരിൽ കെട്ടിച്ചമത്തിടരുതാരും.

ഏതാദൃശമായ പ്രാസനിർബ്ബന്ധബുദ്ധിയിൽനിന്നു തമ്പുരാനെ മന്നകററണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു്, "പ്രാസപ്രയോഗ

നിയമത്തെയൊഴിച്ചു"കൊണ്ടുള്ള ഒരു കാവ്യം നിൎമ്മിക്കണമെന്നു ചില ആപ്തമിത്രങ്ങൾ ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹത്തോടപേക്ഷിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം അതു മുളകയുംചെയ്തു. കാലം കുറെക്കഴിഞ്ഞിട്ടും കാവ്യം പുറത്തു വരാതായപ്പോൾ, സരസകവിയായിരുന്ന ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ മലയാളമനോരമയിൽ,

പ്രാസം കൂടാതെ തീൎക്കാമൊരുകൃതി മലയാ-
ളത്തിലെന്നങ്ങു ജാതോ-
ല്ലാസം കണ്ടന്നു കല്പിച്ചതു സുകവിമണേ!
ജോലിമൂലം മറന്നോ?
പ്രാസം ചേരുന്നനേകം പടുകൃതികൾ കൃതി-
ച്ചുള്ളോരങ്ങന്നു വീതാ-
യാസം പ്രാസംവെടിഞ്ഞും ചിലതിനിയുളവാ-
ക്കേണമെന്നാണപേക്ഷ.

എന്നിങ്ങനെ തമ്പുരാനോടായിട്ടു "ഒരപേക്ഷ" പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അതിനു ചരിത്രനായകൻ മനോരമവഴിയായിത്തന്നെ പറഞ്ഞ "മറുപടി" ഇതായിരുന്നു:—

അന്നാ നിങ്ങളടുത്തലട്ടിടുകയാൽ
പ്രാസപ്രയോഗം വെടി-
ഞ്ഞൊന്നോടേ കൃതിചെയ്തു നോക്കിടുവനെ-
ന്നായേററുവെന്നാകിലും,
എന്നാൽ പ്രാസഗുണം വെടിഞ്ഞതുപടി-
ഞ്ഞിട്ടുള്ളതേക്കായിലും
നന്നാക്കാൻ പണിയെന്നു പാൎത്തു പതറി-
പ്പാങ്ങേററു പാൎക്കുന്നു ഞാൻ.

"സംക്ഷേപ"രൂപത്തിൽ എഴുതാനാരംഭിച്ചു ഈ ജീവചരിത്രം ഇപ്പോൾ തന്നെ വിചാരിച്ചതിലധികം നീണ്ടു

പ്പോയിരിക്കുന്നു. ഇല്ലെങ്കിൽ തന്നെയും, തമ്പുരാനെഴുതിയ ഇരുപതു രൂപകങ്ങളേയും പതിനഞ്ചു കാവ്യങ്ങളേയും പലവകയായ പത്തിരുപത്തഞ്ചു ഇതരകൃതികളേയും ഒരു ചരിത്രസംഗ്രഹത്തിൽ നിരൂപണരൂപത്തിൽ സാമാന്യമായിട്ടെങ്കിലും പരാമർശിക്കാൻ പുറപ്പെടുന്നതു് ഒരു വലിയ സാഹസമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു ആ ഭാഗം തീരെ വിട്ടുകളകയേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. ദിങ്മാത്രദർശനംകൊണ്ടു വായനക്കാരുടെ ജിജ്ഞാസയെ തട്ടിയുണർത്തുകമാത്രമേ, സാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു ലഘുചരിത്രലേഖകൻ ചെയ്യേണ്ടതായിട്ടുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടു, ഒന്നുരണ്ടു പ്രധാനസംഗതികൾകൂടി പറഞ്ഞു ഇതിനു പൂർണ്ണവിരാമമിട്ടേക്കാം.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാന്നു് ഗദ്യവും പദ്യത്തേപ്പോലെതന്നെ സ്വാധീനമായിരുന്നു എന്നുള്ള വാസ്തവം എല്ലാവരും ഒരുപോലെ മനസ്സിലാക്കീട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണു്. രസികരഞ്ജിനി, വിദ്യാവിനോദിനി, മംഗളോദയം, ലക്ഷ്മീഭായി, കേരളം മുതലായ പത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഓരോ അവസരങ്ങളിലായി അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുള്ള ഗദ്യലേഖനങ്ങളെല്ലാം ശേഖരിച്ചു പുസ്തകരൂപത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനു വലിയ ഒരു സമ്പാദ്യമായിരിക്കും. ദേശചരിത്രത്തേയും സമുദായചരിത്രത്തേയും വിശദീകരിക്കുന്ന പല നല്ല ലേഖനങ്ങളും ആ കൂട്ടത്തിലുണ്ടു്. ഇതുപോലെ കേരളസമുദായചരിത്രാന്വേഷണതല്പരനായ ഒരു കവി ഈ അടുത്ത കാലത്തു മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗദ്യലേഖനങ്ങൾ മാത്രമല്ല, ചില ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങളും

രൂപകങ്ങളും കൂടി ചരിത്രപ്രധാനങ്ങളായിട്ടാണ് എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. പാലുള്ളിചരിതം, കലുക്കമില്ലാവ്യൂർഗ്ഗഹം, കൂടൽമാണിക്യം മുതലായ ഖണ്ഡകാവ്യങ്ങൾ പ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലൊ. കൊടുങ്ങല്ലൂരും കോഴിക്കോട്ടുമുള്ള രാജകുഡുംബങ്ങൾ തമ്മിൽ പണ്ടു നടന്ന ഒരു കലഹത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഏഴങ്കത്തിൽ എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു നാടകമാണ് "മാനവിക്രമവിജയം." പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലത്തെ ചില ചരിത്രശകലങ്ങളടങ്ങിയ "മാർത്താണ്ഡവിജയം" എന്നൊരു നാടകവുംകൂടി ഒടുവിൽ എഴുതിത്തുടങ്ങിയിരുന്നുവത്രെ. തമ്പുരാൻെറ ചരിത്രവിഷയകങ്ങളായ കൃതികളിൽ സൎവ്വോൽകൃഷ്ടമായ സ്ഥാനത്തെ അർഹിക്കുന്നതു "കേരളം" എന്ന കാവ്യമാകുന്നു. അതു മുപ്പതുസൎഗ്ഗംകൊണ്ടു അവസാനിപ്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു കവിയുടെ ഉദ്ദേശം. ഇതിൽ പത്തു സൎഗ്ഗത്തോളം മാത്രമേ എഴുതിത്തീൎന്നുള്ളു. പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ട "കേരള"ത്തിലാകട്ടെ അഞ്ചു സൎഗ്ഗം മാത്രമാണടങ്ങീട്ടുള്ളതു്.

കന്യാകുമാരി ക്ഷിതിയാദിയായ്ഗ്ഗോ-
കൎണ്ണാന്തമായ് തെക്കുവടക്കു നീളേ
അന്യോന്യമംബാശിവർ നീട്ടിവിട്ട
കണ്ണോട്ടമേററുണ്ടൊരു നല്ലരാജ്യം.
ശ്രീഭാൎഗ്ഗവൻ പണ്ടു തപഃപ്രഭാവ-
സ്വാഭാവികപ്രൗഢിമദോർബ്ബലത്താൽ
ക്ഷോഭാകുലാംഭോധിയൊഴിച്ചുതന്ന
ഭൂഭാഗമാണീസ്ഥലമെന്നു കേൾപ്പൂ!

ന്നിങ്ങനെ ഊൎജ്ജസ്വലമായ രീതിയിൽ ആരംഭിക്കുന്ന ആ മഹാകാവ്യം ഉദ്ദേശിച്ചതുപോലെ മുഴമിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ, കേരളചരിത്രത്തിൽ നമുക്ക ഏററവും വിലപിടിച്ച ഒരു പുസ്തകമുണ്ടാകുമായിരുന്നു!

കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെപ്പോലെ സാഹിത്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് പ്രയോജനകരമായ ജോലി ചെയ്തവരായിട്ടോ അത്ര അധികം പുസ്തകങ്ങളെഴുതിയവരായിട്ടോ ഈ അടുത്തകാലത്തു കേരളത്തിൽ വളരെപ്പേരുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു സൎവ്വവിദിതമാണെങ്കിലും, ഭാഷാപോഷണത്തിനായി താൻ വളരെയൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നും ഇനിയും പലതും പ്രവൎത്തിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരം.

മുൻപേ നമ്മുടെ കേരളത്തിലധികം
ക്രൂർകൊണ്ടു മാലോകരിൽ
തൻപേർകൊണ്ടു നടന്ന യോഗ്യർ ചിലരി-
ങ്ങുണ്ടായിരുന്നീലയോ?
അൻപേറുന്നവരിൽ കൃതജ്ഞതയോടൊ-
ത്തീനമ്മളാ മാന്യരേ
വൻപേറുന്ന ചരിത്രചിത്രമെഴുതി-
ക്കാണിക്കുവാൻ നോക്കണം

എന്നു തമ്പുരാൻ കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണിഅവർകൾക്കയച്ച ഒരു കത്തിൽ എഴുതിക്കാണുന്നതുകൊണ്ടു ഏതോ ചില കേരളീയമഹാന്മാരുടെ ജീവചരിത്രങ്ങളെഴുതണമെന്നു അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നതായി തെളിയുന്നുണ്ട്. കുമാരസംഭവം തൎജ്ജമചെയ്യണമെന്നും ആ ഭാഷാഭിമാനി വിചാരിച്ചിരുന്നു. അതിൽ ഏതാനും ഭാഗം തൎജ്ജ

മ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിലെ ദുഃഖപര്യവസായികളായ നാടകങ്ങളുടെ രീതിയിൽ ഒരു രൂപകം ഭാഷയിലെഴുതണമെന്നും അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അതിനെ സംബന്ധിച്ച് കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസുമാപ്പിള അവർകൾക്കു 1068-ൽ മദ്രാസിൽനിന്നയച്ച ഒരു കത്തിൽ "ഞാൻ ഇപ്പോൾ ട്രാജഡിഇംഗ്ലീഷ്നാടകച്ഛായയിൽ സംസ്കൃതനാടകശാസ്ത്രസമ്പ്രദായം വിടാതെ ഒന്നു നിർമ്മിപ്പാൻ വിചാരിപ്പാൻ ഭാവിപ്പാൻ തുടങ്ങുവാൻ ഉത്സാഹിക്കുവാൻ നോക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നതിന് ഒരുങ്ങുന്നതിനു മോഹിക്കുന്നതിനു ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നുവെച്ചാൽ അത്ര സാവധാനത്തിലാണെന്നർത്ഥം." എന്നിങ്ങനെ തമ്പുരാൻ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. ആയിടയ്ക്കു മദ്രാസ് ലേഖകൻ മനോരമയ്ക്കയച്ചിരുന്ന ഒരു വാർത്താശകലത്തിൽ "കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ വൃശ്ചികം 12-ാംനു നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങി. അദ്ദേഹം പുതുതായി ഉണ്ടാക്കിത്തുടങ്ങിയിട്ടുള്ള ട്രാജഡിനാടകത്തിന്റെ പേര് "മാണിക്യസാരൻ" എന്നാണ്." എന്നു കുറിച്ചുകാണുന്നതിൽനിന്നു നാടകത്തിന്റെ ജോലി ആരംഭിച്ചിരുന്നു എന്നും തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ.

മുന്നേതന്നെ കുമാരസംഭവമതാം
കാവ്യം, മഹാഭാരതം,
പിന്നെ ട്രാജഡിതൻ വിധത്തിലഴകാ-
ർന്നുള്ളോരു സദ്രൂപകം,
എന്നിത്യാദികൾ തർജ്ജമയ്ക്കുമെഴുതി-
ത്തീർക്കാനുമായിബ്ഭവാൻ
നന്നായ് യത്നമെടുത്തതെന്തു മുഴുവൻ
തീർന്നാ ഗുണാംഭോനിധേ!

എന്നു കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾ തമ്പുരാനയച്ച പദ്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ശ്ലോകവും ഇതുതന്നെയായിരിക്കണം. "മുഴുവൻ തീൎന്നോ" എന്നു ചോദിക്കുന്നസ്ഥിതിക്കു "കുറെ തീൎന്നു" വിവരം തമ്പുരാൻ മി: ശങ്കുണ്ണിയെ അറിയിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. തീൎന്നിടത്തോളം ഭാഗം വല്ല സ്ഥലത്തും മറഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ടോ, അതോ നശിച്ചുപോയോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ചരിത്രപ്രധാനമായി എഴുതാൻ തുടങ്ങിയിരുന്ന മാൎത്താണ്ഡവിജയം നാടകത്തെപ്പററി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഇതുപോലെ അദ്ദേഹം എന്തെല്ലാം എഴുതിത്തുടങ്ങിയിരുന്നുവെന്നോ അതിൽ ഏതെല്ലാം എവിടെയെല്ലാം കിടപ്പുണ്ടെന്നോ ഇന്നു ആൎക്കും ഒരു രൂപവുമില്ലാതെയാണു വന്നിരിക്കുന്നതു്. ഇത്രമാത്രം ഉത്സാഹശാലിയും പരിശ്രമശീലനുമായിരുന്നിട്ടും താൻ ഒരു വലിയ അലസനാണെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരം. 1070 ചിങ്ങമാസത്തിൽ അദ്ദേഹം കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കെഴുതിയ ഒരു കത്തിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു:—

ദുൎമ്മോഹംകൊണ്ടു ചാടിപ്പലതുമതുമിതും
  തീൎക്കുവാൻ നോക്കു,മെന്നാൽ-
ത്തൻമോഹംപോലെ പററില്ലഖിലമതു ദൃഢം
  മൎത്ത്യന്മാൎക്കു ചട്ടം;
ഉൾമോദാലൊട്ടു തീൎക്കും ചിലതു; ചിലതിട-
  യ്ക്കിട്ടിടും; ഞാനുമേവം;
നന്മോപാലംഭമെന്തിന്നിവിടെ വിധിവിധി-
  പ്പോന്നതേ തീൎന്നു കിട്ടൂ.

കവിസങ്കേതങ്ങൾ, കല്പനാവൈചിത്ര്യം പ്രതിപാദനരീതി മുതലായ വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ ആദ്യകാലത്തൊക്കെ ഒരു വെറും യാഥാസ്ഥിതികനായിരുന്നുവെങ്കിലും, അവസാനകാലമായപ്പോൾ ആ നില വിട്ടു ഉൽപതിഷ്ണുത്വത്തിലേക്കു കാൽ വെച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നുവെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാരായണാസ്ത്രദാനം, ഭീമയോഗം, ഭീഷ്മസമാധി, യുധിഷ്ഠിരശമം, യാത്രാദാനം മുതലായ ഖണ്ഡകൃതികൾ മുക്തകണ്ഠം വിളിച്ചുപറയുന്നുണ്ട്.

സ്ഫുടശാന്തഗഭീരമായ നോട്ടം,
പടയാളിപ്പടി വാൻനിയന്ന ദേഹം,
ഇടയിൽ ചില നില്പൊടാനയൊക്കും
നട,യെല്ലാമവനിൽ തെളിഞ്ഞു കണ്ടു.

എന്നുള്ള അശ്വത്ഥാമാവിന്റെ അംഗവർണ്ണനവും

ശമനാത്മജ! നില്പതെന്തിരിക്കൂ;
സമമങ്ങയ്ക്കുമെനിക്കുമീ പ്രദേശം;
കമലാവതി തന്നതാണിതെല്ലാം;
കമലാക്ഷന്റെ കൃപാവിലാസമോർക്കൂ.

എന്നു യുധിഷ്ഠിരശമത്തിൽ മഹാബലി ധർമ്മപുത്രരോടു പറയുന്ന ഭാഗവും

ഇടതിങ്ങിയെഴുന്ന മാമുനീന്ദ്ര-
ക്കിടയിൽ പെട്ടൊരു ഭാർഗവർഷി രാമൻ
ഇടമിന്നു കിടുങ്ങു വാക്കു വല്ലാ-
തിടറിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞിതിപ്രകാരം.

എന്നിങ്ങനെഭീഷ്മസമാധിയ്ക്കുശേഷം പരശുരാമപ്രഭൃതികളുടെ പകച്ചുനില്പിനെ കവിവാക്കിൽ വർണ്ണിക്കുന്ന ഭാഗവും എത്രമാത്രം ഹൃദയംഗമമായിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക. ഇങ്ങനെ ഉൽപതിഷ്ണുതപദത്തിലെത്തിയതിനുശേഷം, പ്രത്യേക പുസ്തകരൂപത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു കാര്യം അദ്ദേഹം എഴുതാതെ പോയതു കൈരളിയുടെ ഭാഗ്യദോഷംകൊണ്ടെന്നല്ലാതെ എന്താണു പറയേണ്ടതു്!

ചരിത്രനായകന്റെ സ്വഭാവനൈർമ്മല്യത്തെപ്പററിയുംകൂടി രണ്ടു വാക്കു പറയാതിരുന്നാൽ, അതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു ന്യൂനതയായിരിക്കും. ചെറുപ്പംമുതൽക്കുതന്നെ തമ്പുരാൻ എല്ലാവരോടും വളരെ വിനയത്തോടും സ്നേഹത്തോടുംകൂടിയാണു പെരുമാറിയിരുന്നതു്. പ്രായംകൂടിവന്നതോടുകൂടി ഈ സ്വഭാവനൈർമ്മല്യവും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ വന്നു. ഒരു മഹാകവി എന്നോ രാജകുമാരനെന്നോ ഉള്ള ദുരഭിമാനമൊ ദുരഹങ്കാരമൊ ആ മഹാപുരുഷനെ ഒരിക്കലും തീണ്ടിയിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു "നാടൊക്കെ വീടും നാട്ടുകാരൊക്കെ വീട്ടുകാരു"മായിത്തീൎന്നതിനുള്ള പ്രധാന കാരണവും ഇതുതന്നെയാണു്. അന്നത്തെ ജനസാമാന്യവും പണ്ഡിതഖണ്ഡലന്മാരും തമ്പുരാനെ ഒരുപോലെ സ്നേഹിച്ചിരുന്നതും മറെറാന്നുകൊണ്ടുമല്ല. ആ മഹാപുരുഷന്റെ ചരമവൃത്താന്തത്തെപ്പററി കേട്ടപ്പോൾ സന്താപനിമഗ്നനായിത്തീൎന്ന വള്ളത്തോൾ,

എല്ലാരിലും സൌഹൃദമൊന്നുപോലാ-
ണെൻതമ്പുരാനില്ലൊരു പക്ഷഭേദം
കണ്ണാടിപോലുള്ള വിമലം കരൾക്കാ-
മ്പിതൊക്കെ നമ്മൾക്കിനിയോർക്ക മാത്രം

എന്നു വാവിട്ടു പറഞ്ഞുപോയതു ഔപചാരികമായിട്ടുമാത്രമല്ലെന്നുള്ളതു തമ്പുരാനുമായി അടുത്തു പരിചയിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കൊക്കെയറിയാം. തന്റെ കവിതയെപ്പററി ആരെങ്കിലും കുററം പറഞ്ഞാൽ അവരെ കുഴിയിൽ ചാടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഇന്നത്തെ അപരിഷ്കൃതമനസ്ഥിതി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം ആ ഗുണദോഷത്തെ സ്വീകരിച്ചു തദനുസരണം പ്രവർത്തിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. തന്റെ കവിതയിൽ മനസ്സറിയാതെ വല്ല അബദ്ധവും വന്നുപോയതിനെ ആരെങ്കിലും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നപക്ഷം, ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ ആ പ്രയോഗത്തെ സാധൂകരിച്ച് എങ്ങനെയെങ്കിലും തന്റെ തല പൊക്കിപ്പിടിക്കണമെന്നുള്ള നിർബ്ബന്ധബുദ്ധിയും അദ്ദേഹത്തിനില്ലായിരുന്നു. "നല്ല ഭാഷ" എന്ന പച്ചമലയാളകൃതിയെപ്പററി മുൻപ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. എഴുതിക്കഴിഞ്ഞ ഉടനെ അദ്ദേഹം അതു കൊ. ശങ്കുണ്ണി അവർകൾക്കയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. അഷ്ടി, നന്ദി, രാത്രി എന്നിങ്ങനെ അപൂർവ്വം ചില സംസ്കൃതപദങ്ങൾ അതിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുള്ളതായി പരിശോധകൻ കണ്ടു. ചിരപരിചയംകൊണ്ടുള്ള അശ്രദ്ധയാൽ തമ്പുരാൻ മനസ്സറിയാതെ പ്രയോഗിച്ചുപോയവയായിരുന്നു അവ. മി: ശങ്കുണ്ണി ഈ പിശക ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു ഉടനെ, തമ്പുരാൻ

അഷ്ടി നന്ദിനാഥ രാത്രിയീവിധം
പെട്ടുപോ[illegible]വാകെന്തെല്ലാം സഖേ!
തട്ടിനീക്കിയത്ത ദേവ്വിങ്ങഭപോലെയാ-
ക്കീട്ടു വേണ്ടപടി ചെയ്യുകൊറംകെടോ.

എന്നു മറുപടി എഴുതി അയക്കയാണു ചെയ്തതു്. ഇതു പോലെ കെ. സി. കേശവപിള്ളയും സംസ്കൃതത്തിലെഴുതിഅയച്ച ഒരു കത്തിൽ "പ്രത്യപ്രൈഷി" എന്നൊരു ക്രിയാപദം തമ്പുരാൻ അബദ്ധമായി പ്രയോഗിച്ചുപോയി. പ്രതി, പ്ര, എന്ന രണ്ടുപസർഗ്ഗങ്ങളുംക്കശേഷം, ഗത്യർത്ഥകമായ ഇഷധാതുവിന്റെ ലുങ്ങ്രൂപത്തിൽ അഡാഗമം വന്നാൽ ക്രിയാരൂപം "പ്രതിപ്രൈഷി" എന്നായിരിക്കും. ഈ തത്വം മനസ്സിലാക്കിയ കെ. സി. കേശവപിള്ള "പ്രത്യപ്രൈഷി" എന്ന പ്രയോഗം സാധുവാണോ എന്നു സപ്രശ്രയം തമ്പുരാനോടെഴുതിച്ചോദിച്ചു. തമ്പുരാനാകട്ടെ ഒട്ടും സംശയം തോന്നിയില്ല. കെ. സി. യുടെ കത്തു കിട്ടിയ ഉടനെ,

പ്രത്യപ്രൈഷിത്യപഭ്രഷ്ടം
നാസ്ത്യത്രവിശയാങ്കരഃ

എന്നു മഹാശയന്മാർക്കു യോജിച്ചവിധത്തിൽതന്നെ അദ്ദേഹം മറുപടി അയച്ചുകൊടുത്തു. പ്രത്യപ്രൈഷി എന്ന പ്രയോഗം തെററാണെന്നുള്ളതിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല എന്നാണു് ഈ പദ്യാർത്ഥത്തിന്റെ അർത്ഥം. വേറെ വല്ലവരുമാണെങ്കിൽ പദച്ഛേദംചെയ്തു പ്രയോഗത്തെ സാധൂകരിച്ചു കാണിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമായിരുന്നു. സംസ്കൃതഭാഷയുടെ സ്ഥിതിക്കു്, വളരെ വളഞ്ഞ വഴിയിൽ ക്കൂടി പോയാൽ ഒരുപക്ഷേ ആ ശ്രമം സഫലമായി

എന്നും വരാം. സംസ്കൃതത്തിന്റെ മറുകര കണ്ട പുന്നശ്ശേരി നീലകണ്ഠശർമ്മ അവർകളും, പ്രാധാന്യത, നൈർമ്മല്യത എന്നിത്യാദി "ഇരട്ടിമധുര"പ്രയോഗങ്ങളെ സംസ്കൃതവ്യാകരണനിയമമനുസരിച്ചു നോക്കിയാൽ വേണമെങ്കിൽ സാധൂകരിക്കാമെന്നു് ഒരിക്കൽ പ്രസംഗിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. പറയത്തക്ക അർത്ഥമോ പരസ്പരസംബന്ധമോ ഇല്ലാത്ത കുറെ പദങ്ങളെ വൃത്തനിബന്ധനയൊപ്പിച്ചു കൂട്ടിച്ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ ഒരു പദ്യത്തെ ശരിയായി അന്വയിച്ചു വ്യാഖ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു്, കൈക്കുളങ്ങര രാമവാരിയർ തന്നെ പരീക്ഷിക്കാൻ വന്ന ഒരു പ്രതിയോഗിയെ പണ്ടു തോല്പിച്ചിട്ടുണ്ടത്രെ. അതാണു സംസ്കൃതഭാഷയുടെ സ്ഥിതി. ഇങ്ങനെയുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു വഴിയിൽക്കൂടി സഞ്ചരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനു കെ. സി. കേശവപിള്ളയേയും കളിയാക്കി വിടാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. പക്ഷെ, തമ്പുരാനു് ആ സമ്പ്രദായം ഒട്ടും ഇഷ്ടമായിരുന്നില്ല. താൻ ഏതുദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി ഒരു പദം പ്രയോഗിച്ചിരുന്നുവോ, ആ ഉദ്ദേശ്യപ്രകാരം അതു തെറ്റാണെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. ഉടനെ തെറ്റു സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതാണു ഋജുബുദ്ധികളുടെ ലക്ഷണം! ഇതാണു മഹാമനസ്കത!! ഭാരതം ഭാഷയാക്കിത്തുടങ്ങിയ കാലത്തു്.

> കണ്ടീലയോ കിമപി [illegible]തെ ഭാഷി,യൊട്ടും-
> കൊണ്ടീലയോ? പറക—മാതിരിബോധമായോ!
> ഉണ്ടീക്രമത്തിനു കുറച്ചു കുറച്ചിലെങ്കിൽ
> മിണ്ടീടിലേ വെളിയിൽ ഞാനറിയുള്ളുവല്ലോ.

എന്നും മററും തമ്പുരാൻ തൻെറ സ്നേഹിതന്മാരോടഭി
പ്രായം ചോദിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ട്. നിരൂപ
കന്മാരുടെ അഭിപ്രായങ്ങളറിഞ്ഞു തദനുസരണം പ്രവ
ൎത്തിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു എന്നാണ
ല്ലോ ഇതിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കേണ്ടതു്. ആ കവികേ
സരി ഇങ്ങനെ വിനയംകൊണ്ടു് എത്രത്തോളം താഴ്ന്നു
വോ, വിഖ്യാതികൊണ്ടു് അത്രത്തോളം ഉയരുകയാണു
ചെയ്തതു്. കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ എന്ന പേരുകേൾ
ക്കുമ്പോൾ സാഹിത്യകാരന്മാർ പൊതുവേ ഭക്തിബഹു
മാനപൂൎവ്വം ഇന്നും തലകുനിക്കുന്നതു വെറുതെയല്ല.

ഇങ്ങനെ എല്ലാംകൊണ്ടും ഒരു മാതൃകാപുരുഷനാ
യിരുന്ന ചരിത്രനായകൻ, നാല്പത്തൊൻപതാമത്തെ വയ
സ്സാരംഭിച്ച് അധികം കഴിയുന്നതിനു മുൻപു്, ആകസ്മി
കമായി പിടിപെട്ട അതിസാരരോഗത്താൽ ഇഹലോക
വാസം ഉപേക്ഷിക്കയാണുണ്ടായതു്. 1088 ധനു 29-ാനു-
വരെ നിത്യകൎമ്മാദികൾക്കു യാതൊരു വിഘ്നവും നേരി
ട്ടിരുന്നില്ല. അന്നും പ്രാതഃസ്നാനം കഴിഞ്ഞു പരദേവത
യായ ഭഗവതിയെ ഭജിക്കുന്നതിനായി ക്ഷേത്രത്തിൽ
പോയിരുന്നു. പിന്നെ കുളിയുണ്ടായിട്ടില്ല. മകരം 19-ാനു-
കേരളീയൎക്കും കേരളഭാഷയ്ക്കും ഭയങ്കരമായ ഒരു ദുൎദ്ദിന
മായിരുന്നു. അഹോ, കഷ്ടം! ഹൃദയഭേദകമായ ആ വ
ൎത്തമാനം കേട്ട വള്ളത്തോൾ ഇടനെഞ്ചിടറിക്കൊണ്ടു പ
റഞ്ഞ ആ വാക്കുകൾ ഇന്നും യഥാൎത്ഥമായിത്തന്നെയിരി
ക്കുന്നു. നോക്കുക:—

ചിക്കെന്ന വിജ്ഞാനവിശേഷരത്ന-
ച്ചെപ്പായിരുന്നാത്തല ചാമ്പലായി!
നിനക്കൂവയ്യെൻ മലയാളഭാഷേ,
നിർഭാഗ്യയാം നിൻ ഗതിയെന്തുമേലിൽ?

സഹൃദയാഗ്രേസരനായിരുന്ന ആ സാഹിത്യപ്രണയിയുടെ ഭൗതികദേഹം ലോകത്തിൻെറ മാംസചക്ഷുസ്സുകളിൽനിന്നു മറഞ്ഞുപോയെങ്കിലും, അദ്ദേഹം ലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചുപോയ യശശ്ശരീരം ഇന്നും സജീവമായിത്തന്നെ നിലനില്ക്കുന്നു. മലയാളഭാഷയും മലയാളികളും ഉള്ളിടത്തോളം കാലം അതു ശാശ്വതമായി നിലനില്ക്കുകയും ചെയ്യും.

III

ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ ബി. എ.

വാസനകൊണ്ടും പാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടും കവിത എഴുതാം. നിരന്തരാഭ്യാസജന്യമായ പരിചയമെന്നും, അവ്യക്തമായ ജന്മാന്തരസ്മരണയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന പരിചയമെന്നും, വാസനയെ രണ്ടുവിധത്തിൽ നിർവ്വചിക്കാറുണ്ടു്. പറയത്തക്ക പഠിപ്പോ പാണ്ഡിത്യമോ ഇല്ലാത്ത പാമരപ്രായന്മാർ ചിലപ്പോൾ കവിതയെഴുതാറുള്ളതിനെ ഉദാഹരിച്ചുകൊണ്ടാണു ചിലർ വാസനയ്ക്കു ജന്മാന്തരവുമായി ബന്ധമുണ്ടെന്നു പറയുന്നതു്. ഇതു ശരിയല്ലെന്നും അങ്ങനെയുള്ള ആളുകൾ ആദ്യം വളരെയൊക്കെ എഴുതി ചവറ്റുകുട്ടയിലേക്കു തള്ളിയതിനുശേഷം, തങ്ങൾക്കു തന്നെ തരക്കേടില്ലെന്നുതോന്നി പുറത്തുവിടുന്ന കൃതികൾമാത്രം നാം കാണുന്നതുകൊണ്ടാണു നമുക്കു അത്തരത്തിൽ ഒരു തെറ്റിദ്ധാരണയുണ്ടാകുന്നതെന്നും, ആദ്യം എഴുതി ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട കൃതികളെ പരിശോധിച്ചുനോക്കുന്നപക്ഷം, നിരന്തരാഭ്യാസം തന്നെയാണു അവരെ ഒടുവിൽ കവികളാക്കിത്തീർത്തതെന്നു തെളിയാതിരിക്കയില്ലെന്നുമാണു മറ്റൊരു കൂട്ടരുടെ അഭിപ്രായം. പാണ്ഡിത്യംകൊണ്ടു കവിത എഴുതുന്നവരുടെ കഥയാകട്ടെ, ഇതിൽ നിന്നൊക്കെ വ്യത്യസ്തമത്രെ. പണ്ഡിതന്മാരല്ലാത്തവർക്കു കവികളാകാൻ പാടില്ലെന്നില്ലെങ്കിലും,

പാണ്ഡിത്യവും വാസനയും ഒന്നിച്ചു ചേൎന്നാൽ, അതിന്റെ ഫലം എത്രയോ ആശാസ്യമായിരിക്കുമെന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

> കവിതാ ജായതേ ശക്ത്യാ
> വൎദ്ധതേഭ്യാസയോഗതഃ
> അസ്യ ചാരുതാ നിഷ്പത്തൌ
> വ്യുൽപത്തിസ്തു ഗരീയസീ

എന്നാണു ആചാൎയ്യദണ്ഡിയുടെ മതം. "ശക്തിയിൽനിന്നാണു കവിതയുടെ ഉൽഭവം. അഭ്യാസംകൊണ്ടു അതു വൎദ്ധിക്കുന്നു. വ്യുൽപത്തിയാകട്ടെ, കവിതയെ ഏററവും മനോഹരമാക്കിത്തീൎക്കുകയും ചെയ്യുന്നു." ഇങ്ങനെ കവിതയുടെ ഉൽപത്തിക്കു ശക്തിയും ചാരുതാത്തിനു വ്യുൽപത്തിയും അത്യാവശ്യമാണെന്നു ദണ്ഡി ഒരിടത്തു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ശക്തിയില്ലെങ്കിലും ഇഷ്ടദേവതാഭജനം കൊണ്ടും നിരന്തരാഭ്യാസംകൊണ്ടും ഒരുവനു കവിലോകത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠ സമ്പാദിക്കാമെന്നു അദ്ദേഹം തന്നെ മറെറാരിടത്തു സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട്. പാശ്ചാത്യന്മാരുടെ മതവും ഇതുതന്നെയാണ്. പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി കവിലോകത്തിൽ കടന്നുകൂടുന്നവരെ പണ്ഡിതകവികളെന്നും, വാസനമൂലം കവനകലാലോലുപന്മാരായിത്തീരുന്നവരെ വാസനാകവികളെന്നും സാഹിത്യശാസ്ത്രം വ്യവഹരിക്കുന്നു. ഈ നിയമമനുസരിച്ചു നോക്കിയാൽ, പരേതനായ സരസകവി ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ (ബി. എ.) അവർകളെ ഒന്നാംതരം ഒരു വാസനാകവിയായിട്ടുവേണം ഗണിക്കാൻ. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യം

"കഷ്ടിപിഷ്ടി"യായിരുന്നു. കവിലോകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രതിഷ്ഠയാകട്ടെ, സുസമ്മതവും അചഞ്ചലവുമാണുതാനും. ഇങ്ങനെ, വലിയപാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ സഹായമൊന്നും കൂടാതെതന്നെ, ബാല്യാൽ പ്രഭൃതിയുള്ള നിരന്തരാഭ്യാസത്തിന്റെ ഫലമായി, മലയാളത്തിലെ സുസമ്മതന്മാരായ കവികളുടെ ഇടയിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനത്തെ കൈവശപ്പെടുത്തിയ സഹൃദയാഗ്രേസരനായ ആ സാഹിത്യപ്രണയിയേപ്പറ്റി സാമാന്യമായിട്ടെങ്കിലും ഒന്നു മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കേണ്ടതു് മാതൃഭാഷയെ സ്നേഹിക്കുന്ന ഓരോരുത്തന്റേയും ഒഴിച്ചുവെക്കാൻ പാടില്ലാത്ത കടമയാണെന്നുള്ളതിൽ രണ്ടുപക്ഷമുണ്ടാകാനിടയില്ലല്ലോ.

കൊച്ചി സംസ്ഥാനത്തു തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിൽ വടക്കാഞ്ചേരിക്കു തൊട്ടുകിടക്കുന്ന എങ്കക്കാട്ടു വില്ലേജിൽ എങ്കക്കാട്ടുദേശമാണു് ഒട്ടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോന്റെ ജന്മഭൂമി. "തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിന്റെ ഏതാണ്ടു നടുവിൽക്കൂടി തെക്കുവടക്കുള്ള തീവണ്ടിപ്പാതയുടെ കിഴക്കു് മിക്കവാറും കാടുകെട്ടിക്കിടക്കുന്ന കുന്നുകളാലും മലകളാലും നിറയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രദേശത്തിന്റെ തെക്കുകിഴക്കേ ഭാഗത്തായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മച്ചാട്ടുമലയുടെ അടിവാരസ്ഥാനത്തേയാണു് എങ്കക്കാട്ടുദേശം അവലംബിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മച്ചാട്ടുമലയിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന ഒരു നദീപോതം ഈ വില്ലേജിൽക്കൂടി ഒഴുകുന്നുണ്ടു്. വനദേവതകളുടേയും വനലക്ഷ്മിയുടേയും നിത്യസാന്നിദ്ധ്യമുള്ള ഈ പ്രദേശം വാണീസ്തനജനിതയായ കവിതാവനിത വിളയാടുന്ന രംഗങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നുതന്നെ പറയാം. പ്ര

കൃതിദേവിയുടെ അകൃത്രിമരാമണീയകം വിപുലരൂപത്തിൽ വിലസുന്നതും കവികൾക്കും ചിത്രകാരന്മാർക്കും ഒരുപോലെ ഹൃദ്യവുമായ ഈ ദിക്കിൽ കൊല്ലവർഷം 1045-ാമാണ്ട് തുലാമാസം 10-ാംനു- തിരുവാതിര നക്ഷത്രത്തിൽ നമ്മുടെ കവി ജനിച്ചു."

മാതാവിന്റെ നാമധേയം ഒട്ടവിൽ കുഞ്ഞിക്കുട്ടി അമ്മ എന്നായിരുന്നു. ചരിത്രനായകൻ അവരുടെ ദ്വിതീയപുത്രനാണെങ്കിലും, ഒട്ടവിൽ, കാര്യംകൊണ്ട് അദ്വിതീയനായിട്ടാണ തീന്നതു്. പിതാവായ ആച്ചത്തൂർ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിപ്പാട് ഒരു നല്ല രസികനും സഹൃദയനുമായിരുന്നു. അല്പം കവിതാവാസനയും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നാണ പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മററു രണ്ടു പുത്രന്മാരായ പാലിയത്തു ചെറിയ കുഞ്ഞുണ്ണിഅച്ചൻ, ആലത്തൂർ അനുജൻ നമ്പൂരിപ്പാട് എന്നിവരും ഒട്ടവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനവനെപ്പോലെ തന്നെ കവികളും സാഹിത്യകുശലന്മാരുമായിക്കാണുന്ന സ്ഥിതിക്ക് പരമേശ്വരൻനമ്പൂതിരിപ്പാട് ഒരു സാഹിത്യവിശാരദനായിരുന്നു എന്നു ന്യായമായി അനുമാനിക്കാനും വഴിയുണ്ടല്ലോ.

ബാല്യവിദ്യാഭ്യാസം കേമമായ രീതിയിലൊന്നുമായിരുന്നില്ല. ഇന്നത്തെപ്പോലെ നാടു മുഴുവൻ പാഠശാലകളും വീടുതോറും അദ്ധ്യാപകന്മാരും ഉള്ള കാലമായിരുന്നില്ല അതു്. വല്ല നാട്ടെഴുത്തച്ഛന്മാരും നടത്തിവന്നിരുന്ന കുടിപ്പള്ളിക്കൂടങ്ങളായിരുന്നു ഭൂരിപക്ഷം കുട്ടികളുടേയും "സർവകലാശാലകൾ." ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു കുടിപ്പള്ളിക്കൂടം പോലും അന്നു സ്വദേശത്തില്ലാതിരുന്നതു

കൊണ്ടു് സ്വന്തം കുടുംബത്തിൽത്തന്നെ പ്രത്യേകം ശമ്പളം കൊടുത്തിരുത്തിയ ഒരു എഴുത്താശാന്റെ കീഴിൽ ചരിത്രനായകൻ തന്റെ അഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിൽ വിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിച്ചു. കോളംപ്രത്തു കുഞ്ഞനെഴുത്തച്ഛൻ എന്ന ഒരു സാധുശീലനായിരുന്നു കളരിയിലെ ആശാൻ. "കുഞ്ഞുകൃഷ്ണ"നെക്കൊണ്ടു ഒന്നാമതായി "ഹരിഃ ശ്രീ" വരപ്പിച്ചതും അദ്ദേഹം തന്നെയായിരുന്നു. പഴയരീതിയിലുള്ള ആ പ്രാരംഭവിദ്യാഭ്യാസം അഞ്ചാറു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു നീണ്ടുനിന്നു. നിലത്തെഴുത്തു്, എഞ്ചുവടി, ഗണേശാഷ്ടകം, മുകുന്ദാഷ്ടകം, അമരകോശം, വാക്യം മുതലായവയായിരുന്നു അന്നത്തെ പ്രധാന പാഠങ്ങൾ. അതു കഴിഞ്ഞു് ഉദ്ദേശം പന്ത്രണ്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ വടക്കാഞ്ചേരിയിൽ പുതുതായി തുടങ്ങിയ ഒരു ഗ്രാൻറുപ്രൈമറി സ്കൂളിൽ ചേർന്നു പഠിച്ചുതുടങ്ങി. അവിടെ നാലു ക്ലാസ്സുവരെ പഠിച്ചു ജയിച്ചപ്പോൾ പിന്നെ പഠിക്കാൻ അടുത്ത ദിക്കിൽ സ്കൂളില്ലാതിരുന്നതിനാൽ തൃശ്ശിവപേരൂർ മിഡിൽസ്കൂളിൽ ചെന്നുചേർന്നു. 1061-ൽ മിഡിൽസ്കൂൾ പരീക്ഷ പാസ്സായി. ഇപ്പോൾ മദ്രാസ് സർവ്വകലാശാലയിൽ വൈസ് ചാൻസലരായിരിക്കുന്ന കോങ്കോത്തു രാവുണ്ണിമേനോനവർകൾ മിഡിൽസ്കൂളിൽവച്ചു് ചരിത്രനായകന്റെ സഹപാഠിയായിരുന്നു. അന്നു തൃശ്ശിവപേരൂർ ഹൈസ്കൂളുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഹൈസ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി എറണാകുളത്തുപോയി താമസിക്കേണ്ടിവന്നു. ഇക്കാലത്തുതന്നെ ചരിത്രനായകൻ പദ്യങ്ങളെഴുതിത്തുടങ്ങിയിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. അന്നു് ഇന്നത്തെപ്പോലെ പത്രങ്ങളും മാസികകളും ധാരാള

മായിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാൽ മേനവന്റെ ആദ്യകാലകവിതകളിൽ പലതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നോട്ടുബുക്കിൽത്തന്നെ വിശ്രമസൌഖ്യം അനുഭവിക്കേണ്ടതായിട്ടാണു വന്നുകൂടിയതു്. അവയിലധികവും ശൃംഗാരപ്രധാനങ്ങളും ആക്ഷേപപരങ്ങളും ആയിരുന്നതിനാൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്നവയായിരുന്നുമില്ല. വല്ലപ്പോഴും ചില ഒററശ്ലോകങ്ങളൊക്കെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്നുമില്ല.

മട്രിക്കുലേഷൻ പാസ്സായി എഫ്. ഏ. ക്ലാസ്സിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ മേനവന്റെ മട്ടൊക്കെ മാറി. തിരശ്ശീലയ്ക്കുള്ളിൽ വളരെക്കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടി, കവിതാസരണിയിൽ ഒരു വിധം തഴക്കവും പഴക്കവും സമ്പാദിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നതു കൊണ്ടു് അരങ്ങത്തു പ്രവേശിക്കാൻ അന്നു അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു കൂസലും തോന്നിയില്ല. പ്രോത്സാഹകന്മാരും ധാരാളമുണ്ടായിത്തീർന്നു. സരസാഗ്രേസരനായിരുന്ന പരേതനായ സി. എസ്. ഗോപാലപ്പണിക്കർ അന്നു കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനവന്റെ സഹപാഠിയായിരുന്നു. മലയാളത്തിൽ തെററുകൂടാതെ രണ്ടു വരികൂട്ടിയെഴുതാവുന്നവരായി വല്ലവരുമുണ്ടെങ്കിൽ അവരെ കണ്ടുപിടിച്ചു് യഥോചിതം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ അനിതരസാധാരണമായ ഉത്സാഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്ന അനുഗൃഹീതനാമാവായ കണ്ടത്തിൽ വറുഗീസ് മാപ്പിളയുടെ മലയാള മനോരമ രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതും ഏകദേശം അക്കാലത്തുതന്നെയായിരുന്നു. മനോരമയുടെ പ്രാരംഭം മുതൽക്കു തന്നെ അതിന്റെ കവിതാപംക്തിയിൽ മേനവന്റെ പേർ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു തുടങ്ങി. "അ

ഞ്ചു മുറി" എന്ന പ്രസിദ്ധ നാമധേയത്തിൽ പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ബ്രാഹ്മണ ഹോട്ടലിൽ ഊണുകഴിച്ചു വെറുത്ത ചരിത്രനായകൻ, കൊളന്തയ്യന്റെ വൃത്തികെട്ട ഹോട്ടലിനെപ്പററി ഉണ്ടാക്കിയ

എട്ടാണ്ടെത്തിയ മോരുമെന്റെ ശിവനേ
ചുണ്ണാമ്പുചോറും പുഴ-
ക്ലൂട്ടം തണ്ണൂമൊരുപ്പിലിട്ടതു മഹോ
കയ്പ്പേറുമുപ്പേരിയും
പൊട്ടച്ചുക്കയിൽ മോരൊഴിച്ചു വഷളാ-
ക്കിത്തീർത്ത കൂട്ടാനമീ-
മട്ടിൽ ഭക്ഷണമുണ്ടു ഛർദ്ദിവരുമാ-
റെർണാകുളം ഹോട്ടലിൽ

എന്ന പദ്യം മലയാളമനോരമയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടതു മുതൽക്കാണ "ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ" എന്ന പേർ, കവിതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, എല്ലാവരും ശ്രദ്ധിച്ചു തുടങ്ങിയതു്. ഇതു പത്രാധിപരേയും വല്ലാതെ ആകർഷിച്ചു. കവി, ധനസ്ഥിതിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അത്ര ഉയൎന്ന നിലയിലുള്ള ഒരു കുഡുംബത്തിൽ പെട്ട ആളല്ലെന്നു മനസ്സിലായതിനാൽ, ഉദാരശീലനായ വറുഗീസ് മാപ്പിള അദ്ദേഹത്തിനു ധനസംബന്ധമായിട്ടും ചില സഹായങ്ങളൊക്കെ ചെയ്തുതുടങ്ങി. ഇതു വാസ്തവത്തിൽ ചരിത്രനായകനെ സാഹിത്യസമുദ്രത്തിൽ മുക്കിക്കളയുകയാണ ചെയ്തതു്. അദ്ദേഹം പദ്യത്തിനു പുറമേ ഗദ്യവും എഴുതി തുടങ്ങി. തിരുവെങ്കടാചാസ്ത്രിരായിരുന്നു അന്നത്തെ കൊച്ചി ദിവാൻ. അദ്ദേഹം ഏതോ ചില പ്രവൃത്തികൾ മൂലം ജനങ്ങളുടെ അപ്രീ

തി സമ്പാദിക്കുന്നതിനിടയായി. അതിന്ന നിദാനങ്ങളായ സംഭവങ്ങളെ കക്ശമായി വിമശിച്ചുകൊണ്ടു പലലേഖനങ്ങളും അന്നു മലയാളമനോരമ മുതലായ പത്രങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ലേഖകന്മാരിൽ പ്രമാണികൾ മേനോനും പണിക്കരുമായിരുന്നു. ദിവാൻ ദ്വേഷ്യപ്പെട്ടു ലേഖകന്മാരെ അന്വേഷിക്കയും തനിക്കു വന്നിരുന്ന മനോരമ ഉപേക്ഷിക്കയും മററുമുണ്ടായെങ്കിലും യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. ഇങ്ങനെ രാഷ്ട്രീയകാൎയ്യങ്ങളിൽ അപൂൎവ്വമായും കവിതാവിഷയത്തിൽ പൂൎണ്ണമായും ശ്രദ്ധചെലുത്തി ദിവസം കഴിച്ചതിനാൽ, കൂട്ടുകാർ രണ്ടുപേരും എഫ്. ഏ. പരീക്ഷയിൽ തോററുപോയി. ഒരു പ്രാവശ്യമല്ല, രണ്ടു പ്രാവശ്യം തോററു. മലയാളമനോരമയിലെ കവിതാ പിശാചി ബാധിച്ചതുകൊണ്ടാണു ഇവർ പരീക്ഷയിൽ തോററുപോയതെന്നു അന്നു ആളുകൾ പറഞ്ഞതു കളിയായിട്ടാണെങ്കിലും, കാൎയ്യമായി നോക്കുന്നപക്ഷവും അതു വാസ്തവംതന്നെയായിരുന്നു. രണ്ടു കൊല്ലത്തെ തുടൎച്ചയായ പരാജയം ചരിത്രനായകനെ ഭഗ്നാശനും ക്ഷതോത്സാഹനുമാക്കിത്തീൎത്തു. അദ്ദേഹം പഠിപ്പു മതിയാക്കി സ്വദേശത്തേക്കു യാത്രയായി. താൻ ആദ്യം പഠിച്ചിരുന്ന പ്രൈമറിസ്കൂൾ അന്നു ഒരു മിഡിൽ സ്കൂളായി ഉയൎന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവിടെ അദ്ധ്യാപകവൃത്തി സ്വീകരിച്ചു കുറെക്കാലം കഴിച്ചു കൂട്ടി.

ഈ ജോലി അധികകാലം നീണ്ടുനിന്നില്ല. ഇപ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു പെൻഷ്യൻഡ് സൎക്കാർ വക്കീലായിരിക്കുന്ന ചെങ്ങന്നൂർ പി. ജി. ഗോവി

ൻപ്പിള്ള അവർകൾ (ബി. ഏ., ബി. എൽ.)അന്ന മദ്രാസിൽ പഠിച്ചുതാമസിക്കയായിരുന്നു. ചരിത്രനായകന്റെ ആപ്തമിത്രമായ അദ്ദേഹം ഒരു നല്ല സാഹിത്യരസികനുംകൂടിയായിരുന്നു. ആ സ്നേഹിതന്റെ ക്ഷണവും ഉപദേശവുമനുസരിച്ചു കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ മദ്രാസിൽ പോയി താമസിക്കയും 1069-ൽ എഫ്. ഏ. പരീക്ഷയിൽ പ്രശസ്തമായ വിജയം സമ്പാദിക്കകയും ചെയ്തു. സാമ്പത്തികമായ ക്ലേശം നിമിത്തം കലാശാലാഭ്യസനം തുടൎന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നതിന അദ്ദേഹത്തിന കഴിഞ്ഞില്ല. വീണ്ടും സ്വദേശത്തുവന്നു പഴയ അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിൽതന്നെ പ്രവേശിച്ചു. രണ്ടുകൊല്ലത്തോളം ആ നിലയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി. വിദ്യാൎത്ഥികൾക്കും അദ്ധ്യാപകന്മാൎക്കും ഒരുപോലെ തൃപ്തികരമായവിധം അന്നു അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ച പാഠശാലാഭരണത്തെ തദ്ദേശീയരിൽ ചിലർ ഇന്നും കൃതജ്ഞതയോടും ബഹുമാനത്തോടും കൂടി സ്മരിച്ചുപോരുന്നുണ്ട്.

എങ്ങനെയെങ്കിലും ബി. ഏ. പരീക്ഷയും കൂടി പാസ്സാകണമെന്നു വലിയ മോഹമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ധ്യാപകവൃത്തിയിൽ നിന്നു കിട്ടിയിരുന്ന ആദായത്തിൽ ഒരംശം മിച്ചമാക്കി വെക്ക പതിവായിരുന്നു. മലയാളമനോരമയിൽ നിന്നു സാഹിത്യസഹായത്തിന പ്രതിഫലമായി ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കിട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ആദായം നിലച്ചിരുന്നുമില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, പഠിപ്പു തുടരുന്നപക്ഷം, അതു മുടങ്ങാതെ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നു ധൈൎയ്യത്തോടുകൂടി വിശ്വസിക്കത്തക്കവണ്ണം, വൎഗ്ഗീസുമാപ്പിളയെ ഇക്കാലത്തിനിടയ്ക്കു അടുത്തുപരിചയിക്ക

യും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു 1071-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി ബി. എ. ക്ലാസിൽ ചേരുന്നതിനു ചരിത്രനായകൻ മടിച്ചില്ല. മഹാകവി ഉള്ളൂർ എസ്സ്. പരമേശ്വരയ്യരവർകൾ അന്നു സീനിയർ ബി. എ. യ്ക്കുവായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. മനോരമവഴിയായിട്ടും മററും കേട്ടു പരിചയമുണ്ടായിരുന്ന ഒടുവിൽ കഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ എന്ന "പ്രസിദ്ധകവി" തിരുവനന്തപുരത്തു വിദ്യാർത്ഥിയായി ചെന്നു ചേർന്നവിവരം, അന്നുതന്നെ ഒരു നല്ല സാഹിത്യരസികനായിരുന്ന ഉള്ളൂരിനെ വളരെ സന്തോഷിപ്പിച്ചു. താമസിയാതെ അവർതമ്മിൽ ആത്മമിത്രങ്ങളായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

പ്രസിദ്ധനായ രാമക്കുറുപ്പ് മുൻഷിയായിരുന്നു അന്നു കാളേജിൽ മലയാളം പഠിപ്പിച്ചിരുന്നതു്. സ്വതേ തന്നെ ഒരു നല്ല സഹൃദയനായിരുന്ന അദ്ദേഹം, തന്റെ ക്ലാസിൽ പഠിക്കുന്ന ആരെങ്കിലും ഭാഷാസാഹിത്യവിഷയകമായ ഔത്സുക്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതായി കണ്ടാൽ അവരെ പ്രത്യക്ഷമായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. വിദ്യാർത്ഥിയായ ഉള്ളൂരിന്റെ ഭാഷാപരിചയവും സംസ്കൃതസ്വാധീനവും കണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ മുൻഷിസ്സാർ ആ ശിഷ്യനെക്കൊണ്ടു ബി. എ. ക്ലാസ്സിലെ ചോദ്യക്കടലാസ്സുണ്ടാക്കിക്കുകയും ഉത്തരക്കടലാസ്സുകൾ പരിശോധിപ്പിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടത്രെ. അത്രയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാപ്രണയം. കവിലോകത്തിൽ പേരുപെററ ഒരു ശിഷ്യൻ തനിക്കു പുതുതായി സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു മനസ്സിലായ രാമക്കുറുപ്പ് ശിഷ്യനെ അടുക്കൽ വിളിച്ചുവരുത്തിപ്രോത്സാഹജ

നകമായവിധം പലതും പറഞ്ഞു അനുഗ്രഹിച്ചതായും
അതോടുകൂടിത്തന്നെ, പരീക്ഷയിൽ തോൽക്കാതിരിക്കു
ന്നതിനു പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കണമെന്നു വാത്സല്യപൂർവ്വം
ഉപദേശിച്ചതായും പറയപ്പെടുന്നു. ഈ അനുഗ്രഹവും
ഉപദേശവും "സുക്ഷേത്രപതിതമായ കൃഷി" പോലെ
പൂർണ്ണമായി ഫലിച്ചു.

തിരുവനന്തപുരം കാളേജിൽ ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണ
മേനവനെ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചിരുന്ന മറ്റൊ
രു മഹാൻ പ്രഫസർ സുന്ദരംപിള്ള എം. എ. യായി
രുന്നു. തത്വശാസ്ത്രവിഷയത്തിൽ ക്രമത്തിലധികം നി
ഷ്ണാതനായി കാണപ്പെട്ട തന്റെ ശിഷ്യനെ ആ പ്രഫ
സർ സീമാതീതമായി സ്നേഹിച്ചു. മേനവന്റെ ഭാഷാ
പ്രണയവും ആ മാതൃകാദ്ധ്യാപകനെ പ്രീണിപ്പിച്ചിരുന്നു
എന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. മാതൃഭാഷ മലയാളമല്ലായിരുന്നു
എങ്കിലും, ശിഷ്യന്റെ വകയായി പത്രങ്ങളിലും മാസി
കകളിലും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താറുണ്ടായിരുന്ന പദ്യങ്ങൾ
അദ്ദേഹം ശിഷ്യനെക്കൊണ്ടു തന്നെ ചൊല്ലിച്ചു കേട്ടു ര
സിക്കാറുണ്ടായിരുന്നുവത്രെ. മേനവനു മേൽപറഞ്ഞ
ഗുരുനാഥന്മാരുടെ നേരെയുണ്ടായിരുന്ന ഭക്തി ബഹുമാന
ങ്ങളും നിസ്സീമങ്ങൾ തന്നെയായിരുന്നു. 1072 മേടത്തിൽ
സുന്ദരംപിള്ള പരേതനായ അവസരത്തിൽ സന്താപനി
മഗ്നനായിത്തീർന്ന ചരിത്രനായകൻ ഗുരുനാഥന്റെ ചര
മത്തിൽ അനുശോചിച്ചുകൊണ്ടെഴുതിയ പദ്യങ്ങൾ എ
ത്രയോ ഹൃദയസ്പൃക്കുകളായിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നു
രണ്ടെണ്ണം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:—

വിദ്യാവാരിധി പൂൎണ്ണചന്ദ്രനമലൻ
പീ. സുന്ദരംപിള്ളയെ-
ന്നിദ്ധാത്രീതലമൊക്കെയും പുകളെഴും
പുണ്യാബ്ധിമദ്ദേശികൻ
പൃഥ്വീവാസമിളച്ചുപോയ വിവരം
പെട്ടെന്നു കണ്ണിൽ പതി-
ഞ്ഞത്തവ്വിങ്കലുദിച്ച ഘോരതരമാ-
മുൾഭ്രാന്തിയെന്തോതിടാം?
അദ്ദേഹത്തിന്നഭാവസ്ഥിതിയിലിരുൾ കട-
ന്നാക്രമിച്ചെന്നു തോന്നും
വിദ്യാശാലയ്ക്കകത്തെങ്ങനെ ശിവശിവനേ
കാലുകുത്തേണ്ടു ഞങ്ങൾ?
അദ്ദേഹംവാണ മാന്യസ്ഥലമതിലപരൻ
വന്നിരുന്നാലപാര-
വ്യത്യാസം കാണുമപ്പോളഴലെവിടെയൊതു-
ക്കുന്നിതിശ്ശിഷ്യവൎഗ്ഗം!

ബി. എ. ക്ലാസിൽ പഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു ചിലർ പുറപ്പെടുവിച്ച "രാമരാജൻ" എന്ന പ്രതിപക്ഷപത്രത്തിന്റെ ആധിപത്യം വഹിച്ചു്, മേനോൻ സാമ്പത്തികമായും സാഹിത്യപരമായുമുള്ള സമ്പാദ്യത്തെ വൎദ്ധിപ്പിച്ചിരുന്നു. കവിതക്കാരുടെ ബഹളം വൎദ്ധിച്ചകാലമായിരുന്നതിനാൽ പത്രത്തിന്റെ ഒരു പേജുമുഴുവൻ കവിതാപംക്തിയ്ക്കായിട്ടാണു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതു്. ഉള്ളൂർ, കെ. സി., മൂലൂർ മുതലായ പലരും ഗദ്യമായിട്ടും പദ്യമായിട്ടും അന്നു രാമരാജനിൽ ധാരാളം ലേഖനങ്ങളെഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

കവിതാമാൎഗ്ഗമായിത്തന്നെ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില നൎമ്മ കലഹങ്ങളും നടന്നിട്ടില്ലെന്നില്ല. അതിൽ തൽകാലം ഓൎമ്മയിൽ വരുന്ന ഒരു സംഭവം ഇവിടെ എഴുതാം. ഒരിക്കൽ കെ. സി. കുഞ്ഞൻവൈദ്യൻ,

പുതിയ പഠിപ്പു കുറിച്ചു വിട്ടതോൎത്തേൻ
മതിയിലുദിച്ചു കുതൂഹലക്കടൽക്കോൾ
ഇതിബഹുവിധമിന്നിയും കൃതിച്ചീ-
ക്കൃതിമരുവീടുക ഭൂമിതന്നിൽ നീണാൾ.

എന്ന ഒരു പദ്യം രാമരാജനയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. പത്രാധിപർ പദ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി, അതിന്റെ ചുവടെ "വൃത്തം ശരിയായിട്ടില്ല" എന്ന ഒരു കുറിപ്പെഴുതി. വൈദ്യൎക്കിതൊട്ടും രസിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം ചന്ദ്രഹാസവുമിളക്കിക്കൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടു.

പടുമതിയാം താങ്കളതിൻ-
കെടുതി കുറിക്കേണമെവിടെയാണെന്നു്
കടുതാം ദോഷമതെന്നാ-
ലുടനേ മാപ്പിന്നു ഞാനപേക്ഷിക്കാം.

എന്നു് സൂത്രത്തിൽ വെല്ലുവെളിച്ചു കൊണ്ടായിരുന്നുവൈദ്യൻ രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതു്. അടുത്ത പത്രത്തിൽ പത്രാധിപർ അതിനു ശരിയായ സമാധാനമെഴുതി. തെറ്റുപറ്റിയതു എവിടെയാണെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതിനു പുറമേ, പൂൎവാൎദ്ധത്തിന്റെയും ഉത്തരാൎദ്ധത്തിന്റെയും വൃത്തം രണ്ടാണെന്നു് രണ്ടു വൃത്തങ്ങളുടെയും ലക്ഷണം ഉദ്ധരിച്ചു് സമൎത്ഥിക്കയും ചെയ്തു. ശാന്തസ്വരത്തിൽ മൎയ്യാദയോടുകൂടി പറഞ്ഞ ഈ മറുപടികൊണ്ടു തൃപ്തനാകാതെ വീണ്ടേടത്തുനിന്നു വിദ്യയെടുക്കാൻ തുടങ്ങിയ

വൈദ്യൻ, പത്രാധിപരുടെ ഫലിതമയവും മർമ്മഭേദകവുമായ മറെറാരു മറുപടി കിട്ടിയപ്പോൾ തൃപ്തനായിങ്ങിപ്പോക്കേണ്ടിവന്നു. ഇതുപോലെ വേറെയും ചിലവാദപ്രതിപാദങ്ങൾ അന്നു നടന്നിട്ടുണ്ട്. എഫ്. ഏ. ക്ലാസിൽ പഠിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ ചരിത്രനായകൻ ഒരു ലേഖകൻെറ നിലയിൽ പ്രദശിപ്പിച്ച രാഷ്ട്രീയ കാൎയ്യപ്രസക്തി ബി. ഏ. ക്ലാസിൽവെച്ചു പത്രാധിപരുടെ നിലയിൽതന്നെ പ്രകടിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. തിരുവിതാംകൂറിൽ അഴിമതിക്കാരായിരുന്ന പല ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും രാമരാജൻ കക്കശമായി നിരൂപണം ചെയ്തു. ക്രുദ്ധരായിത്തീൎന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ ചിലർ റജിസ്ത്രനോട്ടീസ് മൂലവും മററും പത്രാധിപരെ ഭയപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. പക്ഷെ ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. പത്രാധിപരായിരുന്ന കാലത്തോളം അദ്ദേഹം പത്രധൎമ്മത്തെ വിസ്മരിച്ചു ഒന്നും തന്നെ പ്രവൎത്തിക്കയുണ്ടായിട്ടില്ല.

കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻെറ കവിഭാരതത്തിൽ ഈഴവകവികളിൽ ആരേയും ചേൎത്തുകാണാത്ത ഇച്ഛാഭംഗത്താലും "രാജ്യാഭിമാനത്താലും സമുദായാഭിമാനത്താലും അന്നത്തെ ചോരന്തിളപ്പിനാലും മൂൎഛിതനായ" മൂലൂർ എസ്. പത്മനാഭപ്പണിക്കർ 1071-ൽ കവിരാമായണം എഴുതിപ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പി. കെ. കൃഷ്ണൻ വൈദ്യൻ മുതലായ ചിലൎക്കു കൊടുത്ത സ്ഥാനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും മററും സാഹിത്യരസികന്മാരിൽ പലരും അതൃപ്തി പ്രദൎശിപ്പിക്കയും അതു ഭയങ്കരമായ ഒരു വാദപ്രതിവാദത്തിൽ അവസാനിക്കയുംചെയ്തു. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കുഞ്ഞി

ക്കുട്ടൻ തമ്പുരാനൊഴികെ മററുള്ളവരെല്ലാം ഒത്തുമാറ ച്ചുവെച്ചു മൂലൂരിനോടു മായാരണമാണു നടന്നതു്. ഉള്ളൂർ, ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ, കെ. രാമകൃഷ്ണ പിള്ള മുതലായി പലരും ജാമദഗ്ന്യൻ, ഹനുമാൻ, ഭദ്ര കാളി മുതലായ കള്ളപ്പേരുകൾ സ്വീകരിച്ചു നടത്തിയ ആ ലീലാകലഹം സാഹിത്യലോകത്തെ ഒന്നാകമാനം ഇളക്കിമറിച്ചു.

ശൃംഗാരാംബുധിയെക്കടന്ന കവിത-
പ്പെണ്ണിൻ ഗുണം കണ്ടുടൻ
തിങ്ങും മോദമിയന്നു മല്ലിനഴകും
പോരാളിമാരെഞ്ജുവാൾ
ഭംഗ്യാ തച്ചുതകർത്തു മുവ്വലകിലും
തന്നൊച്ച പൊങ്ങിച്ചെര-
ത്തുംഗാത്മാകവികൃഷ്ണവൈദ്യനതുല-
ശ്രീമാൻ ഹനൂമാൻ മഹാൻ.

എന്നു കൃഷ്ണവൈദ്യനെ ഹനൂമാനായും

എക്കാലത്തിൽ തുടർന്നാലതിനൊരു തല കാ-
ണാതെ പിൻമാറിടാതു-
ള്ളുൾക്കാമ്പിൽ ചേർന്നുറ്റും പെരുകിന ധനസാ-
മഗ്രിയും ധർമ്മവായ്പും
കൈക്കൊണ്ടെല്ലാററവും തൻ വെള്ളവെള്ളവിലസും
കീർത്തിയെച്ചുറ്റു മേന്മേൽ
ചൊൽക്കൊള്ളും നീലകണ്ഠദ്വിജമണി ധനദൻ
തന്നെ സന്ദേഹമില്ല

എന്നു കുമാരമംഗലത്ത് നീലകണ്ഠൻനമ്പൂതിരിയെവൈ

ശ്രവണനായും കല്പിച്ചു മൂലൂരെഴുതിയതിനെ പരാമർശിച്ചു കൊണ്ടു്,

ഞാനല്ലേ ദക്ഷിണാംഭോനിധി നൊടിയിടയിൽ
ചാടിയോൻ, സൂക്ഷ്മമോർത്താൽ
ഞാനല്ലേ സേതു ബന്ധിച്ചവനടലിൽ നിശാ-
ടാന്വയം ശൂന്യമാക്കാൻ
ഞാനല്ലേ ഹേതു, പിന്നത്തതിൽ മരണമെനി-
ക്കെന്നുമില്ലാത്തതാ, ണെൻ-
സ്ഥാനം നീ ചത്ത കൃഷ്ണാദിയ ശിശുവിനു ക-
ല്പിച്ചതും പിച്ചുതന്നെ.

നേരോർത്താലൊരു പദ്യമെങ്കിലുമഹോ
തീർക്കാതെ പാരൊക്കെയും
പേരാളുന്നൊരു നീലകണ്ഠധരണീ-
ദേവങ്കലാവിർമുദാ
ധാരാളം ധനമുള്ളതോർത്തിഹ കുബേ-
രസ്ഥാനമർപ്പിക്കുകിൽ
പാറായിത്തരകങ്കലാക്കിലതിലും
നന്നാകുമെന്നെൻ മതം.

സമ്മോദം പൂണ്ടു രാമായണകഥ പുതുതായ്
തീർത്ത വൈദഗ്ദ്ധ്യമോർത്താൽ
വാല്മീകിസ്ഥാനമല്ലാതപരനു കൊടു-
ത്തീടുവാനെന്തെടോ നീ?
തമ്പിത്രങ്ങൾക്കു നാനാവിധപദവികളെ-
പ്പൂകവെച്ചേകുന്നനേരം
ശുമ്മാതേ കണ്ണെടുത്തന്നെന്നാം രഹസി ബത തനി-
ച്ചായി വെക്കായിരുന്നോ?

എന്നും മററും ഹനുമാൻ എന്ന കള്ളപ്പേരിൽ ഒട്ടവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച രസികൻപദ്യങ്ങൾ ഇന്നും പലരും ഹൃദിസ്ഥമാക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ടു്. വളരെക്കാലം പത്മനാഭശൗണ്ഡികനായിരുന്ന മൂപ്പർ, പെട്ടെന്നു പത്മനാഭപ്പണിക്കരായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടുകണ്ടപ്പോൾ

മാനം ചേരും ഭവാനോടഹമൊരു കഥ ചോ-
ദിച്ചിടുന്നിപ്പണിക്ക-
സ്ഥാനം ശ്രീവഞ്ചിഭൂപാലകനൊടു തിരുമുൽ
ക്കാഴ്ചയായ് വാങ്ങുവൊന്നോ?
താനേ പ്രായം തികഞ്ഞീടുകിലണയുവതോ
പൂർവസിദ്ധാധികാരാ-
ലൂനം കൈവിട്ടുചൊല്ലീടണമിതു കപട-
ച്ചോദ്യമെന്നോർത്തിടല്ലേ?

എന്നു മനോരമവഴി തുറന്നു ചോദിച്ചതും ചരിത്രനായകനല്ലാതെ മററാരുമല്ല. "ഒട്ടവിന്റെ പൊടിക്കൈകൾ" എന്നു പിൽക്കാലത്തു പ്രസിദ്ധമായിത്തീൎന്ന ഫലിതപ്രയോഗത്തിന്റെ അങ്കുരങ്ങൾ, വിദ്യാർത്ഥിജീവിതകാലത്തുണ്ടാക്കിയ മേല്പുദ്ധരിച്ച പദ്യങ്ങളിൽ തന്നെ സുസ്പഷ്ടമായികാണുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു അനുഭവസിദ്ധമാണല്ലോ.

സകലകലാവല്ലഭനും കേരളകാളിദാസനും സാഹിത്യസാമ്രാജ്യചക്രവർത്തിയുമായിരുന്ന കേരളവൎമ്മവലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ, സി. വി. രാമൻപിള്ള, ദിവാൻ ബഹദൂർ ഏ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള മുതലായ അനേകം മാന്യന്മാരുടെ സ്നേഹിതനായിത്തീരുന്നതിനും തിരുവനന്തപുരത്തെ ജീവിതം അദ്ദേഹത്തിനു പ്രയോജകീഭവിച്ചു. ഇ

ങ്ങനെ എല്ലാവിധത്തിലും ഒരു ഭാവിശ്രേയഃപിശുനശകുനമായിത്തീൎന്ന കലാശാലാജീവിതം 1073-ൽ അവസാനിച്ചു. അക്കൊല്ലം ഒടുവിൽ കുഞ്ഞികൃഷ്ണമേനോൻ ഒരു ബി. എ. ക്കാരനായിത്തീൎന്നു. മലയാളഭാഷയ്ക്കു മദ്രാസ് പ്രസിഡൻസിയിൽ ഒന്നാംക്ലാസിൽ ഒന്നാമനായിട്ടാണു അദ്ദേഹം പാസ്സായതു്.

ഉദ്യോഗത്തിനായി അദ്ദേഹത്തിനു അധികംകാലം കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നില്ല. അന്നു കൊച്ചിദിവാനായിരുന്ന സർ. പി. രാജഗോപാലാചാരി 1073-ൽതന്നെ ഒടുവിനെ എറണാകുളം ഹജൂരിൽ ഒരു ഗുമസ്തനായി നിയമിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്യോഗജീവിതം പ്രവൃത്തിയ്ക്കോ പ്രശസ്തിയ്ക്കോ അനുസരിച്ചു പ്രോത്സാഹജനകമായിരുന്നില്ലെന്നുമാത്രമേ പറയേണ്ടതുള്ളൂ. എറണാകുളം, ചിറ്റൂർ, തലപ്പിള്ളി, തൃശ്ശിവപേരൂർ, കൊടുങ്ങല്ലൂർ, ഇരിങ്ങാലക്കുട, കൊച്ചി മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ സമ്പ്രതി, ശിരസ്തദാർ, തഹസീൽ മജിസ്ട്രേട്ട്, മജിസ്ട്രേട്ട്, തഹസീൽദാർ എന്നീ ജോലികൾ വഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരു സ്ഥലത്തെങ്കിലും ജനങ്ങളുടേയോ കീഴ്സിൽബന്ധികളുടേയോ മേലധികാരികളുടേയോ അതൃപ്തിക്കു പാത്രമായിത്തീൎന്നിട്ടില്ല. എറണാകുളത്തു മജിസ്ട്രേറ്റായി ജോലി നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണു് പ്രമേഹത്തിന്റെ ഉപദ്രവം തുടങ്ങിയതു്. നാട്ടുവൈദ്യന്മാരും ഇംഗ്ലീഷ് ഡാക്ടർമാരും പഠിച്ചപണി പതിനെട്ടും നോക്കി. തലയിലെഴുത്തു തുടച്ചുകളഞ്ഞാൽ പോകുമോ? 1[illegible] ഇടവം 5-ാംനു- രോഗം മൂർദ്ധന്യസ്ഥിതിയെ പ്രാപിക്കയും രാവിലെ പത്തുമണിയോടുകൂടി അ

സരസകവി പ്രപഞ്ചയവനികയ്ക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ ഉദ്യോഗത്തിലോ ധനസമൃദ്ധിയിലോ പാണ്ഡിത്യപ്രഭാവത്തിലോ ഉയൎന്ന ഒരു നിലയിലെത്താതേയും പുസ്തകരൂപത്തിൽ പറയത്തക്കവിധം ഒന്നുമെഴുതാതേയും നാല്പത്താറാമത്തെ വയസ്സിൽ ഐഹികജീവിതത്തിനു പൂൎണ്ണവിരാമമിട്ട ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യൻ ഇന്നു കേരളമൊട്ടുക്കുള്ള സാഹിത്യപ്രണയികളുടെ പ്രേമഭാജനമായിത്തീരാൻ കാരണമെന്തായിരിക്കാം? ഈ ചോദ്യത്തിൻെറ ഉത്തരത്തിലാണു അദ്ദേഹത്തിൻെറ വിജയരഹസ്യം മുഴുവൻ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ ഒരു പണ്ഡിതകവിയായിരുന്നില്ല; അദ്ദേഹം സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ കവിയായിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രാഥമികപാഠങ്ങൾപോലും അദ്ദേഹം പഠിച്ചിരുന്നില്ല. "ഭട്ടാച്ചൻ എന്ന പദം പ്രയോഗിക്കുവാൻ താൻ അധികാരിയല്ലെന്നും കാണവ്യൻ എന്നു പറയുവാൻ മാത്രമേ താൻ സമ്പാദിച്ച സംസ്കൃതവ്യുൽപത്തി തന്നെ അനുവദിക്കുന്നുള്ളു എന്നും തനിക്കു സ്വതസ്സിദ്ധമായ ഫലിതശൈലിയിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോൻ ഒരു വിദ്വൽസദസ്സിൽ ഒരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്." എഫ്. എ, ബി. എ. മുതലായ ക്ലാസുകളിൽ മലയാളത്തിനു പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളായി അക്കാലത്തു നിശ്ചയിക്കാറുണ്ടായിരുന്ന നൈഷധചമ്പു, കിർമ്മീരവധം, നളചരിതം മുതലായ കൃതികൾ നിഷ്കൎഷിച്ചുപഠിച്ചതിൽനിന്നുണ്ടായ പദപരിചയത്തിൽ കൂടുതലായി സംസ്കൃതത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദ്ദേഹത്തിനുവലിയ ജ്ഞാ

നമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു പണ്ഡിതൻ എന്ന നിലയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു ചരിത്രനായകനെ നിരൂപണം ചെയ്യാൻ പുറപ്പെട്ടന്നപക്ഷം, ഇതു ഒരു വലിയ കുറവായിപ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടേക്കാമെങ്കിലും, ഒരു കവിയുടെ നിലയിൽ നോക്കിയാൽ, "ഉർവ്വശീശാപം ഉപകാരം" എന്നു പറയുന്നതുപോലെ ഈ അപാണ്ഡിത്യം വലിയ ഒരു അനുഗ്രഹമായിട്ടാണു തീൎന്നതു്. സംസ്കൃതത്തിലുംകൂടി വലിയ പണ്ഡിതനായിത്തീൎന്നിരുന്ന എന്നുവരികിൽ ഇന്നത്തെപ്പോലെ സാമാന്യജനത്തിന്റെ ഇടയിൽ ഇത്രമാത്രം പ്രശസ്തി അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിക്കുമായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമാണ്. കിളിപ്പാട്ടും തുള്ളലും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കുന്നപക്ഷം, പാണ്ഡിത്യവിഷയത്തിൽ, എഴുത്തച്ഛന്റെ പിന്നിൽ നില്പാനുള്ള യോഗ്യതപോലും കുഞ്ചൻനമ്പ്യാൎക്കില്ലെന്നു കാണാമെങ്കിലും, ഇന്നു പൊതുജനങ്ങളുടെ കവി എന്നുള്ള നിലയിൽ പ്രസിദ്ധനായിത്തീൎന്നിട്ടുള്ളതു് കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരാണെന്നുള്ളതു നിൎവ്വിവാദമാണല്ലൊ. നമ്പ്യാരുടെ ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളിൽ ഒന്നെങ്കിലും തോന്നാത്തവരായി മലയാളികളുടെ ഇടയിൽ അധികംപേരെ കാണുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആധുനികഭാഷാകവിതയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം "കുട്ടി"യിന്റെ നിലയും ഇതുതന്നെയാണു്.

ചരിത്രനായകനെ സാഹിത്യലോകത്തിൽ സുസമ്മതനാക്കിത്തീൎത്ത മറെറാന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഫലിതപ്രയോഗപാടവമാണു്. എത്ര ഗൗരവാവഹമായ വിഷയത്തെ പ്രതിപാദിക്കുമ്പോഴും, രസഭംഗത്തിനൊ അനൗചിത്യത്തിനൊ ഇടകൊടുക്കാതെ എന്തെങ്കിലും ഒരു

പൊടിക്കൈ അദ്ദേഹം പ്രയോഗിക്കാതിരിക്കയില്ല. ഉദാഹരണങ്ങൾ എത്ര വേണമെങ്കിലും ഉദ്ധരിക്കാം. കവിരാമായണവാദപ്രതിവാദത്തിൽനിന്നു മേലുദ്ധരിച്ച പദ്യങ്ങളെത്തന്നെ പരിശോധിക്കുക. കുബേരത്വം പാറായിത്തരകനു കല്പിക്കേണ്ടിയിരുന്നു എന്നും, തന്റെ സമുദായക്കാൎക്കും ചങ്ങാതിമാൎക്കുമായി നല്ല പേരുകളെല്ലാം വീതിച്ചു കൂട്ടത്തിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നു "ശുമ്മാതേ കണ്ടു" തനിക്കുവേണ്ടിയും സൂക്ഷിച്ചുവെക്കേണ്ടിയിരുന്നു എന്നും മററും പറയുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ഏതു വായനക്കാരെയാണു സ്മേരമുഖന്മാരാക്കിത്തീൎക്കാത്തതു്? അല്പകാലം മുൻപു് മലബാറിൽ നടന്ന ഒരു യഥാൎത്ഥസംഭവത്തെ ഒരു പാന്ഥബ്രാഹ്മണൻ എന്ന തലക്കെട്ടിൽ മേനോൻ പദ്യരൂപത്തിൽ എഴുതീട്ടുണ്ടു്. ആലത്തൂർ മുൻസിപ്പുകോൎട്ടിൽനിന്നു കിട്ടാനുണ്ടായിരുന്ന രണ്ടായിരത്തിഅഞ്ഞൂറു രൂപ കെട്ടി വാങ്ങി നാട്ടിലേക്കു തിരിച്ച ഒരു സാധുബ്രാഹ്മണനെ കാട്ടുവഴിയിൽവെച്ചു് രണ്ടു പിടിച്ചുപറിക്കാർ പണം അപഹരിച്ചു കൊല്ലാൻ ഭാവിച്ച അവസരത്തിൽ പെട്ടെന്നു പൊട്ടിയ ഒരു വെടിയാൽ ഘാതകന്മാർ തന്നെ കൊല്ലപ്പെടുന്നതും, ഗത്യന്തരമില്ലാതെ ഈശ്വരസ്മരണയോടുകൂടി മരണത്തിനായി തലകുനിച്ച ബ്രാഹ്മണൻ ഘാതകന്മാരുടെ മരണം കണ്ടു വിസ്മിതനായി തല ഉയൎത്തിനോക്കിയപ്പോൾ കൈയിൽ തോക്കും പിടിച്ചുകൊണ്ടു പ്രത്യക്ഷനായ നായാട്ടുകാരനെ കണ്ടു് അതു് ഒരു ഈശ്വരാവതാരമാണെന്നു വിചാരിച്ചു സ്തുതിക്കുന്നതും ഒടുവിൽ വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കി സമാധാനത്തോടുകൂടി ഇല്ലത്തേക്കു തിരിക്കുന്നതുമാണു് ആ കഥയിലെ ഇതിവൃ

ത്തം. പണം മുഴുവൻ കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടും സമ്മതിക്കാതെ നരഹത്യക്കു മുതിന്ന ദുഷ്ടന്മാരുടെ പിടിയിൽനിന്നു രക്ഷനേടുന്നതു തീരെ അസാദ്ധ്യമെന്നു മനസ്സിലാക്കിയ ബ്രാഹ്മണൻ,

"ഹേ വിഷ്ണോ, വിശ്വമൂർത്തെ! മുരഹര! വിധവാ-
സ്ഥാനമംഗീകരിപ്പാൻ
ഭാവിയ്ക്കും ധർമ്മദാരങ്ങളെയിനിയവിടു-
ന്നെപ്പൊഴും കാത്തിടേണം."

എന്നു് ഉള്ളഴിഞ്ഞു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടാണു ദുഷ്ടന്മാർക്കു വെട്ടാനായി തന്റെ തല താഴ്ത്തിക്കൊടുത്തതു്. ഇത്ര ഭയങ്കരമായ ഒരാപത്തിൽനിന്നു വിചാരിച്ചിരിക്കാത്തവിധത്തിൽ രക്ഷ പ്രാപിച്ചപ്പോൾ സ്വതേ ഭക്തനായ ആ ബ്രാഹ്മണൻ അത്യന്തം ഭക്തിപരവശനായ്ത്തീൎന്നു എന്നും വിജനമായ ആ സ്ഥലത്തു പെട്ടെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു തന്നെ രക്ഷിച്ചതു സാക്ഷാൽ ഈശ്വരൻതന്നെയാണെന്നു ഹൃദയപൂർവ്വം വിശ്വസിച്ചു എന്നും വരാവുന്നതാണു്. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരവസരത്തിൽ വികാരപരിപൂർണ്ണമായ ഹൃദയത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്ന പ്രശംസാവാക്യത്തിൽ ഒരു ചിത്രഭംഗം കൂടാതെ ഒരു ഫലിതം പ്രയോഗിക്കുവാൻ സാധാരണക്കാർക്കു സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഒടുവാകട്ടെ, അതു് എത്ര നിഷ്പ്രയാസമായി സാധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക:—

മീനം കൂർമ്മം തുടങ്ങിദ്ദശവിധമവതാ-
രങ്ങളല്ലേ ഭവാന-
നൂനം കല്പിതാവതാരംഃവരെയുമതു ശരി-
പ്പെട്ടു കാണുന്നു വിഷ്ണോ!

സാനന്ദം ഭോക്തമായിങ്ങനെയവതരണം
ചെയ്യുമെന്നുള്ള തത്വം
ഞാനല്ലാരും ഗ്രഹിച്ചീലനവധിക പുരാ-
ണേതിഹാസങ്ങളാലും.

നായാട്ടുകാരൻ ഒരു മനുഷ്യനല്ലെന്നും തന്റെ ദൈന്യം കണ്ടു തന്നെ രക്ഷിക്കുന്നതിനായി ആ വേഷത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മഹാവിഷ്ണു തന്നെയാണെന്നും വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടാണ് ബ്രാഹ്മണൻ ഇങ്ങനെ പറയുന്നതെന്നും കൂടി മനസ്സിലാക്കിയാൽ മാത്രമേ ഈ ഫലിതത്തിന്റെ രസികത്വം മുഴുവൻ അനുഭവിക്കാൻ കഴികയുള്ളൂ.

ജനങ്ങളുടെ അപരിഷ്കൃതമായ മനസ്ഥിതി ഫലിതശബ്ദത്തിനു ഈയിടെയായി പുതിയ പല നിർവ്വചനങ്ങളും കല്പിച്ചുതുടങ്ങീട്ടുണ്ട്. അല്പം അസഭ്യതയും കൂടിയുള്ള പ്രയോഗത്തിൽ മാത്രമേ ഫലിതമുള്ളൂ എന്നാണു ഇക്കൂട്ടരുടെ അഭിപ്രായം. വിദ്യാഭ്യാസംകൊണ്ടു ശരിയായ മനഃസംസ്കാരം സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരുതരം ആളുകളുടെ ഇടയിലാണ് ഈ അഭിപ്രായത്തിനു കൂടുതൽ പ്രാബല്യം കാണുന്നതെന്നു വിചാരിച്ചു നമുക്കു സമാധാനിക്കാം. ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകുട്ടൻമേനവന്റെ ഫലിതത്തിനു "പൊടിക്കൈ" എന്നു പേരു പറയുന്നതായിരിക്കും അധികം നല്ലതു്. ഗൗരവം വിടാതെ സന്ദർഭത്തിന് അനുഗുണമായ വിധത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ഒരു പൊടിക്കൈ പ്രയോഗിക്കാത്ത ഒരു കൃതിയെങ്കിലും അദ്ദേഹം എഴുതീട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. കൊടുങ്ങല്ലൂർ തഹസിൽദാരായിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ കടത്തനാട്ടു ശ

ങ്കരവാരിയർ, ഒട്ടുവിൽ ശങ്കരൻകുട്ടിമേനോൻ, കോയിപ്പിള്ളിൽ പരമേശ്വരക്കുറുപ്പു്, പരിയാടത്തു ഗോപാലമേനോൻ ഇവരും അദ്ദേഹവുംകൂടി ഒരു ശിവരാത്രിദിവസം നിമിഷകവിതാരൂപത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിയ ചണ്ഡാലീമോക്ഷമെന്ന "കൂട്ടകവിത"യിൽ പോലും ഈ പ്രത്യേകത കാണുന്നുണ്ടു്. ദ്രുതകവനമായാലും ശരി, എന്തെങ്കിലും പൊടിക്കൈ അതിലും കടന്നുകൂടാതിരിക്കയില്ലെന്നു തെളിയിക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രമാണു് ഈ കൃതിയുടെ പേർ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞതു്. കഥ ഭാഗിച്ചു നറുക്കിട്ടെടുത്തപ്പോൾ കുലടയായ ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീ പുനർജ്ജന്മത്തിൽ ചണ്ഡാലിയായിത്തീൎന്നു കുഷ്ഠരോഗം പിടിച്ചു കണ്ണു കാണാതെ പെരുവഴിയിൽ കിടന്നു മുറയിടുന്ന ഘട്ടമാണു ചരിത്രനായകനു കിട്ടിയതു്. ഈ ഭാഗത്തിൽ എന്തൊരു രസികത്വമാണു വരുത്താൻ സാധിക്കുക? മാത്രമോ, രണ്ടു മണിക്കൂറുകൊണ്ടു മുപ്പതു പദ്യങ്ങൾ തീർത്തെഴുതണമെന്നാണു നിശ്ചയവും. എന്തെങ്കിലും അല്പം രസികത്വമുള്ള നാലു ഭാഗങ്ങൾ മറ്റു നാലുപേൎക്കുമായി കിട്ടി. ചണ്ഡാലിയുടെ ദേഹംപോലെ ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞു തീരെ നീരസമായിത്തീൎന്ന ഭാഗം ഒട്ടുവിനും. മറ്റു വല്ലവരുമായിരുന്നെങ്കിൽ ആ ഘട്ടത്തിൽ തോറ്റു തുന്നംപാടുമായിരുന്നു. സ്വതേ ഫലിതപ്രിയനും സഹൃദയസാൎവ്വഭൌമനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു ക്ലേശവുമുണ്ടായില്ല. നിശ്ചിതസമയത്തിനുള്ളിൽ എല്ലാവരുമുടയും പദ്യങ്ങളെഴുതിത്തീൎന്നു. വായിച്ചു വന്നപ്പോൾ മറ്റു ഭാഗങ്ങളെക്കാൾ ഒരു മാറ്റുകൂടി കൂടുതൽ മെച്ചം കിട്ടിയതു ചരിത്രനായകന്റെ കവിതയ്ക്കായിരു

നു. ശൃംഗാരത്തിന്റെ തള്ളിച്ചകൊണ്ടു് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാൻ മടി തോന്നുന്ന ചില ഭാഗങ്ങളും കൂടി അതിലുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ വായനക്കാൎക്കു വിസ്മയം തോന്നിയേക്കാം. അതേ, ഏറ്റവും വിസ്മയജനകമായ ഒരു തന്ത്രം തന്നെയാണു കവി അവിടെ പ്രയോഗിച്ചതു്. പൂൎവ്വജന്മത്തിൽ സുകുമാരകളേബരയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണസ്ത്രീയായിരുന്ന കാലത്തെ സ്ഥിതിയേയും അന്നു ചെയ്ത ദുഷ്കൎമ്മത്തിന്റെ ഫലമായി ഇജ്ജന്മത്തിൽ ചണ്ഡാലവംശത്തിൽ ജനിച്ചു് അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള ദുരിതത്തേയും തമ്മിൽ താരതമ്യപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു കവിവാക്യത്തിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിയ പദ്യങ്ങൾ അത്യന്തം ഹൃദ്യങ്ങളായിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിച്ചേ തീരൂ. രണ്ടെണ്ണം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം:—

സുലളിത കൃശമദ്ധ്യമന്നു മൂട്ടം
വില പെരുകും മൃദു പട്ടു ചേലയിപ്പോൾ
ചലമലരുധിരങ്ങൾ ചേൎന്നു നാറി-
പ്പുലവഴി കീറി മുഷിഞ്ഞ കച്ചയായി.

പല പല ലളിതപ്രയോഗഗാന-
കലവികളിൽപ്പുകൾപെററ തദ്രസജ്ഞ
അലറലുരുജ പൊറാഞ്ഞുഴന്നു ഹാ ഹാ!
നിലവിളി സാധകമാക്കി വാണിടുന്നു.

ഇങ്ങനെയുള്ള കവിതാശകലങ്ങൾ വായിക്കുമ്പോഴാണു്, "പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ ശൃംഗാര ബീഭത്സരസങ്ങളെ ഇടവും വലവുമായി കെട്ടി കാവ്യരഥം ഓടിക്കുക എന്ന അത്ഭുതകൎമ്മം ഇത്ര ഹൃദയാകൎഷകമായവിധം

ആരും തന്നെ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി ഓർമ്മവരുന്നില്ല" എന്നു മഹാകവി ഉള്ളൂർ ചരിത്രനായകനെപ്പററി ഒരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൻെറ പരമാർത്ഥത്വം കൂടുതൽ ശക്തിയോടുകൂടി മനസ്സിൽ പതിയുന്നതു്. മേൽ കാണിച്ചവിധം കവിവാക്യത്തിലുള്ള താരതമ്യനിരൂപണം കഴിഞ്ഞു ചണ്ഡാലിയുടെ വിലാപഘട്ടം എത്തിയപ്പോൾ കവിതയുടെ മട്ടുതന്നെ മാറിപ്പോകുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസവും മററുമില്ലാത്ത താഴ്ന്ന ജാതിയിൽപ്പെട്ട ചണ്ഡാലിയുടെ വാക്കു പച്ച മലയാളത്തിൽത്തന്നെയാണു വേണ്ടതെന്നു കവി തീരുമാനിക്കുന്നു. ചണ്ഡാലി വിലപിക്കുന്ന ഘട്ടം നോക്കുക:—

പറയന്റെ പഴംകിടാവു ഞാനെൻ
പിറവിയിലേ മിഴി രണ്ടുമില്ലയല്ലോ
കറപെട്ടുമുതൽക്കണ്ട തന്ത,യെന്തോ
പററിയ കൂറു വെടിഞ്ഞു വിട്ടെറിഞ്ഞു.

ഒരുപിടിയരിയില്ല കാത്തു കാലേ-
ന്നരുളുവതെങ്ങനെയെന്നറിഞ്ഞുകൂട
കരുമനയിതുകണ്ടു നാഴി വെള്ളം
തരുവതിനററവരായൊരുത്തരില്ല

ചണ്ഡാലിയുടെ വാക്കിൽ പഴങ്കിടാവു്, പിറവി, തന്ത, ഒരുപിടിയരി, നാഴിവെള്ളം, 'ഉററവർ എന്നിത്യാദി പദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതിൻെറ ഔചിത്യവും സ്വാരസ്യവും പ്രത്യേകം ചിന്തിച്ചുനോക്കേണ്ടതാകുന്നു. കേളാർത്ഥപ്രാസം, പച്ച മലയാളം, ഔചിത്യദീക്ഷ, നിരർത്ഥകപദരാഹിത്യം എന്നിവയെല്ലാം തികഞ്ഞ കവിതകൾ ദൂതകവിതാരൂപത്തിൽ ഇതുപോലെ മലയാള

ത്തിൽ അധികമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അത്ര മാത്രമോ അതിനിടയ്ക്കു ചില പൊടിക്കൈകളും!

കഥാരൂപത്തിലുള്ള കവിതകളിൽ മാത്രമേ രസികത്വം പ്രയോഗിക്കാൻ സാധിക്കൂ എന്ന തരത്തിലുള്ള അശക്തതയൊന്നും ചരിത്രനായകനുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു സമസ്യാപൂരണമായാലും വല്ല ഒററ ശ്ലോകമായാലും മതി; അതിലും കാണും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹജമായ ഫലിതമുദ്ര. എറണാകുളം ഹോട്ടലിന്റെ വർണ്ണന നാം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞതല്ലോ. ഒരിക്കൽ മനോരമയിൽ "മൂന്നം പോയീട്ടുമുള്ളിൽ പുനരവനുളവാം താപവും വാച്യമല്ല" എന്ന ഒരു സമസ്യ ആരോ ഒരാൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. അതിനെ പലരും പല വിധത്തിൽ പൂരിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും അക്കൂട്ടത്തിൽ ഒടുവിന്റെ പൊടിക്കൈ ചേർന്ന പൂരണംപോലെ ഹൃദയംഗമമായ പദ്യം വേറെയുണ്ടായിരുന്നില്ല.

തന്നെ സൃഷ്ടിച്ച സർവേശനതികൃപയാ
 തന്ന ബുദ്ധിയ്ക്കുമിളക്കം
വന്നീടുംമാറു ദുഷ്കാളവുമനവരതം
 കള്ളുമോന്തിത്തിരിഞ്ഞാൽ
ഒന്നല്ലാ ദോഷം, ഐശ്വര്യമൊടുടനെ പരമസൽ-
 കീർത്തിയാരോഗ്യമെന്നീ-
"മൂന്നം പോയീട്ടുമുള്ളിൽ പുനരവനുളവാം
 താപവും വാച്യമല്ലേ"

ഇതായിരുന്നു ആ പദ്യം. ഇങ്ങനെ ഉദ്ധരിച്ചു തുടങ്ങിയാൽ അവസാനിക്കയില്ല. മാർഗ്ഗദർശനത്തിന്നു ഇത്ര ധാരാളം മതിതാനും.

പത്രങ്ങളിലോ മാസികകളിലോ ചേൎക്കുന്നതിന്നു സ്നേഹിതന്മാരുടെ നിൎബ്ബന്ധപ്രകാരം വല്ലതുമൊക്കെ എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ, പുസ്തകരൂപത്തിൽ ചരിത്രനായകൻ ഒന്നുംതന്നെ എഴുതീട്ടുള്ളതായി അറിയുന്നില്ല. ഇന്നു പുസ്തകരൂപത്തിൽ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള നാലു കഥകൾ, മാലതി, കല്യാണീകല്യാണം (നാടകം), കുംഭകോണയാത്ര, വിനോദിനി, എന്നീ കൃതികളെല്ലാം ആദ്യം പത്രങ്ങളിലായിട്ടും മാസികകളിലായിട്ടും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടവയാണു്. പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ അവർകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനവന്റെ കൃതികൾ ഒന്നും രണ്ടും ഭാഗങ്ങൾ അദ്ദേഹം പലപ്പോഴായിട്ടെഴുതിയ പദ്യകൃതികളുടെ ഒരു സങ്കലനരൂപം മാത്രമാകുന്നു. ആ കൂട്ടത്തിൽ ഇനിയും പലതും വേറേയും കാണാതിരിക്കയില്ല. ആരോ ചിലർ അതെല്ലാം ശേഖരിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിപ്പാൻ ശ്രമിക്കുന്നതായി കേൾക്കുന്നതു വാസ്തവമാണെങ്കിൽ, അതു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്നു വലിയ ഒരു സമ്പാദ്യമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു നിരാക്ഷേപമത്രെ.

ശ്വശുരനായിരുന്ന സബ്ബ്‌ജഡ്ജി ടി. വി. അനന്തൻ നായരവർകൾ കുംഭകോണത്തു ജോലിയായിരിക്കുമ്പോൾ ഒരിക്കൽ ചരിത്രനായകൻ കുഡുംബസമേതം അങ്ങോട്ടു പോവുകയുണ്ടായി. ഈ യാത്രയെ ഇതിവൃത്തമാക്കി എഴുതിയ കൃതിയാണു കുംഭകോണയാത്ര. മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള യാത്രാകാവ്യങ്ങളിൽ ഇതിന്നുള്ള സ്ഥാനം ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ല.

ധാരാളം പുകൾ പൊങ്ങുമെൻ ശ്വശുരനാം
    സബ് ജഡ്ജനന്താഖ്യയൻ
ദാരാപത്യസമന്വിതം മരുവിടും
    ശ്രീകുംഭകോണാലയേ
താരാധീശ്വരവക്ത്രയാം ദയിതയും
    തൽസോദരീസംഘവും
താരാളും തനുവാണ്ടോരെൻ തനയനും
    കൂടിപ്പുറപ്പെട്ടു ഞാൻ

എന്നിങ്ങനെയാണു ആ കാവ്യം ആരംഭിക്കുന്നതു്. ഹൃദയസ്പൃക്കുകളായ പല രസികൻവർണ്ണനകളും ആ കൃതിയിലുണ്ടു്. "പുന്നശ്ശേരിയിൽ നമ്പി ആകിയ മഹാവിദ്വാൻ പ്രദീപനെ നമ്പിനാൻ കൈതൊഴുതു നോക്കിക്കണ്ടു കുശലം ചൊല്ലിപ്പിരി"യുന്ന ഭാഗത്തിൽ വലിയ അലങ്കാരമോ ചമൽക്കാരമോ ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും "ആകപ്പാടെ കൂടി" നോക്കിയാൽ അതു ഹൃദയംഗമമായിട്ടുണ്ടെന്നു ആരും സമ്മതിക്കും.

ഒരിടയ്ക്കു കേരളത്തിലെ കവികൾക്കു മുഴുവൻ നാടകഭ്രാന്തു പിടിപെട്ടിരുന്നതുപോലെ, മറെറാരിടയ്ക്കു കവികളെ ഏതെങ്കിലും കഥാപാത്രങ്ങളായിട്ടോ മററൊ സങ്കല്പിച്ചു ചില കൃതികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന ഒരു ഭ്രമം മിക്കവരേയും ബാധിച്ചിരുന്നു. കവിഭാരതം, കവിഭാഗവതം കവിരാമായണം, കവിപുഷ്പമാല, കവിമത്സ്യാവലി, കവിനൈഷധം, കവിപക്ഷിമാല, മുതലായ കൃതികൾ അക്കാലത്തുണ്ടായവയാണു്. ഇവയിൽ ഓരോ കൃതി പുറപ്പെടുമ്പോഴും കവികളുടെ ഇടയിൽ ധാരാളം വാദപ്രതിവാദങ്ങളും, സൗന്ദര്യകലഹങ്ങളും ഉണ്ടായിക്കൊ

ണ്ടിരുന്നു. ഇങ്ങനെയിരിക്കെയാണ് 1074-ൽ ചരിത്രനായകൻ ഒരു കവിമൃഗാവലിയെഴുതി വിദ്യാവിനോദിനിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്. കവിരാമായണത്തെ സംബന്ധിച്ച വാദപ്രതിവാദത്തിന്റെ ചൂടു് അന്നു് നല്ലപോലെ ആറിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എന്നിട്ടും ഈ മൃഗാവലിയെഴുതാൻ കവിയെ പ്രേരിപ്പിച്ച മനസ്ഥിതി എന്താണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ഒരു പക്ഷേ, ആ ലീലാകലഹലോലുപതം തന്നെയായിരിക്കാം ഇതിനു കാരണം. കളി കാര്യമായി ഗണിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം അന്നത്തെ കവികൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, പരസ്പരം പരിചയമില്ലാതിരുന്ന പലരും അങ്ങനെയുള്ള വാദപ്രതിവാദംവഴി ആപ്തമിത്രങ്ങളായിത്തീരുകയും പതിവായിരുന്നു. കവിരാമായണവാദത്തിൽ ഭദ്രകാളിയുടെ വേഷം കെട്ടി പരുഷമായ ശകാരവർഷം കോരിവാരി ചൊരിഞ്ഞിരുന്ന കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള ഒടുവിൽ അതുവഴി മൂലൂരിന്റെ ഒരു സ്നേഹിതനായിത്തീരുകയാണുണ്ടായതു്. ഒടുവും മൂലൂരും തമ്മിൽ അഭിമുഖമായി കണ്ടു പരിചയപ്പെട്ടതും പ്രസ്തുതവാദപ്രതിവാദത്തിനുശേഷം തന്നെയായിരുന്നു. ഈ സ്ഥിതിക്കു കവിമൃഗാവലി എഴുതിയതു ലീലാകലഹത്തിലുള്ള കൊതികൊണ്ടുതന്നേയാണെന്നു വന്നാൽതന്നെയും അതു ഒരു വലിയ കുററമായി ഗണിക്കാനില്ലല്ലോ. പൂർവ്വഗാമികളുടെ കാര്യത്തിലെന്നപോലെ മൃഗാവലിയുടെ ജനനത്തിലും ചില ചില്ലറ ഒച്ചപ്പാടുകളൊക്കെ ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. മേനോന്റെ സ്നേഹിതന്മാരിൽ ചിലർതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു എതിരായി ചിലതൊക്കെ എഴുതിക്കൂട്ടി. അതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു

യാതൊരു പരിഭവവുമുണ്ടായില്ല. ഇക്കാര്യത്തിൽ തന്റെ അനുഭവത്തെപ്പററി ശ്രീമാൻ വി. കെ. രാമമേനോൻ ബി. എ., എൽ. ററി. അവർകൾ ഒരിടത്തു ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു:—"കവിമൃഗാവലിയെ സംബന്ധിച്ച ഞാനും കവിയുടെ നേരെ ഒളിയമ്പു അയക്കാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ, അതുകൊണ്ട അദ്ദേഹത്തിനു പരിഭവമുണ്ടായില്ലെന്നുതന്നെയല്ല, ഉണ്ടാവുമെന്നുവിചാരിച്ചതുതന്നെ തെററായിപ്പോയെന്ന്, പിന്നീട് അതിനെക്കുറിച്ച അദ്ദേഹവുമായി സംസാരിച്ചതിൽ നിന്നു സ്പഷ്ടമായി." കവിമൃഗാവലിയിൽനിന്നു ചില പദ്യങ്ങൾ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു അനുചിതമായി വരികയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

വണ്ടോട്ടിടഞ്ഞ വരകേശിനി! വഞ്ചിരാജ്ഞി
പണ്ടേറെ നിഷ്ഠയൊടുചെയ്ത തപസ്സുമൂലം
ഉണ്ടായ ദിവ്യമണി കേരളവർമ്മകോയി-
പ്പണ്ടാല പാർത്ഥലപരാക്രമി പഞ്ചവക്ത്രൻ.

മന്ദത്വമാന്ന ബഹുഭംഗിയെഴും നടപ്പാ-
ലന്നത്തിനത്യധികമത്തലണയ്ക്കുമാര്യേ!
ഇന്നാടശേഷമതി ശുഭ്രയശസ്സു ചേക്കും
മന്നാടിയാർ മദനമഞ്ജരി, മത്തദന്തി.

നൽപ്പൊന്നു വൻപടയിലേററു മടങ്ങിനിത്യം
കപ്പംതരുന്ന വരവർണ്ണിനി, വർണ്ണനീയേ!
അപ്പത്രപംക്തികൾ തകത്തമരുന്ന മൃദ്ര്
പപ്പുപ്പണിക്കർ:തടിയൻ കിടിതന്നെ നൂനം.

പാരാകെയോടിയലയുമന്നൊരു നമ്പിയാരാം
നാരായണാഖ്യനുടെ വാൎത്തയറിഞ്ഞു കൂടേ?
ആരാണതെന്നു പറയാമരവിന്ദനേത്രേ!
നേരാണു പേയു പിടിപെട്ടൊരു പട്ടിതന്നെ.

ഏണീകുലം മദമടക്കിയൊളിച്ചു കാട്ടിൽ
വാണീടുവാൻ വിധികൊടുത്ത വിശാലനേത്രേ!
വാണീവിലാസമിയലുന്ന കടത്തനാട്ടു
ക്ഷോണീമണാളകവിയോ മനുജക്കരേണൻ.

ഈ കവിമൃഗാവലി പുറത്തായാൽ അതിനെപ്പററി ഏതെങ്കിലും ചില വഴക്കുകളുണ്ടാകാതിരിക്കയില്ലെന്നു മുൻകൂട്ടി മനസ്സിലാക്കിയ വിദ്യാവിനോദിനി പ്രവൎത്തകന്മാർ ഈ കൃതിയുടെ അടിയിൽ “പത്രാധിപ”രുടെ വകയായി താഴെക്കാണിക്കുംവിധം ഒരു ശ്ലോകംകൂടി കൂട്ടിച്ചേൎത്തു.

ആനന്ദപൂൎവ്വമിനിയും പറയാം പയോദം
മാനം നശിച്ചു കരയും വരകുന്തലാളേ!
തേന്നേർവാണി! ഒടുവിൽ കവി കുഞ്ഞുകൃഷ്ണ-
മേനോൻ നയം കലരുവോരു കുറുക്കനത്രെ.

കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ, ശീവൊള്ളിനമ്പൂരി, അമ്പാടി നാരായണപ്പുതുവാൾ തുടങ്ങിയ പലരും കവിമൃഗാവലിയെ ഖണ്ഡിച്ചു പദ്യങ്ങൾ രചിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവരിലാരും രംഗത്തു പ്രവേശിച്ചില്ല.

ഇതേവരെയുള്ള വിവരണംകൊണ്ടും ഉദ്ധരണങ്ങൾകൊണ്ടും കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനോന്റെ കവിതാരീതിയെപ്പ

ററി സാമാന്യമായ ഒരു ജ്ഞാനം വായനക്കാക്ക് സിദ്ധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. അക്ലിഷ്ടതയും പ്രസന്നതയുമാണ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിതയ്ക്കുള്ള പ്രധാന ഗുണങ്ങളെന്നു തെളിയിക്കുന്നതിന് ഇനി വേറെ ഉദാഹരണങ്ങളുടെ സഹായം ആവശ്യമുണ്ടെന്നും തോന്നുന്നില്ല. ഒടുവിൻെറ കവിതാരീതിയെപ്പററി പറയുന്ന അവസരത്തിൽ ഒരു സഹൃദയൻ ഈ വിധം അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു:—"കവിതകളെ ചിലർ കറക്കുന്ന പശുക്കളോടു സാദൃശ്യപ്പെടുത്താറുണ്ട്. ചില പശുക്കളെ കറന്നു പാലെടുക്കുന്നതിന്നു വളരെ കുത്തും ചവിട്ടും ഏൽക്കണം. നൈഷധം മുതലായ കാവ്യങ്ങൾ ഈ പശുക്കൾക്കു തുല്യമാകുന്നു. കുത്തും ചവിട്ടും സഹിച്ചാലും പാൽ കിട്ടാൻ പ്രയാസമായിട്ടുള്ള പശുക്കളുമുണ്ട്. ഇവയോടു സാദൃശ്യപ്പെടുത്താവുന്ന കവിതകൾ ഏതു ഭാഷയിലും ധാരാളമുള്ളതുകൊണ്ടു ഉദാഹരണങ്ങൾ പറയേണ്ട ആവശ്യമില്ല. യാതൊരു ക്ലേശവും കൂടാതെ സുഖമായി കറക്കാവുന്ന പശുക്കളാണ മൂന്നാംതരത്തിൽ പെട്ടിട്ടുള്ളതു്. കാളിദാസകവിതകളേയും മററും ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഗണിക്കാം. ധാരാളം പാൽ കിട്ടുകയില്ലെങ്കിലും, ഉള്ള പാൽ പ്രയാസംകൂടാതെ കറന്നെടുക്കാവുന്ന പശുക്കളോടാണ ഒടുവിൻെറ കവിതകളെ സാദൃശ്യപ്പെടുത്തേണ്ടതു്." ചരിത്രനായകൻെറ സഹപാഠിയും ആപ്തമിത്രവുമായിരുന്ന മഹാകവി ഉള്ളൂർ പറയുന്നതു ഇങ്ങനെയാണ്:—'അന്തഃകരണത്തിൻെറ നിർവൃതിയാകുന്നു കവിതയുടെ പരമപ്രയോജനമെങ്കിൽ, അതു ഒടുവിനെപ്പോലെ നൽകുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഭാഷാകവികൾ അധികം

പേരില്ല. കറ കളഞ്ഞതും കരടററതുമായ ഭാഷയിൽ, തന്മയത്വത്തോടുകൂടി പറയാനുള്ളതു വളച്ചുകെട്ടൊന്നും കൂടാതെ ഭംഗിയായി പറയുക എന്ന ആ അതിദുഷ്കരമായ കൎമ്മം അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ അടുത്തകാലങ്ങളിൽ മററാൎക്കെങ്കിലും സാധിക്കുമായിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമാണ്. ഫലിതംകൊണ്ടു കട്ടകുറവാക്കുന്ന വിദ്യ ഒന്നു അദ്ദേഹം വേറെയും അഭ്യസിച്ചിരുന്നു."

ചരിത്രനായകന്റെ പദ്യസാഹിത്യത്തെപ്പററി മാത്രമേ ഇതുവരെ കാൎയ്യമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളു. ഗദ്യവും പദ്യത്തെപ്പോലെതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു വശമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ആ വിഷയത്തെപ്പററിയും കൂടി രണ്ടു വാക്കു പറയാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഒട്ടുവിന്റെ ചെറുകഥകൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. ഇന്നു ചിലർ എഴുതാറുള്ളതുപോലെ മോഷ്ടിച്ചവയോ ഒരേ കരുവിൽ വാൎത്തെടുത്തവയോ ആയിരുന്നില്ല ആ രസികന്റെ ചെറുകഥകൾ. കഥകൾ വായിക്കാൻ പലരും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ടു്. അതു രസാവഹമായ ഒരു വിനോദവുമാകുന്നു. എന്നാൽ കഥയെഴുത്ത്—വിശേഷിച്ചും വായനക്കാരെ രസിപ്പിക്കുന്ന കഥയെഴുത്ത്—അത്ര ക്ഷിപ്രസാദ്ധ്യമല്ല. പഴഞ്ചൻരീതിയിലുള്ള കഥാകഥനസമ്പ്രദായം ഇന്ന് ആൎക്കും പിടിക്കാതായിട്ടുണ്ടു്. എന്നിട്ടും പത്തു മുപ്പതുകൊല്ലത്തെ പഴക്കമുള്ള ഒട്ടുവിന്റെ ചെറുകഥകൾ ഇന്നും രസജനകങ്ങളായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു. ഭാഷാമാധുൎയ്യം മാത്രമല്ല ഇതിനു കാരണം. കഥാരംഭത്തിൽതന്നെ വായനക്കാരുടെ ജിജ്ഞാസയെ തട്ടിയുണൎത്തി, അവസാനംവ

രെ അതിനെ ശമിപ്പിക്കാതെ നീട്ടിനീട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന പരിണാമമൂർത്തി എന്ന പ്രധാനഗുണവും കൂടി കഥയുടെ രസികത്വത്തിന്നു കാരണമായി നില്ക്കുന്നുണ്ടു്. വളച്ചുകെട്ടോ കാഠിന്യമോ ഇല്ലാത്ത ലളിതങ്ങളായ ചെറുവാക്യങ്ങളാണു കഥകളിൽ ആദ്യവസാനം ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അക്കാലത്തു രസികരഞ്ജിനി, വിദ്യാവിനോദിനി, രാമാനുജൻ, ഭാഷാപോഷിണി മുതലായ മാസികകളുടെ പുതിയ ലക്കങ്ങൾ കൈവശം കിട്ടിയാൽ വായനക്കാർ ഒന്നാമതായി നോക്കാറുണ്ടായിരുന്നതു് ഒട്ടുവിന്റെ ചെറുകഥ വല്ലതുമുണ്ടോ എന്നായിരുന്നു. അങ്ങനെ പലപ്പോഴായി എഴുതിയ നാലു ചെറുകഥകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തച്ചടിച്ചതാണു "നാലുകഥകൾ" എന്ന പുസ്തകം. ഇവ കൂടാതെ അങ്ങുമിങ്ങുമായി വേറെയും പല ചെറുകഥകൾ ചിന്നിച്ചിതറിക്കിടപ്പുണ്ടു്. അവയെല്ലാംകൂടെ ഒന്നിച്ചു ചേരാനുള്ള ഭാഗ്യമുണ്ടോ, എന്തോ?

സി. വി. യുടെ മാർത്താണ്ഡവർമ്മയെ അനുകരിച്ചു് ഒന്നാംതരം ഒരു നോവലും മലയാളത്തിലെ മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കടന്നാൽ മങ്ങിപ്പോകാത്ത വിധം ഒരു മഹാകാവ്യവും എഴുതണമെന്നു ചരിത്രനായകനു മോഹമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അതിനെപ്പററി ചിലരോടൊക്കെ പറയുകയുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ, അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചാൽ മതിയോ? നമുക്കൊക്കെ അതനുഭവിക്കാനുള്ള ഭാഗ്യവും കൂടി വേണ്ടേ? അല്ലെങ്കിൽ, ആ അപ്രാപ്തകാലത്തു ദുർവ്വിധി എന്തിന്നു് ആ കടുംകൈ പ്രയോഗിച്ചു? എന്നാൽ, ഒന്നു പറയാം: മലയാളികളുടെ

മനസ്സിൽ മാതൃഭാഷയെപ്പററിയുള്ള മമത മങ്ങാതിരിക്കുന്നിടത്തോളംകാലം, സരസകവിയായ ഒടുവിൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണമേനവൻെറ ഭാസുരമായ യശശ്ശരീരത്തെ ലോകത്തിൻെറ മനോദൃഷ്ടിയിൽനിന്നു മാററുന്നതിനോ മറയ്ക്കുന്നതിനോ ഏതൊരു ദുർവ്വിധിയ്ക്കും സാധിക്കയില്ല; നിശ്ചയംതന്നെ.

Vidya Vilasam Press, Trivandrum,—1931.